

JAARVERSLAG

2010

Kind & Gezin
kind is koning

JAARVERSLAG

2010

**Bevat dit jaarverslag niet de informatie die je zoekt?
Bezoek dan onze website voor aanvullende publicaties.**

Statistisch jaarverslag • Het kind in Vlaanderen • Jaarverslag Kinderopvang •
Jaarverslag Klachtendienst • Activiteitenverslag Adoptie • Vaccinatie-rapport •
Algo-rapport • Gemeentelijke kindrapporten • Kansarmoedegegevens •
Diversiteit- en Kinderrechtenrapport

www.kindengezin.be

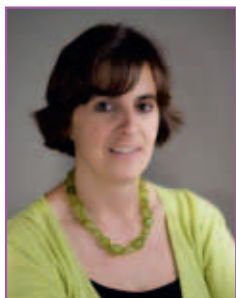
2010 - Een bouwjaar	p. 4
Bestuursorganen	p. 12
Organogram	p. 13
<hr/>	
1. Een open en vernieuwende organisatie	p. 14
1. Een open organisatie	p. 16
1.1 De Kind en Gezin-Lijn	p. 16
1.2 De Kind en Gezin-Academie	p. 16
1.3 Marketing en Communicatie	p. 19
1.4 Klachtendienst	p. 21
2. Vernieuwen en verbeteren achter de schermen	p. 24
2.1 Informatisering	p. 24
2.2 Interne controle	p. 26
3. Diversiteit en kinderrechten	p. 27
<hr/>	
2. Kinderopvang	p. 30
1. Trends, realisaties en plannen	p. 32
2. Kerncijfers	p. 34
3. Activiteiten en projecten	p. 37
3.1 Afstemmen van vraag en aanbod	p. 37
3.1.1 Bijkomende plaatsen in de kinderopvang mogelijk maken	p. 37
3.1.2 Ouders en voorzieningen informeren	p. 40
3.2 De lokale besturen betrekken bij de regie van de kinderopvang en hen ondersteunen in hun lokale regierol	p. 41
3.3 Toestemming geven voor het opstarten van kwaliteitsvolle kinderopvang en deze opvang opvolgen in het kader van de ondersteuning van zijn werking	p. 41
3.4 Een intermediaire rol spelen bij de financiering van de opvangvoorzieningen	p. 43
3.5 De kwaliteit van de kinderopvang bevorderen	p. 43
3.5.1 Kwaliteit bevorderen, samen met de partners	p. 43
3.5.2 Medische preventie en veiligheid	p. 45
3.5.3 Competentiebevordering en professionalisering	p. 45
<hr/>	
3. Preventieve gezinsondersteuning	p. 48
1. Trends, realisaties en plannen	p. 50
2. Kerncijfers	p. 52
3. De dienstverlening van Kind en Gezin	p. 55
3.1 Zwangerschap en bevalling	p. 55
3.2 De eerste weken, maanden en jaren van het kind	p. 56
3.3 Opvoedingsondersteuning op maat	p. 59
3.4 Versterken van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen	p. 60
3.5 Opvoedingshulp bij opvoedingsspanning en -crisis	p. 62
3.6 Hulpverlening bij kindermishandeling	p. 63

4. Adoptie	p. 66
1. Trends, realisaties en plannen	p. 68
2. Kerncijfers	p. 70
3. Kerntaken	p. 72
3.1 Informatie	p. 72
3.2 Trajectbegeleiding van de kandidaat-adoptanten voor interlandelijke adoptie	p. 72
3.3 Binnenlandse adoptie	p. 72
3.4 Kanaalcontrole en samenwerking met de herkomstlanden	p. 72
3.5 Adoptiebemiddeling begeleiden en verbeteren	p. 73
3.6 Erkenning en subsidiëring van voorzieningen	p. 73
3.7 Kwaliteit bevorderen	p. 73
3.8 Aanvullende taken	p. 73
<hr/>	
5. Sociaal verslag	p. 74
1. Trends en realisaties	p. 76
2. Kerncijfers	p. 78
<hr/>	
6. Financieel verslag	p. 80
1. De begrotingscyclus	p. 82
2. De initiële begroting en de begrotingscontrole - evolutie van de dotatie	p. 83
3. Evolutie van de ontvangsten	p. 84
4. Evolutie van de uitgaven	p. 85
5. Resultaat van de begrotingsuitvoering - reservefonds	p. 86
<hr/>	
Bijlage: Jaarverslag 2009 van het Raadgevend Comité bij het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin	p. 90

2010 - EEN BOUWJAAR

2010 - EEN BOUWJAAR

Katrien Verhegge,
Administrateur-generaal

2010, een jaar bij uitstek waar alle belangrijke thema's binnen Kind en Gezin volop in beweging waren. Zowel voor de kinderopvang, de preventieve zorg als de interlandelijke adoptie werden er belangrijke strategische keuzes gemaakt. Een snel veranderende samenleving

vraagt dat een organisatie als Kind en Gezin zich voortdurend aanpast en inspeelt op nieuwe verwachtingen en noden.

De afdeling Kinderopvang draaide het voorbije jaar op volle toeren. De voorbereiding van het nieuw decreet voor de organisatie van de voorschoolse kinderopvang in Vlaanderen kwam in een stroomversnelling terecht. Vergunningsvoorwaarden, een nieuw subsidiëringssysteem en een betere ondersteuning voor ouders op zoek naar een opvangplaats, waren centrale topics. Eén thema hebben we alleszins definitief op de agenda kunnen plaatsen: in het belang van het kind zijn competenties en expertise een must. De maatschappelijke erkenning dat zorgen voor kinderen meer vraagt dan een hart hebben voor kinderen, is een opsteker voor al wie in Vlaanderen met kinderopvang bezig is, en kan de kwaliteit in de sector enkel ten goede komen.

Het geboortecijfer blijft maar stijgen en stelt onze afdeling Preventieve Gezinsondersteuning voor een serieuze uitdaging. Er werd dan ook al hard gewerkt aan de uitbouw van een versterkte preventieve gezinsondersteuning. Inhoudelijk wordt het preventieve programma voor onze consulten

geactualiseerd, op basis van het onderzoek 'State of the Art'. Dit rapport bevestigt uitgangspunten die al binnen Kind en Gezin leven en is geen totale breuk met het verleden. Maar daarnaast worden organisatorisch fundamentele keuzes gemaakt, zoals een samenwerkingsmodel met private huisartsen en de omvorming van consultatiebureaus tot Huizen van het Kind. Op die manier willen we de zorg voor jonge kinderen op een meer geïntegreerde manier aanbieden.

De afronding van de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie ging niet ongemerkt voorbij. Een ambitieus plan werd voorgelegd aan de belangrijkste actoren van het werkveld en door hen gevalideerd, met het oog op een wijziging van het decreet Interlandelijke Adoptie. Het feit dat interlandelijke adoptie gaat om een recht van kinderen op ouders en niet andersom, blijft het centrale uitgangspunt.

“
**HET FEIT DAT
INTERLANDELIJKE ADOPTIE
GAAT OM EEN RECHT
VAN KINDEREN OP OUDERS
EN NIET ANDERSOM,
BLIJFT HET
CENTRALE UITGANGSPUNT.**
”

En zo werken we alsmaar gedreven verder, steeds het belang van het kind voor ogen houdend.

Kinderopvang

Heel veel voorbereidend en uitvoerend beleidswerk voor één van de grootste veranderingen ooit in de Vlaamse kinderopvang werd aangevat of voortgezet. Het voelde aan als het maken van een puzzel met heel veel

stukken. Je maakt het kader, je legt stukjes van een onderdeel van de puzzel samen. Je weet waar je moet komen en je krijgt stilaan greep op het geheel.

Visie op voorschoolse en buitenschoolse opvang

De kernopdracht in 2010 was de voorbereiding van het decreet Voorschoolse Kinderopvang met uitvoeringsbesluiten. Op het politieke beleidsniveau kwam er een akkoord rond een visietekst. Kind en Gezin deed het basiswerk voor het ontwerp van decreet, met zowel de inhoudelijke elementen als de juridische

verantwoording ervan. Voor de uitvoeringsbesluiten - onder meer met betrekking tot de subsidiëring, het toezicht en de kwaliteit - kwamen de eerste ideeën al op papier.

Maar er is niet alleen de voorschoolse opvang. Ook de buitenschoolse opvang heeft nood aan een hertekening naar organisatie, inhoud, subsidiëring en samenwerking met alle betrokkenen bij de invulling van de vrije tijd van kinderen. Een visietekst ligt nu klaar voor verdere aanpak en gesprekken met andere belangrijke partners, in eerste instantie Onderwijs.

Veiligheid en kwaliteit

Iedereen raakt steeds meer gevat door de veiligheid van de kinderen in de opvang. De risicocel die moet toezien op de processen van risicopreventie en behandeling, is operationeel. Deze risicocel heeft de opmaak aangevat van een instrument voor de risicodetectie en de opvolging ervan.

De verhoging van de opvangkwaliteit stond hoog op de agenda. De nadruk kwam steeds meer te liggen op pedagogische kwaliteit en het verhogen van de competenties. Goede opvang is van cruciaal belang voor de ontwikkeling van jonge kinderen en voor het geven van zoveel mogelijk kansen aan kinderen en gezinnen. Een onderzoek werd voorbereid voor het meten van de kwaliteit.

Kind en Gezin ondersteunde mee de realisatie van een professionele bachelor 'Pedagogie van het jonge kind' door hogescholen. De Onthaalouderacademie voor de opleiding van onthaalouders krijgt stilaan vorm en op verschillende terreinen werd gewerkt aan de kwaliteit en de inhoud van andere opleidingen (7de jaar Kinderzorg, de Centra voor Volwassenenonderwijs, de Testcentra Ervaringsbewijs Buitenschoolse Kinderopvang, de Syntra-centra). Bijzondere aandacht ging

naar taalstimulering en de meertalige thuissituatie bij een groeiend aantal kinderen in de kinderopvang.

Verhogen van het aanbod

Diverse factoren, waaronder het stijgend aantal geboorten en het stijgend gebruik, dragen bij tot de blijvende nood aan extra opvangplaatsen. Voor de buitenschoolse opvang is 2,6 miljoen euro besteed aan een uitbreiding met iets meer dan 1000 plaatsen. 5,7 miljoen euro werd omgezet in circa 788 voorschoolse plaatsen in kinderdagverblijven en bij de diensten voor onthaalouders. De verdere uitbreiding, zoals voorzien in de beleidsnota Welzijn en in het Pact 2020, werd voorbereid. Het behoeftemeetinstrument dat door het Centrum voor Sociaal Beleid werd ontwikkeld, is klaar om als basis te dienen bij toekomstige uitbreiding. Dat instrument geeft aan wat de behoefte aan bijkomende plaatsen is met het oog op een volledige dekking van de behoefte aan kinderopvang binnen een gemeente.

Naast het uitbreiden van het aantal opvangplaatsen vroeg ook het behoud van de bestaande opvang de nodige aandacht. Niet alleen om het aantal plaatsen uit te breiden, maar ook om de noodzakelijke vervanging (pensionering, ...) te realiseren van personen die werken in de kinderopvang, is een bijzonder grote instroom nodig. De beleidsnota van de Vlaamse minister van Welzijn, 'Werk maken van werk in de zorgsector', was voor Kind en Gezin de leidraad bij alle acties rond professionalisering, competentieverhoging en verhoging van de aantrekkelijkheid van een job in de kinderopvang. Voor de opleiding van doelgroepwerknemers werd samengewerkt met o.m. de VDAB, VIVO en Onderwijs. Kind en Gezin steunde de campagne van de buitenschoolse opvangsector om personen aan te trekken voor de job van begeleider.

**GOEDE OPVANG IS VAN
CRUCIAAL BELANG VOOR
DE ONTWIKKELING VAN JONGE
KINDEREN EN VOOR HET GEVEN
VAN ZOVEEL MOGELIJK KANSEN
AAN KINDEREN EN GEZINNEN.**

Het voorrangbeleid moet bijdragen tot een grotere deelname van kinderen uit doelgroepgezinnen aan de kinderopvang. Voorzieningen waren in 2010 voor het eerst verplicht de aanwezigheid van voorrangsgroepen te registreren. Hieruit blijkt dat verdere sensibilisering en ondersteuning van de voorzieningen nodig is.

Zelfstandig ondernemen en inkomensgerelateerde kinderopvang (IKG)

Het IKG-systeem biedt ouders de mogelijkheid om volgens hun inkomen te betalen in de zelfstandige opvangsector en wordt steeds meer gebruikt. De uitbreiding van de IKG-opvang is met grote zorg uitgevoerd: permanente opvolging, bijsturing en informatie voor zowel de ouders als de voorzieningen. Op het einde van 2010 konden nog slechts een beperkt aantal zelfstandige voorzieningen instappen in IKG of hun IKG-aanbod uitbreiden. Wel kon heel snel een verdere uitbreiding in het vooruitzicht worden gesteld.

Deze zelfstandige sector ondervindt echter moeilijkheden naar leefbaarheid. Een complex aan factoren ligt daaraan ten grondslag: statuut, toepassing van paritair comité en cao, aanpassing aan de regelgeving inzake brandveiligheid, ... Kind en Gezin ondernam diverse acties om de zelfstandige sector te steunen en te begeleiden. Zo ging de ondersteunende organisatie VoorZet van start, met als doel de zelfstandige ondernemers in de kinderopvang te begeleiden, te informeren en door te verwijzen naar de juiste instanties.

Preventieve zorg

Duurzame strategie

In 2010 speelde Kind en Gezin opnieuw een belangrijke rol in het Vlaamse welzijns- en gezondheidslandschap. Zo werden er bijna 545 000 consulten georganiseerd voor jonge kinderen. Ook in 2010 was het voor de organiserende besturen niet evident om consultatiebureau-artsen te vinden. Om onze dienstverlening te blijven garanderen en ook de preventieve gezondheidszorg voor gezinnen met jonge kinderen op te waarderen, werden er het voorbije jaar een aantal belangrijke stappen gezet. Een eerste stap was de nota 'Krijtlijnen voor de uitbouw van versterkte preventieve gezinsondersteuning'. Kind en Gezin, het middenveld en de huisartsen zetten daarin samen de lijnen uit voor een vernieuwd beleid en een vernieuwde dienstverlening, met de Huizen van het kind als spil. In het najaar werden tijdens de eerstelijns gezondheidsconferentie de 2 pilootregio's aangekondigd. In deze regio's zal worden nagegaan hoe de inhoudelijke keuzes organisatorisch vertaald kunnen worden.

Gelijktijdig bekeken we welke medisch-preventieve aspecten samen met de pedagogische zorg opgenomen moeten worden in onze dienstverlening. Deze input werd geleverd door twee onderzoeken die in 2010 werden afgerond. Enerzijds was er het wetenschappelijke onderzoek, uitgevoerd door prof. dr. Karel Hoppenbrouwers (K.U. Leuven), dat de evidence based inhoud en de onderzoeksmomenten en leeftijden aanlevert voor een hertekening van de medisch-preventieve zorg voor kinderen van 0 tot 3 jaar. Anderzijds was er het onderzoek van het team van dr. Michel Vandenbroeck (UGent) dat de verwachtingen en noden van de gezinnen ten aanzien van de dienstverlening van Kind en Gezin in kaart bracht.

Evoluties op het vlak van opvoedingsondersteuning

Ook op het vlak van opvoedingsondersteuning waren er in 2010 een aantal belangrijke evoluties.

Kind en Gezin heeft samen met het agentschap Jongerenwelzijn het decreet inzake de organisatie van opvoedingsondersteuning geëvalueerd. Deze evaluatie bestond uit een kwantitatief en een beschrijvend luik, dat werd uitgevoerd door Kristien Nys van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen. Daarnaast was er een kwalitatief luik met een bevraging van de belangrijkste stakeholders. Op basis van deze evaluatie zal de minister het beleid inzake opvoedingsondersteuning verder verfijnen en verbeteren.

In 2010 startte de evaluatiecyclus voor de erkenning van onbepaalde duur van de opvoedingswinkels in de centrumsteden en kregen de opvoedingswinkels buiten de centrumsteden een kwaliteitslabel toegekend.

Het beloftevolle proefproject Triple P, een wetenschappelijk onderbouwd programma voor opvoedingsondersteuning, werd intern geëvalueerd: zowel de uitvoering van het project als de operationele uitvoering door de regioteamleden werden onder de loep genomen.

In 2010 werd in het kader van de opmaak van de nieuwe regelgeving voor de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) de doelgroep verder uitgeklaard. Deze denkoefening gebeurde in dialoog met de sector van de CKG's en binnen een gemengde kabinetswerkgroep 'residentiële opvang' waaraan vertegenwoordigers van Jongerenwelzijn, Kind en Gezin, het werkveld van de CKG's en een aantal wetenschappers deelnamen.

Aandacht voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen

Vanuit een visie op diversiteit en kinderrechten besteedt Kind en Gezin in zijn dienstverlening bijzondere aandacht aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen. De toegankelijkheid en doeltreffendheid van de dienstverlening voor alle gezinnen staat hierbij voorop.

In 2010, het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, ging er speciale aandacht naar het versterken van de sociale functie van de kinderopvang. Het voorrangbeleid van de kinderopvangvoorzieningen kreeg vorm en het begeleidingstraject 'Kinderopvang met sociale functie' voor pedagogische ondersteuners uit de sector werd verder gezet. De kinderopvangvoorzieningen vonden inspiratie bij elkaar en in een handleiding met getuigenissen en good practices.

Het maatschappelijk debat zette Kind en Gezin er toe aan na te denken over de contouren waarbinnen acties rond taalontwikkeling en stimulering vorm kunnen krijgen. In een context van diversiteit aan talen in onze samenleving krijgt meertaligheid een bijzondere betekenis. Vanuit die visie wordt het mogelijk voor Kind en Gezin om binnen zijn preventieve opdracht concreet en genuanceerd vorm te geven aan de ondersteuning van ouders als het gaat om de ontwikkeling van hun jonge kinderen.

Adoptie

In 2010 werd geschreven aan een nieuw hoofdstuk in de organisatie van de interlandelijke adoptie in Vlaanderen. De inzet van alle stakeholders was groot, de verwachtingen hooggespannen. De werkgroepen van de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie

“
**IN EEN CONTEXT VAN
DIVERSITEIT AAN TALEN IN
ONZE SAMENLEVING KRIJGT
MEERTALIGHEID EEN
BIJZONDERE BETEKENIS.**
”

legden de pijnpunten bloot en deden aanbevelingen aan het beleid. Zeven acties werden hieruit gedistilleerd en voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Instroombeheer vormt daarbinnen een belangrijk thema: het afstemmen van het aantal kandidaat-adoptanten dat kan beginnen aan een voorbereidingscursus op het aantal adopties dat verwacht wordt. Een dergelijke instroombeperking vereist een moedige open communicatie over de vermindering van mogelijkheden voor interlandelijke adopties en realistische verwachtingen van nieuwe adoptiekanalen, maar is wellicht de enige manier om adopties binnen een redelijke termijn te laten verlopen voor de kandidaat-adoptanten die een geschiktheidsattest bekomen.

De Europese samenwerking tussen de verschillende centrale autoriteiten voor interlandelijke adoptie werd geïntensifieerd, wat toelaat om te werken aan gemeenschappelijke standpunten ten aanzien van herkomstlanden.

Voor de binnenlandse adoptie werd in 2010 verder gewerkt aan een meer uniforme werking van de verschillende adoptiediensten.

2010

januari

Als gevolg van de aardbeving in Haïti worden speciale maatregelen getroffen op het gebied van adoptieprocedures.

maart

Er wordt een risicocel opgericht waardoor risico's in de kinderopvang sneller gedetecteerd kunnen worden.

mei

Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie is afgerond: 'Interlandelijke adoptie moet in het belang van het kind, niet in het belang van de ouders gebeuren.'

juni

Extra banen (142) en opvangplaatsen (856) in de buitenschoolse kinderopvang worden gecreëerd door het Generatiepact.

juli

Kind en Gezin is verantwoordigd over het besluit van de vrederechter tot sluiting van de kinderopvang Pimboli in Erpe-Mere omwille van geluidsoverlast.

augustus

De opening van een internaat voor baby's in Waregem veroorzaakt heel veel discussie.

september

- Het eindrapport van het 'Onderzoek naar de wetenschappelijke State of the Art op het vlak van de preventieve gezondheidszorg voor kinderen onder de 3 jaar' wordt afgerond.
- VoorZet voor zelfstandigen in de kinderopvang wordt opgericht. Elke starter of actieve voorziening in deze sector kan bij VoorZet terecht voor advies op maat, contacten met collega's of vormingsvragen.

oktober

- Kind en Gezin lanceert de film 'Kijk, ik groei! Baby's en ouders in ontwikkeling', een film over de ontwikkeling van jonge kinderen (0 tot 3 jaar).
- De voorschoolse kinderopvang in het Vlaamse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt uitgebreid. Er komen 788 nieuwe opvangplaatsen voor 0- tot 3-jarigen in de erkende en gesubsidieerde kinderdagverblijven en bij de diensten voor onthaalouders.

november

Het 'Groeiboekje voor ouders van premature kinderen' wordt verspreid op de Dag van het Vroeggeboren Kind (i.s.m. de Koning Boudewijnstichting).

december

De conferentie 'Eerstelijnsgezondheidszorg' met een communicatiemoment over de toekomst van de preventieve gezinsondersteuning vindt plaats.

Bestuursorganen

DIRECTIERAAD

De Directieraad is bevoegd voor statutaire materies en personeelsaangelegenheden.

ADMINISTRATEUR-GENERAAL

Katrien Verhegge

ALGEMEEN DIRECTEUR

Inge Kinnaer

AFDELINGSHOOFDEN

Lisette Bergmans (tot 30 september 2010), Linda Stijnen (vanaf 1 oktober 2010), Simone Boeckmans, Ingrid Bombay, Inge Duchateau, Jos Eerdeken, Johan Letouche, Katleen Moortgat (tot 30 november 2010), Annemie Boone (vanaf 1 december 2010), Anne Vanden Berge, Leo Van Loo, Will Verniest

SECRETARIS

Eddy Verbestel

DIRECTIECOMITÉ

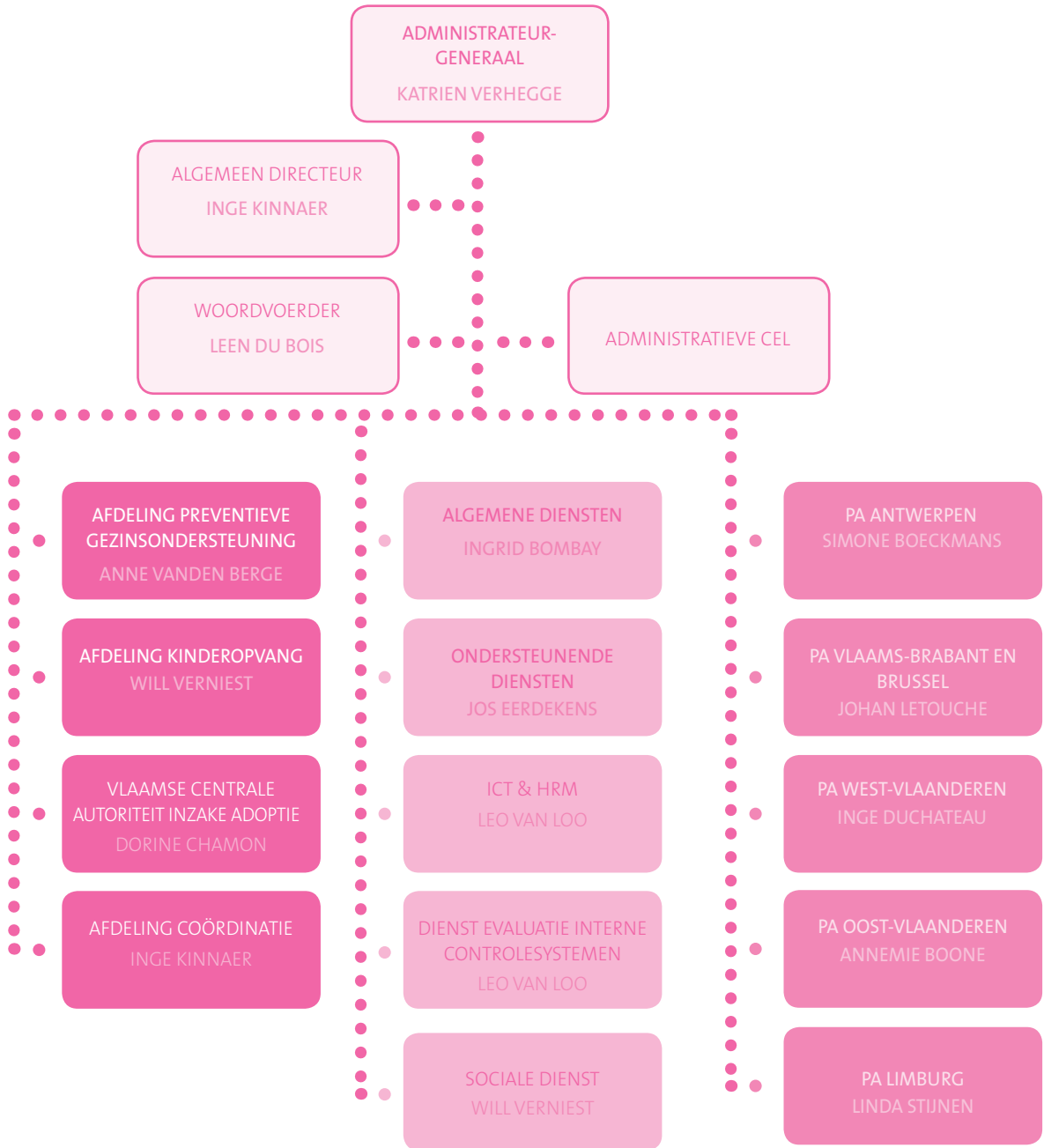
Het Directiecomité staat in voor het beheer en de beleidsmatige aansturing van het agentschap.

De samenstelling van het Directiecomité is identiek met die van de Directieraad, maar versterkt met Leen Du Bois, woordvoerder, en Dorine Chamon, adoptieambtenaar.

SECRETARIS

Wouter Appeltans

Organogram

BESTUURSORGANEN

- Beheer en ontwikkeling van de dienstverlening
- Interne ondersteuning
- Uitvoering van de dienstverlening

HOOFDSTUK 1
EEN OPEN EN VERNIEUWENDE
ORGANISATIE

1. Een open organisatie

Kind en Gezin wil, samen met zijn partners, voor elk kind, waar en hoe het ook geboren is en opgroeit, zo veel mogelijk kansen creëren. Om die missie steeds beter gestalte te geven, werken we aan de uitbouw van een open en vernieuwende organisatie.

Voor zijn dienstverlening is Kind en Gezin afhankelijk van een professionele ondersteuning op het gebied van communicatie, kennisuitwisseling, klachtenbehandeling, ICT en interne controle. Daarom staan we even stil bij elk van deze elementen. In het laatste deel belichten we nog de waarden diversiteit en kinderrechten, die centraal staan binnen Kind en Gezin.

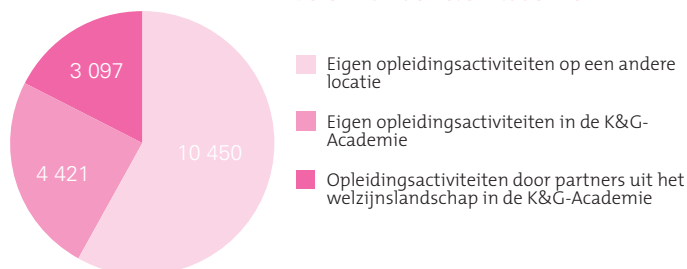
1.1 DE KIND EN GEZIN-LIJN

Ouders en aanstaande ouders in heel Vlaanderen kunnen bij de Kind en Gezin-Lijn terecht met vragen over zwangerschap, geboorte, voeding, verzorging, kinderopvang, opvoeding, enz. De frontoffice-medewerkers van de Kind en Gezin-Lijn verstrekken algemene informatie en kunnen afspraken in een consultatiebureau maken of wijzigen. Voor specifieke vragen schakelen ze door naar een deskundige inzake kinderopvang of naar een verpleegkundige in de backoffice. Vragen over preventieve gezins-ondersteuning worden via een dagelijks rapport automatisch aan de regio's bezorgd, zodat de regioteamleden op de hoogte blijven van de vragen die bij 'hun' gezinnen leven en zij indien nodig ook kunnen zorgen voor de opvolging van de oproepen. De Kind en Gezin-Lijn is elke werkdag van 8 tot 20 uur bereikbaar op het nummer 078 150 100.

1.2 DE K&G-ACADEMIE

Kind en Gezin wil de kennis en expertise over zijn kernthema's zo ruim mogelijk delen, zowel binnen als buiten de organisatie. Op die manier wil de organisatie de betrokkenheid van de interne medewerkers en de partners verhogen en de positie van Kind en Gezin in het welzijnslandschap in binnen- en buitenland versterken. Deze taak wordt in nauwe samenwerking met de inhoudelijke experts opgenomen door de K&G-Academie, het centrum voor kennis en training van Kind en Gezin.

Bereik van de K&G-Academie

1.1 Aantal deelnemers per type opleidingsactiviteit - 2010

Investeren in deskundige medewerkers

In 2010 werden een 30-tal nieuwe regioteamleden ingeschoold. Ze doorliepen een uitgebreid traject dat hen liet kennismaken met thema's als opvoeding en ontwikkeling, een veilige leefwereld, gezonde voeding en de registratiedatabank Mirage. In 2010 startte de K&G-Academie met een restyling van de inscholing. Gesprekken met regioteamleden leverden input om de kwaliteit en de leereffecten van de inscholing te verbeteren. Nieuwe consultatiebureau-artsen kregen de kans om deel te nemen aan een inscholingsdag waarop onder andere vaccinaties en het Van Wiechen-ontwikkelingsonderzoek aan bod kwamen.

CORE, het kader voor een kwalitatieve dienstverlening aan gezinnen, werd verder geïmplementeerd in de regioteams. De bijscholing CORE stond centraal. Naast eigen accenten per regioteam, werden een aantal inhoudelijke thema's naar voor geschoven: er werd een leertraject ontwikkeld rond het thema gehechtheid en de thema's post-partumdepressie en partnergeweld werden uitgewerkt in leerdoelen. In samenwerking met een externe partner werd een digitale encyclopedie over borstvoeding ontwikkeld. Deze werd in een eerste fase aangeboden aan interne medewerkers en later aan externe geïnteresseerden. Dit digitaal materiaal zal in 2011 geïntegreerd worden in een blended leren-traject, dat bestaat uit autonoom leren en een contactmoment (workshop), aangevuld met enkele interviews.

Daarnaast ontwikkelde de K&G-Academie twee nieuwe webcursussen. Een eerste begeleidt

medewerkers in het hanteren van de unster, een nieuw type weegschaal. Een tweede ondersteunt de medewerkers bij een correcte en wetenschappelijk onderbouwde opvolging en aanpak van koorts. Deze module werd eveneens ter beschikking gesteld van de kinderopvangsector en de consultatiebureau-artsen. Al het leermateriaal wordt sinds 2010 via het Kind en Gezin-leerportaal aan cursisten en coaches aangeboden.

Investeren in leren over de organisatie

Kind en Gezin draagt de waarden 'respect voor diversiteit' en 'respect voor kinderrechten' hoog in het vaandel. Dat bleek ook tijdens de diversiteitsweek, waar het Europees jaar van de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting centraal stond. Tijdens de kinderrechtenweek met als thema 'Boeken boeien' werd een filmvoorstelling en een interactieve lezing door de Stichting Lezen georganiseerd.

De interne waarden van Kind en Gezin - open, positief, gedreven en deskundig - werden door bijna de helft van de leidinggevenden met hun afdeling en/of team vertaald naar concreet dagelijks handelen. De K&G-Academie organiseerde 22 waarden-activiteiten in samenspraak met de leidinggevende en een externe partner. Op de jaarlijkse bijeenkomst met alle leidinggevenden werd stilgestaan bij de waarde deskundigheid.

Daarnaast werden een aantal informele sessies georganiseerd rond de publicatie 'Het kind in Vlaanderen 2009' en het jaarverslag van Kind en Gezin, en een sessie rond de toekomst van de preventieve dienstverlening. Tijdens twee biblioscopen zette een auteur zijn of haar werk in de kijker.

Samen met partners kennis verhogen en delen

Op het domein van de kinderopvang werd, in nauwe samenwerking met de vertrouwenscentra kindermishandeling, geïnvesteerd in het uitwerken en het aanbieden van een leertraject rond de preventie van kindermishandeling. Op een aantal provinciale studiedagen in het voorjaar van 2010 werd informatie gegeven rond vormen en signalen van kindermishandeling en de werking van een vertrouwenscentrum. Deelnemers aan deze studiedag kregen in het najaar de kans om zich verder te verdiepen in een training rond

communiceren met ouders over bezorgdheden of vermoedens van kindermishandeling.

Ook werden opnieuw kennismakingssessies voor onthaalouders georganiseerd rond het werken met ZiKo-Vo, het zelfevaluatie-instrument voor het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen in de opvang.

Op vraag van minister Vandeurzen organiseerde Kind en Gezin samen met het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie met als bedoeling tot een nieuwe decretale basis voor interlandelijke adoptie te komen. Na een startcolloquium eind 2009 gingen in 2010 vier werkgroepen aan de slag, die verschillende adoptiethematieken uitdiepten. Hun aanbevelingen voor het adoptiebeleid werden in mei 2010 op het eindcolloquium voorgesteld. Op basis van een van deze aanbevelingen zal de K&G-Academie in samenwerking met de Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie (VCA) een opleidingstraject ontwikkelen rond de interlandelijke adoptie van kinderen met 'special needs'.

Met zijn tweejaarlijkse conferentie 'Het Kind in Vlaanderen' wil Kind en Gezin de leefsituatie van jonge kinderen in de kijker zetten. In 2010 stond de conferentie volledig in het teken van het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. Ze werd ook ondersteund door Europa in het kader van het Europees voorzitterschap. Na een videoboodschap van Herman Van Rompuy werden in een mix van plenaire sessies en workshops uiteenlopende aspecten van kinderen in armoede en armoedebestrijding belicht.

1. Een open organisatie (vervolg)

Project in de kijker

Coördinatiecel Internationaal

Globalisering en internationale samenwerking zijn de begrippen van de 21ste eeuw. Ook Kind en Gezin kijkt over de Vlaamse grenzen voor de ontwikkeling van zijn dienstverlening. Daarnaast wordt Kind en Gezin steeds meer gevraagd om zijn expertise internationaal uit te dragen. Deze ontwikkelingen gaven eind 2009 aanleiding tot de oprichting van de Coördinatiecel Internationaal (CCI), die de internationale en Europese activiteiten van Kind en Gezin coördineert. Zo zorgt de cel voor een transparant overzicht van alle internationale activiteiten van Kind en Gezin, zoals de deelname aan buitenlandse congressen, internationale projecten en internationaal overleg, lidmaatschappen van internationale organisaties, ... Als het aanspreekpunt voor Europese en internationale vragen stemt de cel de kennisuitwisseling hierover af. Via regelmatig overleg met ankerpersonen binnen de verschillende afdelingen van Kind en Gezin moet gezorgd worden voor een verspreiding van

informatie en expertise over Europese en internationale aangelegenheden. Deze kennisdeling is meteen ook de reden waarom de Coördinatiecel Internationaal haar stek vond binnen de K&G-Academie.

Gezien de internationaal groeiende aandacht voor de vernieuwende dienstverlening van Kind en Gezin, neemt de cel actief deel aan de internationale samenwerking die de Vlaamse overheid uitbouwt met landen en regio's over de hele wereld. In nauwe samenwerking met de beleidsafdelingen effent de Coördinatiecel Internationaal zo de weg voor de wereldwijde verspreiding van de expertise van Kind en Gezin.

In 2010 speelde de Coördinatiecel een actieve rol in de voorbereiding van het Europees voorzitterschap van België. Ze coördineerde ook de deelname en inbreng van Kind en Gezin in activiteiten en conferenties die in dit kader werden georganiseerd en in het kader van het Europees jaar van de bestrijding van de armoede en de sociale uitsluiting.

Project in de kijker

EXPOO - Samen sterk in opvoedingsondersteuning

EXPOO is het expertisecentrum opvoedingsondersteuning van de Vlaamse overheid, een samenwerking tussen de agentschappen Jongerenwelzijn en Kind en Gezin. Het heeft een tweevoudige opdracht: enerzijds het verzamelen, verrijken en verspreiden van kennis en knowhow inzake opvoedingsondersteuning, anderzijds het praktisch ondersteunen van het werkveld met methoden, technieken en instrumenten. Opvoedingsondersteuning wordt in Vlaanderen waar gemaakt door tal van diensten en organisaties, EXPOO wil hierbij vooral een plaats zijn waar inzichten en praktijken kunnen gedeeld worden.

Realisaties in 2010:

- EXPOO bundelt en verspreidt actuele informatie over opvoedingsondersteuning op het digitaal platform Expoo.be. De website werd gelanceerd in december 2009 en kon in haar eerste jaar 42 080 bezoeken registreren.
- EXPOO organiseerde dialoogmomenten over actuele ontwikkelingen in het werkveld. Op 1 oktober kwamen een 100-tal actoren samen om te luisteren en te dialogeren over ontmoetingsplaatsen en Triple P. Het onderzoekswerk van prof. Karla Van Leeuwen en het verslag van de dialoogtafels werden gebundeld in 2 rapporten, die beschikbaar zijn op de website.
- Voor de derde maal op rij organiseerde EXPOO een Vlaams Congres Opvoedingsondersteuning. 250 geïnteresseerden kwamen samen rond het thema 'Opvoedingsondersteuning voor iedereen?!'.

- In het werkveld bestaan heel wat goede praktijken, maar vaak ontbreken de mogelijkheden en de tijd om deze praktijken te systematiseren, te documenteren en toegankelijk te maken voor anderen. EXPOO startte daarom in 2010 met 2 methodiekontwikkelingskringen, één rond pedagogisch adviseren en een tweede rond oudercursussen. De verslagen van dit project worden begin 2011 gepubliceerd.
- Op basis van behoeften van het werkveld ontwikkelde EXPOO in samenwerking met freelance trainers een vormingsaanbod. Er werd vier keer een tweedaagse training 'pedagogisch adviseren' voor een 40-tal deelnemers georganiseerd en tweemaal een basisvorming 'opvoedingsondersteuning' voor 100 deelnemers.
- Samen met een redactieraad onderhoudt EXPOO een informatiesite over opvoeden: Groeimee.be (logo) (55 543 bezoeken in 2010). Groeimee.be is het instrument van EXPOO om ouders en opvoeders kwalitatieve, geverifieerde informatie te geven over het opvoeden van kinderen. Aan de orde kwamen thema's als alcohol en jongeren, grootouders, jeugdbeweging, kinderspel, voorlezen, ...
- Om ouders in een paar minuten tijd uit te leggen waarom ze gebruik zouden maken van ondersteuning bij de opvoeding van hun kinderen, werd een promotiefilm 'Opvoedingsondersteuning' ontwikkeld.
- De jaarlijkse Week van de Opvoeding, dit jaar met het thema 'Opvoeden is samenspel', werd door EXPOO geopend met een Vlaams opvoeddebat. Beleidsmedewerkers, wetenschappers, de media en ouders debatteerden over het 'samen' opvoeden van kinderen.

1.3 MARKETING EN COMMUNICATIE

Kind en Gezin wil door professionele externe en interne communicatie zijn algemene bekendheid vergroten en een klantgerichte dienstverlening aanbieden. Onze verschillende communicatiekanalen (publicaties, telefonische contacten, website, ...) bouwen we uit als volwaardig dienstverleningsaanbod, complementair aan de fysieke dienstverlening. De hedendaagse cliënt wil immers zelf kunnen bepalen welke informatie hij op welk moment consulteert via welk kanaal.

Om nieuwe klanten aan te trekken en een duurzame band met hen op te bouwen, werkt Kind en Gezin actief aan een aantrekkelijk imago. Onze medewerkers spelen uiteraard een belangrijke rol bij het uitdragen van onze identiteit, maar ook het inspelen op de nieuwe communicatietrends en het aanhouden van een frisse huisstijl voor de communicatiedragers komen ons imago ten goede.

In onze communicatie houden we rekening met de grote diversiteit aan cliënten en hebben we in het bijzonder aandacht voor de toegankelijkheid en de effectiviteit voor maatschappelijk kwetsbare groepen en hun participatie in de communicatie. Iedereen moet de weg vinden naar de informatie die hij nodig heeft. Dat geldt ook voor de partners en de personeelsleden van Kind en Gezin.

Het communicatieplan 2008-2012 reikt tools aan om de gewenste identiteit van Kind en Gezin op een professionele manier te communiceren en waar te maken. De realisaties van 2010 voeren dat communicatieplan verder uit.

Publicaties

Publicaties blijven een belangrijk instrument in de rijke communicatiemix van Kind en Gezin. In 2010 actualiseerde Kind en Gezin een aantal publicaties. Zo kwam er een nieuwe brochure rond adoptie, pasten we inhoud en formaat van de zwangerschapskalender en de kennismakingsbrochure voor ouders aan en gaten we de folder 'Wegwijs in Opvang' in een nieuwe vorm.

Kind en Gezin werkte ook verder aan bijkomende thema's voor 'Kind in Beeld', een publicatie gericht

naar (aanstaande) ouders in kwetsbare gezinnen. In 2010 zijn meer bepaald de thema's 'Ontwikkeling' en 'Kinderopvang' uitgewerkt.

www.kindengezin.be

De website van Kind en Gezin is cruciaal in de communicatie naar ouders, professionals en partners. In 2010 telde de site in totaal 2 209 584 bezoeken (1 828 205 in 2009). Dat is een stijging van 21%. Bezoekers bleven gemiddeld 6,8 minuten op de site en bezochten 7 pagina's.

De cijfers tonen aan dat het belang van de site toeneemt. In 2010 is achter de schermen dan ook hard gewerkt aan een nieuwe versie van de site met een herwerkte inhoud en een nieuwe navigatie en look and feel.

Visueel materiaal

In 2010 lanceerde Kind en Gezin de film 'Kijk ik groei! Baby's en ouders in ontwikkeling'. De film geeft een overzicht van de belangrijke mijlpalen in de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 3 jaar en toont hoe ouders en andere opvoeders hun ontwikkeling kunnen stimuleren.

De film is bijzonder omdat hij beschikbaar is in 10 talen: Nederlands, Frans, Engels, Duits, Turks, Arabisch, Russisch, Spaans, Berbers en de Vlaamse Gebarentaal.

Communicatie via partners

Kind en Gezin bereikt zijn doelgroepen ook steeds vaker door met een aantal partners samen te werken. Dat gebeurt onder meer door redactionele bijdragen in het tijdschrift Kind en Co, maar ook door informatie te verspreiden via DreamBaby. Zo verspreidde Kind en Gezin in 2010 15 000 exemplaren van de 'Kennismakingsfolder' en 15 000 brochures 'Baby- en peuteruitzet' via de 6 winkelpunten van DreamBaby.

Mediarelaties

In 2010 werd meer dan 1650 keer over Kind en Gezin gecommuniceerd in kranten, tijdschriften en op radio of televisie. Ook de online nieuwsredacties hadden ruime belangstelling voor de informatie die Kind en Gezin zelf verstrekte of voor nieuws waarin het agentschap vernoemd werd. 114 keer werden we vernoemd, wat neerkomt op ongeveer 2 keer

1. Een open organisatie (vervolg)

per week. De pers heeft veel aandacht voor alles wat met kinderopvang te maken heeft. Vooral het nieuws over incidenten en ongevallen in de opvang werd opgepikt. Hoewel, ook het nieuwe kaderdecreet voor de kinderopvang in Vlaanderen, voorzien voor 2011, kreeg ruime belangstelling omdat de media dit intussen linken aan het belang van de kwaliteit in de opvang. Daarnaast was er weer veel nieuws over adoptie en het aanverwante thema 'onvervulde' kindervens (o.a. draagmoederschap). In de actualiteit over jonge kinderen kwamen vooral de onderwerpen veiligheid (met inbegrip van preventie kindermishandeling), vaccinatie en gezonde voeding aan bod.

Er werden 25 persberichten opgemaakt, waarvan er 4 werden verspreid naar aanleiding van een persconferentie. Hier moet aan toegevoegd worden dat, hoe langer hoe meer, het nieuws via alternatieve wegen zijn weg vindt. Zo werd dit jaar ook een twitter account gecreëerd, m.n. vvkkg wat staat voor 'woordvoerder Kind en Gezin'. Ook de online nieuwsberichten, op de eigen website of deze van onze partners, vervangen hoe langer hoe meer de traditionele persberichten.

Beurzen

Kind en Gezin stond in 2010 op 5 babybeurzen: in Antwerpen, Hasselt, Gent, Leuven en Brussel. Door aanwezig te zijn op deze beurzen kan Kind en Gezin aanstaande en jonge ouders informeren over zijn dienstverlening. Op deze beurzen werden in totaal 1114 zwangerschapspakketten verdeeld.

Verder nam Kind en Gezin ook deel aan 12 regionale beurzen, waaronder een opvoedingsbeurs in Nieuwpoort, een infobeurs voor zwangeren in Zottegem, een studiedag kinderopvang in Brussel, ...

Interne communicatie

Het intranet blijft binnen Kind en Gezin een gevestigde waarde waarop veel up to date-informatie gedeeld wordt met de medewerkers.

In 2010 werd het project Kennisbeheer gelanceerd. Dit project wordt gedragen door de Kind en Gezin-Academie, de afdeling ICT en het team Communicatie. Het doel ervan is om de interne strategische communicatie en informatie sneller en beter met elkaar te delen. Hierbij is het belangrijk om de medewerkers te motiveren hun kennis met anderen te delen en om de kennis van anderen te accepteren.

De kantoorinnovatie van de centrale administratie kwam in 2010 in een stroomversnelling. De verbouwingswerken en de nieuwe manier van werken vereisten een duidelijke communicatie naar de betrokken medewerkers.

De vier interne waarden 'open, positief, gedreven en deskundig' die onze administrateur-generaal in 2009 lanceerde, zijn in 2010 verder geïntegreerd.

Blik op de toekomst

Kind en Gezin werkt aan een aantal strategisch erg belangrijke projecten (het nieuwe decreet Kinderopvang, de nieuwe visie op de organisatie van de preventieve zorg, ...). Die projecten zullen ook de communicatie van Kind en Gezin uitdagen om op basis van een goede communicatiestrategie en een geactualiseerde mix van middelen en kanalen de dienstverlening van Kind en Gezin op de kaart te zetten en het imago te bewaken en te versterken. Kind en Gezin zal in 2011 ook een project starten om de mogelijkheden van sociale media voor de communicatie van Kind en Gezin te onderzoeken.

1.4 KLACHTDIENST

Als open organisatie maakt Kind en Gezin werk van een laagdrempelig klachtenbeleid. Wie een beroep doet op de diensten van Kind en Gezin kan telefonisch of schriftelijk, per brief of e-mail zijn eventuele onvrede uiten. De contactgegevens van de Klachtendienst worden bekendgemaakt via de verschillende communicatiekanalen van Kind en Gezin. In wat volgt geven we een beknopt overzicht van de belangrijkste cijfers over de klachten. Wie meer wil weten, kan het integrale jaarverslag van de Klachtendienst downloaden op onze website.

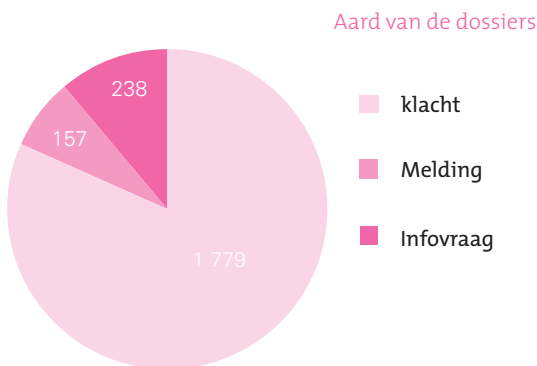
Aard van de dossiers

In 2010 ontving de Klachtendienst van Kind en Gezin 1966 oproepen die resulteerden in 2174 dossiers waarbij de gebruiker een concreet probleem (of concrete problemen) wou bespreken. Eén oproep kan tot verschillende klachtendossiers leiden, maar niet elke oproep mondt uit in een formele klacht: in 238 dossiers gaf de gebruiker aan alleen informatie of advies te willen over de context van een probleem of

de wijze waarop hij of zij met een concreet ongenoegen zou kunnen omgaan.

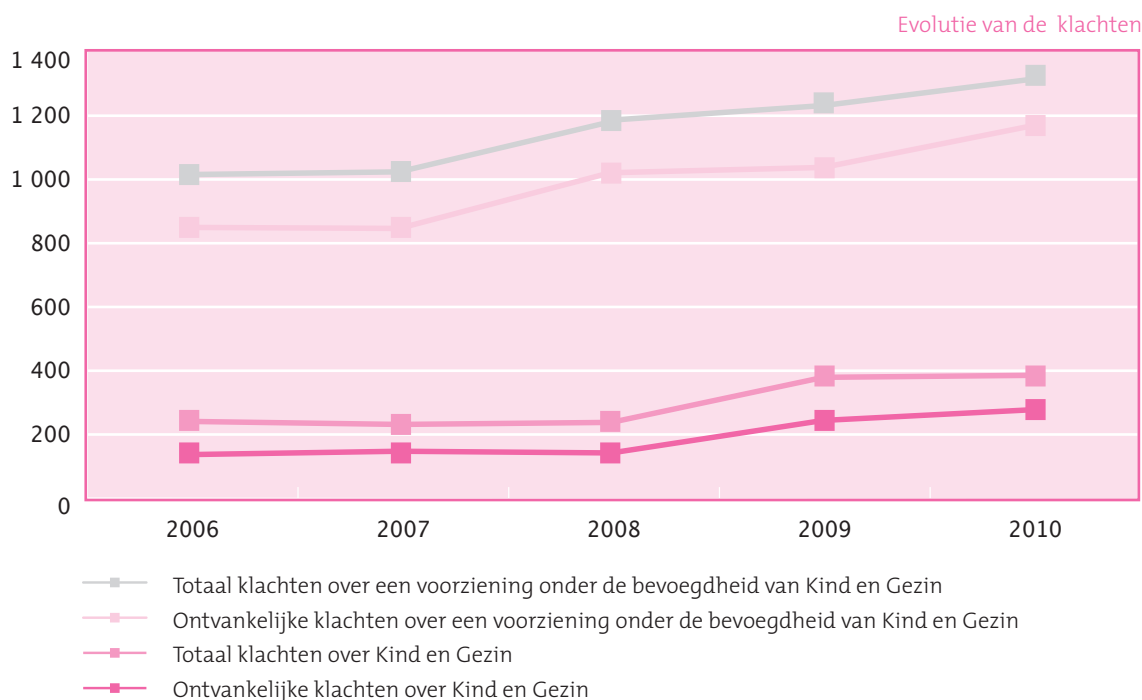
Voor 157 dossiers werd een melding genoteerd. Het ging bijvoorbeeld om een melding van een defect bij Kind en Gezin of om een voorziening die zelf meldde dat er een probleem was binnen de eigen dienst. Voor deze oproepen wordt geen klachtendossier geopend, maar neemt de Klachtendienst wel contact op met de betreffende dienst, zodat die het probleem kan verhelpen.

De Klachtendienst opende in 2010 in totaal 1779 klachtendossiers. Net als het aantal oproepen nam het aantal klachten de voorbije jaren geleidelijk toe. Van de in 2010 opgestelde klachtendossiers hadden er 384 betrekking op de dienstverlening van Kind en Gezin, terwijl 1384 klachten handelden over een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin. De Klachtendienst behandelde verder 47 klachtendossiers m.b.t. een probleem dat buiten de bevoegdheid van de Klachtendienst van Kind en Gezin viel. Het ging om 18 dossiers over een intrafamiliaal probleem, 20 dossiers over zeer uiteenlopende zaken die van ver of dichtbij iets met kinderen te maken hebben en 9 over Zorginspectie. De Klachtendienst zorgde ervoor dat deze dossiers werden overgemaakt zodat de oproepers verder zouden worden geholpen, hetzij door informatie te geven, hetzij door gepast naar Zorginspectie door te verwijzen.

1.2 Informatieve vragen, meldingen en klachten

1. Een open organisatie (vervolg)

1.3 Evolutie van het aantal ontvankelijke en onontvankelijke klachten, 2006-2010

Klachten over de dienstverlening van Kind en Gezin

In 2010 waren 7 op de 10 klachten over Kind en Gezin ontvankelijk. De onontvankelijke klachten hadden meestal betrekking op de regelgeving of op het beleid inzake kinderopvang of preventieve gezinsondersteuning.

Klachten over een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin

Ook met klachten over voorzieningen die onder de bevoegdheid van Kind en Gezin vallen, kunnen ouders en andere betrokkenen terecht bij de Klachtendienst van Kind en Gezin.

Aanbevelingen naar aanleiding van klachten

Op basis van de klachtendossiers van 2010 en de ervaringen uit de voorbije werkingsjaren formuleert de Klachtendienst aanbevelingen. Die worden meegedeeld aan de verschillende afdelingen van Kind en Gezin, met de vraag om aan te geven welke maatregelen er genomen zullen worden om soortgelijke klachten in de toekomst te voorkomen. Op die manier wil de Klachtendienst de klachten van ouders en andere betrokkenen omzetten in verbeteracties.

Klachten over Kind en Gezin

	Ontvankelijke klachten	Onontvankelijke klachten	Totaal
Diensten geleverd door Kind en Gezin	189	107	296
Regionale preventieve gezinsondersteuning	83	2	85
Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie	3	-	3
Totaal	275	109	384

1.4 Klachten over Kind en Gezin naar de dienst/afdeling waarover de klacht ging - 2010

Evolutie ontvankelijke klachten over voorzieningen

	2006	2007	2008	2009	2010
Over een consultatiebureau	96	137	141	183	169
Over een adoptiedienst, dienst voor maatschappelijk onderzoek, Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning of Vertrouwenscentrum Kindermishandeling	20	18	34	16	15
Over een kinderopvangvoorziening	736	694	853	877	1 007
<i>Erkende of gesubsidieerde kinderopvangvoorziening</i>	279	251	271	272	250
<i>Zelfstandig(e) onthaalouder/kinderdagverblijf</i>	407	420	522	626	676
<i>Enkel gemelde of niet-gemelde kinderopvang</i>	50	23	60	74	81
Totaal	852	849	1 028	1 076	1 191

1.5 Evolutie van het aantal ontvankelijke klachten over een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin per sector (2006-2010)

2. Vernieuwen en verbeteren achter de schermen

2.1 INFORMATISERING

Kind en Gezin kan voor de ondersteuning van zijn activiteiten een beroep doen op een ICT-afdeling. De informatisering heeft in het verleden een belangrijke rol gespeeld bij de uitbouw van Kind en Gezin als innovatieve organisatie en is ook vandaag de drijvende kracht achter een aantal vernieuwende projecten.

Verdere uitvoering van het ICT-beleidsplan

In 2010 werd het ICT-beleidsplan 2008-2011 verder uitgevoerd. Dit beleidsplan kwam tot stand na een doorlichting van de werking op het vlak van informatietechnologie en na overleg met de verschillende entiteiten binnen Kind en Gezin. Het beleidsplan beschrijft de ontwikkelingen die Kind en Gezin gedurende 4 jaar beoogt op het vlak van informatietechnologie in een aantal principes en een aantal basisprojecten.

De voornaamste principes zijn:

- de ICT-dienstverlening verder uitbouwen in nauw overleg met de operationele diensten binnen Kind en Gezin;
- een verder doorgedreven automatisering van de dienstverleningsprocessen realiseren;
- de betrouwbaarheid, de beschikbaarheid en de integriteit van de data garanderen, ook bij de fysieke vernietiging of onbeschikbaarheid van de plaatsen waar de ICT-infrastructuur zich bevindt;
- evolueren naar een zo uniek mogelijk datamodel en naar zo veel mogelijk gemeenschappelijk gebruikte services;
- de ICT-exploitatie zo kostenefficiënt mogelijk aanpakken, onder andere door een degelijke en actuele sourcingsstrategie.

In het beleidsplan zijn projecten opgenomen die zowel de dienstverlenende als de ondersteunende activiteiten van Kind en Gezin vereenvoudigen:

- de vervanging van het ondersteuningspakket Ikaros voor de preventieve gezinsondersteuning door het moderne Mirage;
- de verbetering van de informatisering van de consultatiebureaus;
- de verdere uitbouw van het elektronisch dossier-beheer voor de erkenning en de subsidiëring van voorzieningen;
- de optimalisering van de interne processen (bestelling, facturering, inventaris, HR, vorming, ...);
- de uitbreiding van het bestaande datawarehouse met alle beschikbare ken- en stuurdata;
- de verdere uitbouw van de elektronische dienstverlening aan gezinnen, voorzieningen en partners.

In 2010 werden een aantal projecten uit dit beleidsplan (verder) gerealiseerd.

Ingebruikname Mirage door de regioteamleden van Kind en Gezin

Eind 2010 is een nieuw ondersteuningspakket Mirage voor de regioteamleden in gebruik genomen. Deze nieuwe software heeft als voornaamste verschil met het vroegere pakket Ikaros dat ze online bereikbaar is en dus ook geen kopie meer nodig heeft op de individuele notebook van elk regioteamlid.

Een aantal specifieke problemen zijn opgedoken bij de ingebruikname. Deze problemen hebben vooral betrekking op de performantie van de notebooks die door de regioteamleden gebruikt worden en op de mogelijkheid om tijdens de dienstverlening online te zijn - op meer plaatsen dan verwacht zijn er momenteel geen of onstabiele verbindingsmogelijkheden via 3-G.

Een aantal plannen zijn dan ook ontwikkeld om beide problemen te verhelpen in de eerste helft van 2011.

Dossierbeheer en subsidiëring

In het kader van de verdere uitbouw van het elektronisch dossierbeheer is een derde module opgeleverd om voorzieningen in de zelfstandige kinderopvangsector op te volgen.

Er zijn verder diverse aanpassingen en uitbreidingen gebeurd aan het geautomatiseerde subsidiëringssysteem, zowel voor de voorzieningen binnen het beleidsdomein kinderopvang als voor de voorzieningen binnen het beleidsdomein preventieve gezinsondersteuning.

De elektronische module die toelaat om ook binnen de zelfstandige kinderopvangsector te werken met ouderbijdragen die gerelateerd zijn aan het inkomen, is bijgewerkt.

Automatisering vertrouwenscentra kindermishandeling

Het elektronisch dossieropvolgingssysteem, ontwikkeld voor de vertrouwenscentra kindermishandeling, is verder uitgebouwd en performanter gemaakt, en er werd gewerkt aan de betrouwbaarheid ervan (vermijden van systeemuitval).

Automatisering interne processen

Een nieuwe module voor het beheer van gebruikersrollen in de toepassingen is in gebruik genomen. Tot nu toe werden de gebruikersrollen in de verschillende toepassingen toegekend door helpdeskmedewerkers, op vraag van de dossierbeheerders personeel. Voor regioteamleden verloopt dit sinds midden 2010 automatisch: het feit dat een personeelslid aanwezig is in het elektronisch personeelsbeheersysteem zorgt ervoor dat automatisch de juiste rechten toegekend zijn.

Een module voor de opvolging van aanbestedingen is in gebruik genomen door enkele bestellers en door de Juridische Dienst.

Procesmanagement en documentbeheer

Dienstverleningsprocessen, sturende en ondersteunende processen zijn verder gemodelleerd

binnen het softwarepakket dat hiertoe in 2009 in gebruik genomen is. Zeker voor wat betreft processen en procedures binnen kinderopvang is belangrijke vooruitgang geboekt.

Voor het gecentraliseerd documentbeheer is de technologie die in 2009 gekozen is, verder geïmplementeerd. Dit leverde onder meer een interne site op waarin de organisatiebeheersing binnen Kind en Gezin gedocumenteerd is. Er is ook geëxperimenteerd met een aantal teamsites.

In de loop van 2010 is er beslist om de nieuwe versie van de gekozen software te implementeren, omdat deze veel meer mogelijkheden biedt in vergelijking met de versie die in gebruik was.

De implementatie wordt verder gezet in de loop van 2011.

Uitbreiding datawarehouse

De uitbreiding van het datawarehouse met gegevens over personeel is geleidelijk aan technisch opgezet. De vervanging van Ikaros door Mirage heeft er toe geleid dat ook het datawarehouse voor deze toepassingen vernieuwd moest worden. In 2010 is hiervoor de eerste stap gezet. Voor de opvolging van een aantal indicators in verband met de preventieve gezinsondersteuning is een eerste versie ontwikkeld van een managementdashboard.

De verdere uitbouw van elektronische dienstverlening aan gezinnen, voorzieningen en partners

In de loop van 2010 is een eerste versie ontwikkeld van een Kind en Gezin-portaalsite. Enerzijds is de portaaltechnologie gekozen, anderzijds is er een ontwikkeling gebeurd voor toegangsbeheer tot het portaal. Verder zijn enkele stappen gezet om het portaal technisch vorm te geven en om een aantal mogelijke functionaliteiten verder in kaart te brengen.

2. Vernieuwen en verbeteren achter de schermen (vervolg)

2.2 INTERNE CONTROLE

Kind en Gezin hecht veel belang aan de wijze waarop zijn activiteiten en processen beheerst worden en streeft naar voortdurende verbetering op het vlak van interne controle. De realisatie van een intern controlesysteem is de verantwoordelijkheid van het management en moet er concreet toe bijdragen dat de financiën deugdelijk beheerd worden, de processen en procedures efficiënt en effectief uitgevoerd worden, de rapportering betrouwbaar is en het geheel verloopt volgens de wetgeving, normen, en voorschriften die van toepassing zijn.

Voor de evaluatie van de systemen van interne controle bestaat er binnen Kind en Gezin een afzonderlijke dienst. Deze dienst is georganiseerd volgens de principes van een auditdienst, met als nuance dat niet aan alle vereisten van een auditdienst is voldaan, aangezien de dienst rechtstreeks aan de administrateur-generaal rapporteert. De dienst opereert los van het operationeel management. Een comité voor de evaluatie van de interne controlesystemen, dat bestaat uit personen die geen operationele bevoegdheden hebben binnen het agentschap, is in oprichting. Dit comité is bevoegd voor de externe evaluatie van de interne controle en voor de kwaliteitsopvolging van de operationele dienst.

Om te kunnen vastleggen welke evaluaties er moeten worden uitgevoerd, maakt de Dienst voor de Evaluatie van de Interne Controlesystemen jaarlijks een risicoanalyse van alle processen die gangbaar zijn binnen het agentschap. Deze risicoanalyse is gestoeld op een kwantitatieve benadering van de risico's die zich voordoen in elk proces. De risicoanalyse rangschikt de processen van hoog risico naar laag risico, waarbij het de bedoeling is dat de processen die de grootste risico's inhouden, prioritair afgedekt

worden door een evaluatie van de interne controlesystemen die met deze processen gepaard gaan. Deze analyse wordt jaarlijks gevalideerd door het Directiecomité van het agentschap. Het is de bedoeling om alle processen binnen Kind en Gezin om de 5 jaar minstens één keer te evalueren.

Indien nodig worden naar aanleiding van een audit aanbevelingen geformuleerd. Het opstellen en realiseren van een actieplan om gevolg te geven aan deze aanbevelingen blijft de bevoegdheid van het operationeel management. De Dienst voor de Evaluatie van de Interne Controlesystemen plant in de regel een opvolgingsaudit na het verstrijken van het tijdschema voor de aanpassing. Wanneer de dienst echter van oordeel is dat uit de reactie van het operationeel management blijkt dat het resterende risico te hoog blijft, kan hij het actieplan 'escaleren' tot op het hoogste managementniveau om daar met alle betrokken partijen een risico-inschatting te doen.

Naast een louter bestuderen en evalueren van de interne controlesystemen, ontplooit de Dienst voor de Evaluatie van de Interne Controlesystemen eveneens consultingactiviteiten. Dergelijke opdrachten worden alleen uitgevoerd op verzoek van het management en voor zover ze een toegevoegde waarde kunnen bieden op het vlak van het risicomanagement, het beheer van het agentschap en het verbeteren van de processen van het agentschap.

In 2010 is er vooral consultancy verleend rond organisatiebeheersing (uitbouw van een site rond organisatiebeheersing) en rond procesmodellering.

3. Diversiteit en kinderrechten

Het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van Kind en Gezin stelt diversiteit en kinderrechten als centrale uitgangspunten voorop bij de uitvoering van de missie van het agentschap. Om versterkt te kunnen inzetten op deze twee centrale uitgangspunten werd in mei 2009 een team 'Diversiteit en Kinderrechten' opgericht binnen de afdeling Coördinatie. Dit team geeft het diversiteits- en kinderrechtenbeleid binnen Kind en Gezin mee vorm en volgt het op. Dit gebeurt zowel door medewerking aan de algemene beleidsontwikkelingen als door het opzetten van specifieke acties en projecten.

Het diversiteits- en kinderrechtenbeleid binnen Kind en Gezin streeft de realisatie van de rechten van de mens en de rechten van het kind na voor alle kinderen en hun gezin.

Het richt zich voornamelijk op:

- het toegankelijk maken van de dienstverlening van Kind en Gezin en zijn partners voor alle kinderen en hun gezin;
- het wegwerken of voorkomen van uitsluitingsmechanismen;
- het bevorderen van de participatie van ouders en kinderen.

Zo draagt Kind en Gezin bij tot een volwaardige deelname van kinderen en hun gezin aan de samenleving.

Project in de kijker

Taalstimulering en meertaligheid

In het voorjaar van 2010 werkte Kind en Gezin een visietekst uit over taalstimulering en meertaligheid. Dit gebeurde in samenwerking met een groep van experts. Taal is voor Kind en Gezin een thema waar de komende jaren sterk op ingezet moet worden, zowel binnen kinderopvang als in de preventieve gezinsondersteuning. Er werden vier grote beleidskeuzes naar voor geschoven die een kader bieden voor verder beleid en acties.

De grote lijn van de visie is de keuze om zowel in te zetten op het stimuleren van het Nederlands als op het respecteren van de thuistaal van gezinnen. In het najaar werd een studieopdracht gegeven om een kader te ontwikkelen met algemene informatie en adviezen over taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar.

3. Diversiteit en kinderrechten (vervolg)

Nieuwe thema's Kind in Beeld: 'Ontwikkeling' en 'Kinderopvang'

Het pictografisch materiaal 'Kind in Beeld' werd opnieuw uitgebreid.

De basispublicatie 'Van baby tot kleuter' werd aangevuld met het deel 'Ontwikkeling'. Ze geeft een overzicht van de grote mijlpalen in de ontwikkeling van baby's en peuters. Hoewel elk kind volgens eigen tempo evolueert, volgt de ontwikkeling bij alle kinderen toch eenzelfde patroon. Nu wordt deze inhoud ook toegankelijker en aantrekkelijker voor ouders die slechts beperkt toegang hebben tot geschreven informatie.

Daarnaast is de informatie over kinderopvang nu ook beschikbaar in een aparte publicatie 'Kind in Beeld - Kinderopvang'. Deze publicatie wil ouders op een toegankelijke manier wegwijs maken in de kinderopvang. Het kinderopvanglandschap in Vlaanderen is namelijk heel verscheiden en het is voor veel ouders niet altijd eenvoudig om er een weg in te vinden. Het bestaat uit verschillende delen: kinderopvang is er voor iedereen, opvang zoeken, een dag in de kinderopvang en buitenschoolse opvang. Kind en Gezin wil met deze publicatie professionals ondersteunen in de contacten met ouders wanneer ze het hebben over dit thema.

Project in de kijker

Film 'Kijk, ik groei!'

Op 20 oktober 2010 werd de film 'Kijk, ik groei! Baby's en ouders in ontwikkeling' gelanceerd door Kind en Gezin. De dvd werd onder (toekomstige) ouders en partners van Kind en Gezin verspreid, en wordt aangeboden via internet en op dvd. De film geeft een overzicht van de stappen in de ontwikkeling van jonge kinderen van 0 tot 3 jaar en toont hoe ouders en andere opvoeders de ontwikkeling kunnen stimuleren.

De film is bijzonder omdat hij beschikbaar is in

10 talen waaronder de Vlaamse Gebarentaal. Er werd hierbij gekozen voor voice-over en niet voor ondertiteling. Ook wie moeite heeft met lezen, krijgt op die manier vlot toegang tot de informatie. Bovendien worden dagelijkse situaties in beeld gebracht om de herkenbaarheid te vergroten.

De informatie over ontwikkeling wordt weergegeven per leeftijdscategorie en per thema. Zo is het mogelijk om stukken film te selecteren aan de hand van het menu.

Partnerschap met het Expertisecentrum voor opvoeding en kinderopvang (VBJK)

In 2010 werkte VBJK nauw samen met Kind en Gezin rond het begeleidingstraject 'Kinderopvang met sociale functie' en het competentiebeleid in de kinderopvang. VBJK maakt deel uit van verschillende adviesgroepen van Kind en Gezin, o.a. het Platform Vernieuwing Kinderopvang rond het decreet Kinderopvang en de stuurgroep Taalontwikkeling en Meertaligheid.

VBJK gaf advies aan verschillende hogescholen bij de ontwikkeling van hun erkenningsdossiers voor de nieuwe bacheloropleiding 'Pedagogie van het jonge kind' die in september 2011 van start zal gaan.

VBJK was in 2010 ook actief betrokken bij de organisatie en begeleiding van een denkdag van het Vlaams Netwerk 'Ontmoetingsplaatsen voor kinderen en ouders'. Op deze dag wisselden de ontmoetingsplaatsen informatie uit over hun werkingsprincipes, doelpubliek en samenwerking met andere sectoren en organisaties.

Eind 2010 werd een nieuw projectvoorstel 'Onthaalouders sterker maken' goedgekeurd door het Europees Sociaal Fonds (ESF) en zette VBJK de eerste stappen om het ESF-kwaliteitslabel te behalen. VBJK werkte ook mee als partner aan het Europees onderzoeksproject CORE over de competenties die nodig zijn om te werken met kinderen van 0 tot 6 jaar, in opdracht van de Europese Commissie.

Actieplan voor de verdere professionalisering van de eigen dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen

In 2010 startte Kind en Gezin een actieplan op voor de verdere professionalisering van de eigen dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen. De uitgangspunten voor het actieplan liggen onder meer in de visie op het voeren diversiteits- en kinderrechtenbeleid en de visie op het werken met maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

In de uitwerking van het actieplan ligt de nadruk op het verbinden van de beleidsuitgangspunten met de goede praktijkontwikkeling die op het terrein tot stand kwam. Deze goede praktijk zal gedeeld worden tussen de verschillende provincies en teams om zo tot een algemene kwaliteitsverbetering te komen.

Aanmoediging van borstvoeding bij kansarme (autochtone) gezinnen

Borstvoeding biedt tal van gezondheidsvoordelen voor zowel de baby als de moeder. In Vlaanderen krijgt bijna 67% van de pasgeboren kinderen op dag zes uitsluitend borstvoeding, maar kinderen in een Belgisch kansarm gezin krijgen veel minder borstvoeding dan andere kinderen (nauwelijks 39%). In samenwerking met de Koning Boudewijnstichting werden daarom drempels en succesfactoren in kaart gebracht om een ondersteuningsaanbod via inloopteams op te zetten. Ook een Limburgse informatiecampagne ter promotie van borstvoeding werd financieel ondersteund.

Verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening aan gezinnen met jonge kinderen in opvangcentra voor asielzoekers.

Om samen de kwaliteit van de dienstverlening aan gezinnen met jonge kinderen in opvangcentra voor asielzoekers te verbeteren, werden structurele afspraken gemaakt met Fedasil en Rode Kruis Vlaanderen. Ook werden een kader en interne afspraken uitgewerkt voor de personeelsleden van Kind en Gezin.

HOOFDSTUK 2

KINDEROPVANG

1. Trends, realisaties en plannen

Vaststellingen en trends

- 6 op de 10 kinderen van 3 maanden tot 3 jaar maken regelmatig gebruik van kinderopvang.
- Het gebruik van kinderopvang nam de voorbije decennia gestaag toe in Vlaanderen, mede onder invloed van de stijgende arbeidsdeelname van vrouwen.
- Kinderen in een gezin van allochtone origine en kinderen in een kansarm gezin maken veel minder gebruik van kinderopvang. Terwijl het gebruik van kinderopvang door kinderen in een kansarm gezin vrij stabiel blijft, nam het gebruik binnen de allochtone groep de voorbije vijf jaar wel toe.
- Een op de tien ouders die op zoek gaat naar formele opvang vindt er geen. Dit treft voornamelijk alleenstaande ouders, ouders zonder job, laaggeschoolde ouders en ouders van allochtone origine.
- Er is een toenemende maatschappelijke aandacht voor de betaalbaarheid van de opvang in de zelfstandige kinderopvangvoorzieningen.
- De vraag naar degelijke opvangmogelijkheden voor schoolgaande kinderen neemt toe.
- De opleidingsvereisten om in de kinderopvangsector te kunnen werken, liggen in Vlaanderen lager dan in de meeste andere Europese landen.
- Het toegelaten (en soms ook het reële) aantal kinderen per begeleider ligt in de kinderopvang in Vlaanderen hoger dan in heel wat andere Europese landen.
- Het geboortecijfer in het Vlaamse Gewest is sinds een aantal jaren in stijgende lijn.

Voor meer vaststellingen en trends, raadpleeg onze publicatie 'Het kind in Vlaanderen' en het rapport met de resultaten van het meest recente onderzoek naar het gebruik van opvang voor kinderen jonger dan 3 jaar (uitgevoerd door het HIVA, op vraag van het Steunpunt WVG en met de medewerking van Kind en Gezin).

Realisaties in 2010

- Kind en Gezin werkte mee aan de finalisering van de visietekst 'Decreet Voorschoolse Kinderopvang' en zette de eerste stappen ter voorbereiding van de onderliggende uitvoeringsbesluiten.
- De middelen die in 2010 beschikbaar werden gesteld voor het creëren van nieuwe opvangplaatsen in de gesubsidieerde voorschoolse en buitenschoolse opvang, werden toegewezen.
- De middelen die via het Generatiepact beschikbaar werden gesteld voor de creatie van plaatsen in de buitenschoolse opvang, werden geïmplementeerd.
- De verdere stappen in de realisatie van het volwaardig werknemersstatuut voor aangesloten onthaalouders werden ondersteund.
- De visietekst over de organisatie van de opvang van schoolgaande kinderen werd verder uitgeklaard.
- Er werd gezorgd voor een vervolg op de uitbouw van het inkomensgerelateerd bijdragesysteem in de zelfstandige opvangvoorzieningen.
- Verdere initiatieven werden ondernomen om de zelfstandige kinderopvangsector te ondersteunen.
- Aan de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd een voorstel voorgelegd met betrekking tot de vergunningsvoorwaarden in de voorschoolse groeps- en gezinsopvang en voor opvang aan huis in het kader van het voorontwerp decreet Voorschoolse Kinderopvang.
- Lokale besturen kregen steun in hun lokale regierol.
- Kind en Gezin liet een wetenschappelijk onderbouwd planningsinstrument voor de voorschoolse kinderopvang ontwikkelen.
- Een risicocel die moet toezien op de processen van risicopreventie en -behandeling werd opgericht.
- Een wetenschappelijk onderbouwd instrument (checklist) in functie van een meer verfijnde risico-inschatting werd uitgewerkt.
- Het overleg met de sector rond het kwaliteitsdecreet werd vervolgd.

- Vanuit de afdeling Kinderopvang werd de visietekst 'Taalontwikkeling en meertaligheid' mee uitgeschreven.
- In functie van een nieuwe opleiding, de professionele bachelor 'Pedagogiek van het jonge kind', kwam een beroepsomschrijving tot stand in samenwerking met experts en met sleutelfiguren uit de sector.
- De beleidsnota van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 'Werk maken van werk in de zorgsector' diende als leidraad voor alle acties rond professionalisering, competentieverbetering en verhoging van de aantrekkelijkheid van een job in de kinderopvang.
- Er werden studiedagen georganiseerd in het kader van de preventie van kindermishandeling in de kinderopvang.
- Via intervisiesessies werd de sociale functie vertaald naar de praktijk van de verschillende organisatievormen en via goede praktijkvoorbeelden werden opvanginitiatieven ondersteund.
- Het concept voor de Onthaalouderacademie kreeg verder vorm.

Plannen voor 2011

- Voorleggen van de visietekst rond een nieuwe organisatiestructuur voor de buitenschoolse opvang aan de leden uit de sector Buitenschoolse Opvang en aan de medewerkers uit de betrokken beleidsdomeinen Onderwijs, Jeugd, Sport en Cultuur.
- Uitvoeren van de opdrachten die werden toegekend aan Kind en Gezin in het voorontwerp 'Decreet Voorschoolse Kinderopvang' rond onder andere de implementatie van het vergunningsbeleid, het ontwikkelen van een vereenvoudigd en uniform subsidiesysteem en de stroomlijning en vereenvoudiging van het systeem van de financiële bijdrage van het gezin.
- Maximaal voorbereiden en, na eventuele beslissing, implementeren van het sociaal statuut voor aangesloten onthaalouders, afhankelijk van de politieke vorderingen op dit vlak.

- Implementeren van het wetenschappelijk onderbouwd instrument (checklist) in functie van een meer verfijnde risico-inschatting.
- Toewijzen van de middelen die ter beschikking zullen worden gesteld voor het creëren van nieuwe opvangplaatsen in de gesubsidieerde opvang.
- Evalueren van de toegekende en niet toegekende middelen in het kader van het Generatiepact.
- Opvolgen en begeleiden van de externe partners van de ondersteuningsstructuur voor de zelfstandige sector en evalueren van de resultaten.
- Het inkomensgerelateerd systeem in de zelfstandige sector blijvend onder de loep nemen met het oog op bijsturingen.
- Verder verhogen van de toegankelijkheid van de kinderopvang voor de meest kwetsbare gezinnen.
- Concreet uitbouwen van de Onthaalouderacademie en opnemen van het opleidingstraject in het decreet Voorschoolse Kinderopvang.
- Verder bespreken en uitvoeren van het actieplan 'Werken in de kinderopvang'.
- Alternatieve attesteringsproeven voor kennis van het Nederlands ontwikkelen, aangepast aan wat de kinderopvangsector nodig heeft.
- Informeren en ondersteunen van de erkende opvangsector bij de uitvoering van het nieuw ministerieel besluit tot bepaling van de kwaliteitszorg.
- Onderzoeken hoe een instrument kan worden uitgebouwd om de pedagogische kwaliteit van de hele opvangsector te meten.
- Begeleiden van de opstart van de bachelor 'Pedagogiek van het jonge kind'.
- Vervolgen van de acties op het vlak van het monitoren van de kwalificatiebewijzen en geattesteerde competenties.

2. Kerncijfers

Overzicht kinderopvang

	Aantal voor- zieningen	Aantal opvangplaatsen		Aantal aanwezige kinderen		
		Absoluut	Per 1000 kinderen (< 3 jaar) ⁽¹⁾	Voor- schoolse ⁽²⁾	Buiten- schoolse	Totaal
Erkend (en gesubsidieerd) door Kind en Gezin	835 ⁽³⁾	78 331	220,5	56 788	73 530	130 318
Kinderdagverblijven	367	17 152	69,9	21 719	179	21 898
Diensten voor onthaalouders	191	31 905 ⁽⁴⁾	149,3 ⁽⁴⁾	34 644	6 443	41 087
Lokale diensten voorschoolse opvang	18	297	1,3	382	5	387
<i>Buitenschoolse opvang in aparte lokalen van kinderdagverblijven</i>	36	1 080	n.v.t.	26 ⁽⁵⁾	2 883	2 909
Initiatieven voor buitenschoolse opvang	249	27 657	n.v.t.	10 ⁽⁵⁾	63 639	63 649
Lokale diensten buiten- schoolse opvang	10	240	n.v.t.	7 ⁽⁵⁾	381	388
Met attest van toezicht van Kind en Gezin	2 667 ⁽⁶⁾	41 582 ⁽⁶⁾	149,8	40 137	6 654	46 791
Zelfstandige kinderdagverblijven	1 497	30 549	119,5	32 684	1 279	33 963
Zelfstandige onthaalouders	1 067	6 671 ⁽⁴⁾	30,3 ⁽⁴⁾	7 346	885	8 231
Zelfstandige buiten- schoolse opvang	103	4 362	n.v.t.	107 ⁽⁵⁾	4 490	4 597
Algemeen totaal	3 502 ⁽³⁾	119 913	370,3	96 925	80 184	177 109

2.1 Overzicht van

- het aantal erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en het aantal opvangvoorzieningen met attest van toezicht op 31 december 2010
- het aantal plaatsen in erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en in opvangvoorzieningen met attest van toezicht op 31 december 2010
- het aantal plaatsen per 1000 kinderen onder de 3 jaar in het Vlaamse Gewest op 31 december 2010 (voorlopige cijfers)
- het aantal aanwezige kinderen volgens soort opvang in de week van 1 februari 2010

(1) Deze cijfers zijn enigszins overschat, omdat mogelijk ook kinderen boven de 3 jaar worden opgevangen in de vermelde voorzieningen. Het is echter niet mogelijk om het aantal plaatsen dat gebruikt wordt voor buitenschoolse opvang te ramen. Vanaf 2009 gebruikt Kind en Gezin voor de berekening van deze tijdreeks eigen cijfers over het aantal geboorten

(2) Kinderen die nog niet naar school gaan of kinderen in de overgangperiode tussen opvang en kleuterschool

(3) Om dubbelstellingen te vermijden is de buitenschoolse opvang in aparte lokalen van de kinderdagverblijven niet opgenomen in het totaal

(4) Eigen kinderen onder de 6 jaar inbegrepen

(5) Het gaat hier om kinderen die slechts deeltijds naar school gaan en gedurende een bepaald dagdeel tijdens de schooluren in de opvangvoorziening worden opgevangen

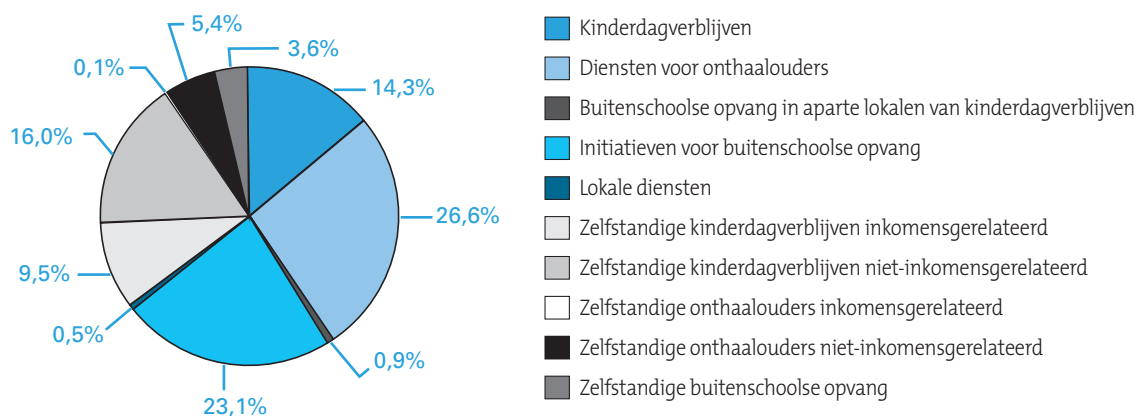
(6) Bij de plaatsen met attest van toezicht van Kind en Gezin zijn ook de plaatsen inbegrepen die op het moment van de dataverzameling nog in onderzoeksfase zitten en waarvan de aanvraag voor een attest van toezicht lopende is. Het gaat over 21 zelfstandige kinderdagverblijven, 4 zelfstandige onthaalouders en 2 zelfstandige buitenschoolse opvangvoorzieningen, respectievelijk voor 429, 19 en 31 plaatsen

Zelfstandige voorzieningen die inkomensgerelateerd werken

	Aantal voorzieningen	Aantal opvangplaatsen
Zelfstandige kinderdagverblijven	551	11 349
Zelfstandige onthaalouders	24	150
Totaal	575	11 499

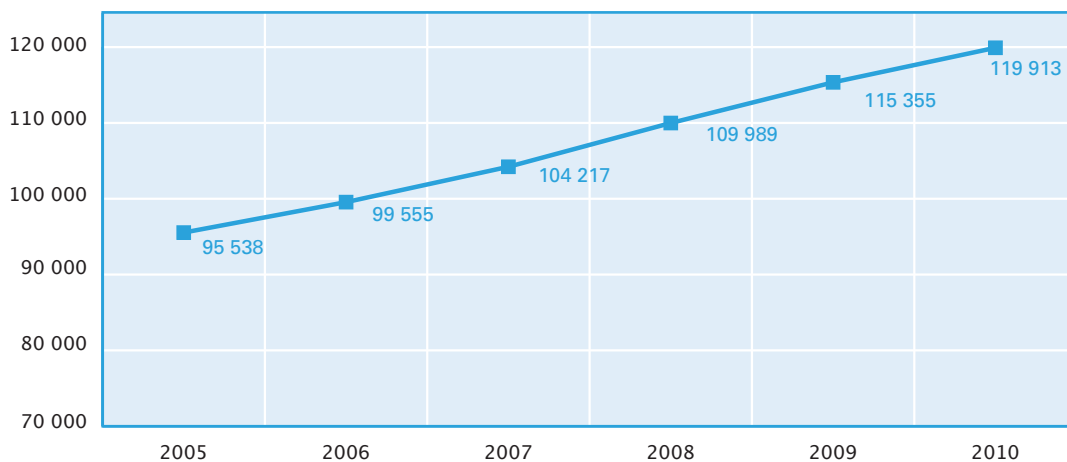
2.2 Het aantal opvangvoorzieningen en opvangplaatsen bij zelfstandige voorzieningen met een attest van toezicht die inkomensgerelateerd werken - 2010

Aandeel van de verschillende types opvangvoorzieningen in het totaal aantal plaatsen

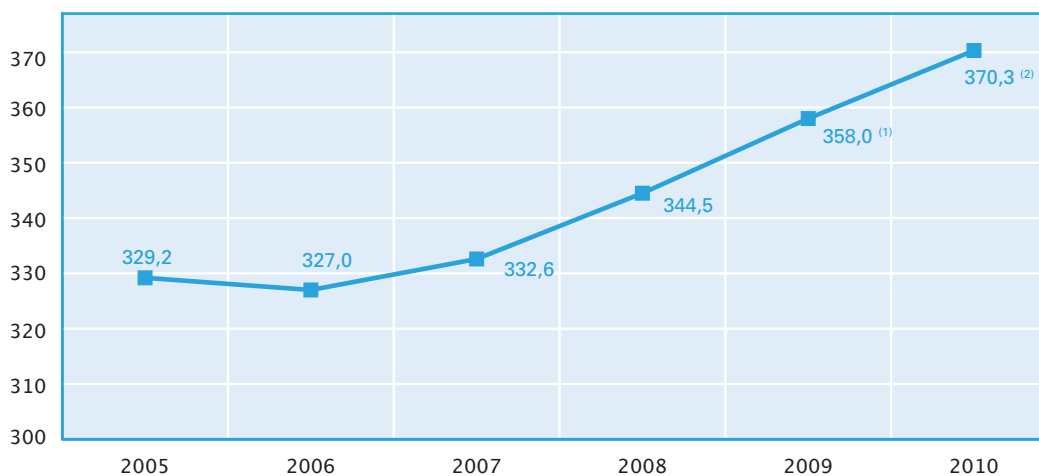
2.3 Aandeel van erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en van opvangvoorzieningen met attest van toezicht in het totaal aantal plaatsen - 2010

Evolutie aantal voor- en buitenschoolse opvangplaatsen

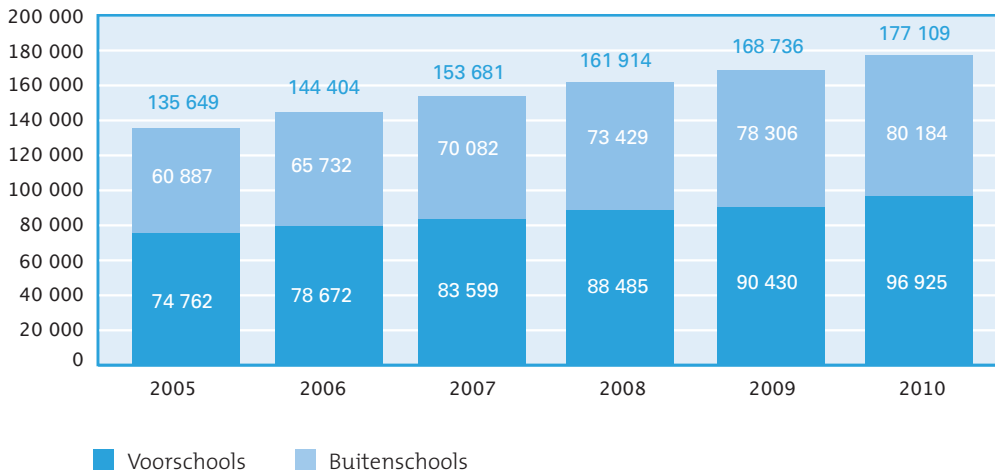
2.4 Evolutie van het totale aantal voor- en buitenschoolse plaatsen in erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en in opvangvoorzieningen met attest van toezicht

Evolutie aantal opvangplaatsen per duizend kinderen

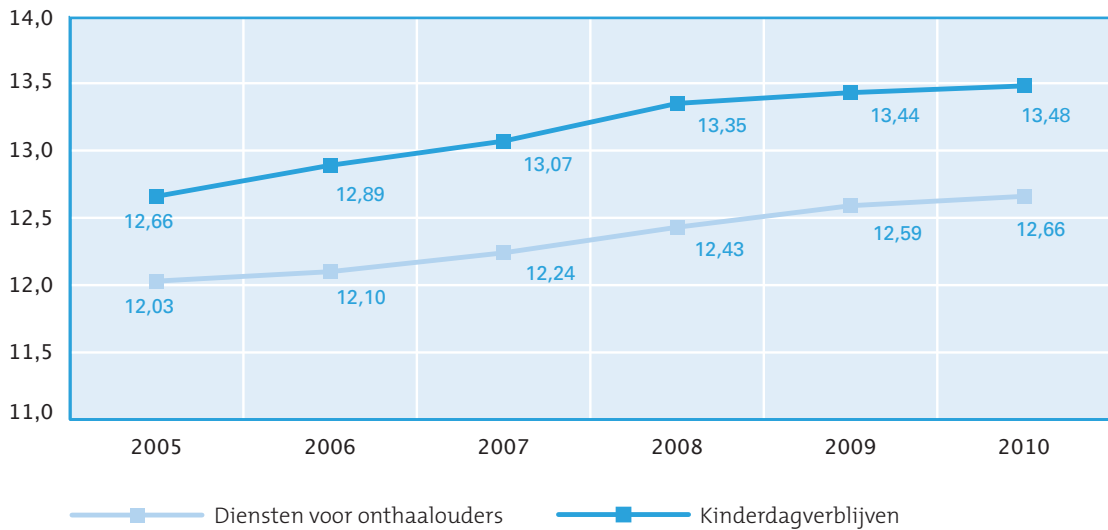
2.5 Evolutie van het aantal voorschoolse opvangplaatsen per duizend kinderen onder de drie jaar in het Vlaamse Gewest
 (1) Vanaf 2009 gebruikt Kind en Gezin voor de berekening van deze tijdreeks eigen cijfers over het aantal geboorten
 (2) Voorlopige cijfers

Evolutie aantal aanwezige kinderen

2.6 Evolutie van het aantal aanwezige kinderen in de week van 1 februari volgens soort opvang

Evolutie bijdrage van het gezin

2.7 Evolutie van de gemiddeld betaalde bijdrage van het gezin in de erkende kinderdagverblijven en diensten voor onthaalouders in euro voor een volle verblijfsdag

3. Activiteiten en projecten

Kind en Gezin is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid inzake kinderopvang dat wordt uitgezet door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Kind en Gezin organiseert zelf geen opvang, maar is verantwoordelijk voor de regie van de kinderopvang in Vlaanderen en Brussel. Dit wordt concreet vertaald in de volgende vijf kernopdrachten:

- afstemmen van vraag en aanbod;
- de lokale besturen betrekken bij de regie van de kinderopvang en hen ondersteunen in hun lokale regierol;
- toestemming geven tot het opstarten van kwaliteitsvolle kinderopvang en deze opvang opvolgen in het kader van de ondersteuning van zijn werking;
- een intermediaire rol spelen bij de financiering van de opvangvoorzieningen;
- de kwaliteit van de kinderopvang bevorderen.

Hieronder lichten we deze vijf kernopdrachten nader toe.

3.1 AFSTEMMEN VAN VRAAG EN AANBOD

3.1.1 BIJKOMENDE PLAATSEN IN DE KINDEROPVANG MOGELIJK MAKEN

Kind en Gezin zorgt voor de toewijzing van de middelen die door de Vlaamse Regering worden vrijgemaakt voor nieuwe plaatsen in de erkende opvangsector.

De erkende buitenschoolse kinderopvang

Eind 2009 besliste de Vlaamse Regering 2,6 miljoen euro vrij te maken voor uitbreiding in 2010 van de erkende initiatieven voor buitenschoolse opvang en voor buitenschoolse opvang verbonden aan een erkend kinderdagverblijf.

De middelen werden over Vlaanderen verdeeld via:

- een voorafname van 5% op het totale budget van deze uitbreiding voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest;
- een verdeling van het resterende budget binnen het Vlaamse Gewest op basis van de 60 kleinstedelijke zorgregio's*.

Het beslissingskader voor deze uitbreiding werd begin april 2010 gecommuniceerd naar alle buitenschoolse opvangvoorzieningen en via de website van Kind en Gezin. Medio oktober 2010 besliste de administrateur-generaal over de toekenning van de plaatsen.

Kind en Gezin ontving 78 aanvragen uit 51 gemeenten. Bij het toekennen van de middelen werd voorrang

gegeven aan de uitbreiding van bestaande initiatieven voor buitenschoolse opvang en aan de uitbreiding via buitenschoolse opvang, verbonden aan een erkend kinderdagverblijf. Er werd ook voorrang gegeven aan voorzieningen, gevestigd in gemeenten waarvan het lokaal bestuur bijdraagt in de organisatie van buitenschoolse opvangplaatsen. Deze werkwijze maakte het mogelijk om met het beschikbare budget een maximum aan plaatsen te realiseren.

Dankzij deze uitbreidingsronde kon voor 1001 equivalentvolle plaatsen een subsidiegarantie worden toegekend. Daarbovenop werden nog eens 243 equivalentvolle plaatsen erkend zonder subsidiegarantie. Dit zijn plaatsen waarvoor de kost zal gedragen worden door het lokaal bestuur van de gemeente waar de opvangvoorziening gevestigd is. Van dit totaal werden in 2010 al een kleine 100 plaatsen effectief opgestart.

Tot slot zorgde deze uitbreiding er ook voor dat in het Vlaamse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest iets meer dan 59 voltijds equivalent gesubsidieerde contractuelen aan de slag konden in de buitenschoolse opvang.

Het Generatiepact wil de tewerkstelling realiseren van laaggeschoolde jongeren in de social profit-sector. De Vlaamse Regering heeft er in samenspraak met de sociale partners voor gekozen om de middelen in te zetten in drie deelprojecten: buitenschoolse kinderopvang, dagverzorgingscentra en deeltijds leren. Voor de buitenschoolse kinderopvang werd er een budget van 5,3 miljoen euro voorzien. Dit zou kunnen leiden tot een bijkomende tewerkstelling van 151,5 voltijdse equivalenten in een geselecteerd aantal zorggebieden. De voorzieningen werden gevraagd om projecten in te dienen waarbij er bijzondere aandacht is voor niet-gekwalificeerde medewerkers aan wie een kwalificerend traject wordt aangeboden en projecten die de instroom van allochtone medewerkers bevorderen. De oproep werd gerealiseerd in december 2009, de beslissing over de toekenning gebeurde in de eerste helft van 2010. Eind 2010 waren dankzij het Generatiepact 91,5 VTE doelgroepwerknemers aangeworven. Wat betreft het aantal opvangplaatsen werden er in 2010 met deze middelen ook 76,40 equivalentvolle plaatsen met subsidiegarantie en 168,63 equivalentvolle plaatsen zonder subsidiegarantie gerealiseerd.

* Kleinstedelijke zorgregio zoals vastgelegd in het Decreet van 28 november 2008 tot wijziging van het decreet van 23 mei 2003 betreffende de indeling in zorgregio's en betreffende de samenwerking en programmatie van gezondheidsvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen

3. Activiteiten en projecten (vervolg)

Projecten in de kijker

Nieuwe organisatiestructuur buitenschoolse kinderopvang

Kind en Gezin werkt aan de ontwikkeling van een langetermijnvisie met betrekking tot de organisatie van de opvang van schoolgaande kinderen in Vlaanderen en Brussel. In 2008 werd daartoe een denktank buitenschoolse opvang in het leven geroepen.

In 2009 werd in samenwerking met deze denktank een ontwerp van visietekst opgemaakt. Dit voorstel werd in 2010 niet alleen verder uitgewerkt, maar werd ook voor een eerste keer voorgelegd aan het kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De visietekst gaat uit van een opvangnetwerk waarin alle actoren betrokken bij de organisatie van de opvang en van de vrije tijd van schoolgaande kinderen samenwerken met als doel:

- een veilige omgeving te creëren waar kinderen (zelf)vertrouwen vinden (een 'nest');
- kinderen een ruim aanbod aan vrijetijdsactiviteiten (een 'web') aan te bieden waar zij hun talenten en vaardigheden kunnen verkennen en ontwikkelen.

Kind en Gezin ziet de opvang van schoolgaande kinderen daarom ook niet alleen als een zaak van Welzijn, het zou een gedeelde verantwoordelijkheid moeten zijn van:

- alle actoren en beleidsdomeinen die betrokken zijn bij de ontwikkeling, de opvang en de vrije tijd van schoolgaande kinderen;
- lokale en centrale beleidsverantwoordelijken.

Om die reden stelt de visietekst voor de bevoegdheden van de betrokken beleidsdomeinen en -niveaus duidelijk af te bakenen. Idealiter wordt de organisatie van de opvang van schoolgaande kinderen eveneens gevat in een decreet.

In 2011 zullen verdere stappen ondernomen worden om de nieuwe organisatiestructuur buitenschoolse kinderopvang vorm te geven en mogelijk te maken.

De erkende voorschoolse kinderopvang

Daarnaast maakte de Vlaamse Regering in 2010 ook 5,9 mio EUR extra vrij voor de uitbreiding van de erkende kinderdagverblijven en van de diensten voor onthaalouders. Rekening houdend met de gemiddelde kostprijs per plaats creëren deze middelen 631 nieuwe kinderdagverblijfplaatsen.

Het doel van deze nieuwe middelen was om uitbreiding te realiseren in:

- de gebieden waar het minste opvangplaatsen zijn per 100 kinderen;
- de gebieden waar slechts een beperkt aantal inkomensgerelateerde plaatsen is.

De verdeling van deze plaatsen gebeurde in verschillende stadia. Eerst was er een voorafname voor Brussel. Vervolgens is een verdeling gebeurd van het aantal plaatsen over de provincies, op basis van het aantal plaatsen per 100 kinderen en op basis van het aantal inkomensgerelateerde plaatsen. In een volgend stadium werden per provincie de (kleinstedelijke) zorgregio's geselecteerd waar er gemiddeld minder dan 33 opvangplaatsen beschikbaar zijn per 100 kinderen. Tot slot werd een rangschikking van de gemeenten binnen elke zorgregio gemaakt volgens het aantal opvangplaatsen per 100 kinderen. Gemeenten met het minst aantal opvangplaatsen per 100 kinderen kregen voorrang. Het bijzondere aan deze oproep was dat een derde van het aantal beschikbare kinderdagverblijfplaatsen per zorgregio omgezet zou worden naar plaatsen bij de diensten voor onthaalouders, mochten er zich aanvragen vanuit de diensten voor onthaalouders voordoen. Aanvragen moesten ingediend worden tegen uiterlijk 25 mei 2010 en de beslissing werd door de administrateur-generaal van Kind en Gezin genomen op 1 oktober 2010.

Vanuit de kinderdagverblijven kwamen 105 aanvragen binnen. Het aantal plaatsen waarvoor een principieel akkoord werd toegekend, bedraagt 623. Er kwamen 18 aanvragen vanuit de diensten voor onthaalouders. Het aantal plaatsen waarvoor er een principieel akkoord werd toegekend, bedraagt 165.

Het totaal aantal plaatsen waarvoor er een principieel akkoord werd toegekend door deze bijkomende middelen bedraagt dus 788.

Projecten in de kijker

Decreet Voorschoolse Kinderopvang

In het regeerakkoord van de Vlaamse Regering en in de beleidsnota van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin neemt de ontwikkeling van een kaderdecreet Voorschoolse Kinderopvang een belangrijke plaats in.

Dit decreet moet:

- de maatschappelijke opdracht van de kinderopvang vastleggen;
- elk kind dezelfde basiskwaliteit bieden;
- vergunningsvoorwaarden vastleggen voor iedereen die kinderen opvangt;
- duidelijkheid en samenhang in het opvangaanbod scheppen;
- het competentiebeleid vastleggen;
- de concrete organisatie van de kinderopvang vastleggen.

Kind en Gezin heeft ter voorbereiding en voor de uitwerking van een visietekst 'Decreet Voorschoolse Kinderopvang in 2010' de volgende acties ondernomen:

- De finalisatie van de Green Paper die de basisinput gaf voor de elementen en de overwegingen die van belang zijn om te kunnen bouwen aan een visie van decreet. Deze Green Paper werd besproken in verschillende vergaderingen van het Raadgevend Comité van Kind en Gezin en leidde tot een advies van het Raadgevend Comité aan de minister.
- De opstart van het politiek overleg in 2010 op basis van de Green Paper onder de vorm van een interkabinettenwerkgroep. Deze werkgroep moest, in functie van de politiek voorbereidende besprekingen, basiskeuzes definiëren voor een visie over het decreet.

- De ontwikkeling van een visienota 'Decreet' in de schoot van de interkabinettenwerkgroep, waarbij Kind en Gezin een ondersteunende en informerende rol had.

Deze eerste versie van de visienota werd door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd op 30 april 2010. Het advies van het Raadgevend Comité van Kind en Gezin rond deze visienota werd gevraagd in mei 2010. Vervolgens werd de visienota in juni 2010 besproken in de Strategische Adviesraad. Na bijsturingen op basis van de adviezen en de reacties uit de sector en op basis van bijkomende sessies van de interkabinettenwerkgroep, kreeg de visienota het definitieve akkoord van de Vlaamse Regering op 23 juli 2010.

Kind en Gezin kreeg in de visienota meerdere opdrachten toegespeeld, die vanaf het najaar 2010 werden opgenomen. Sommige zaken gebeurden in samenspraak met het Platform Vernieuwing Kinderopvang, zoals de uitwerking van het lokaal loket en de positionering van de gezinsopvang. Verder ontwikkelde Kind en Gezin eveneens in het najaar van 2010 voorbereidend werk materiaal voor de minister, dat hem moet toelaten tot keuzes te komen inzake de financiering van het decreet.

Tot slot is Kind en Gezin ook al gestart met het ontwikkelen van een voorontwerp van decreet dat eind 2010 voor het eerst werd voorgelegd op de vergaderingen van de interkabinettenwerkgroep. Dit voorontwerp is de basis voor verdere uitklaring van een aantal algemene keuzes en principes die in het uiteindelijke decreet zullen worden opgenomen.

3. Activiteiten en projecten (vervolg)

Projecten in de kijker

Inkomensgerelateerd bijdragesysteem in de zelfstandige kinderopvang

Om de kinderopvang voor iedereen meer betaalbaar en bereikbaar te maken, besliste de Vlaamse Regering dat de opvangprijs ook in zelfstandige voorzieningen moet kunnen afhangen van het gezinsinkomen. Het systeem van de inkomensgerelateerde kinderopvang bij zelfstandige voorzieningen werd op 16 februari 2009 een feit. Zelfstandige opvangvoorzieningen die geïnteresseerd zijn in dit systeem, kunnen zich sinds begin 2009 kandidaat stellen bij Kind en Gezin.

Voorzieningen die in dit systeem instappen, krijgen een vaste vergoeding per dag en per opgevangen kind. De ouders betalen in deze voorzieningen een bijdrage aan de opvang berekend op basis van hun inkomen. De overheid betaalt dus aan de opvangvoorzieningen het verschil tussen de bijdrage die het gezin betaalt en de gegarandeerde dagprijs.

Voorzieningen hebben de keuze om zelf te factureren naar de ouders of om dit uit te besteden.

De ouders berekenen hun bijdrage via de webmodule, die beschikbaar is op de website van Kind en Gezin.

Kind en Gezin bezorgt de ouders een attest met een kindcode.

De voorzieningen geven maandelijks de aanwezigheden van de kinderen door aan Kind en Gezin. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de kindcode.

Het aantal toegekende plaatsen binnen het systeem van inkomensgerelateerde opvang binnen de zelfstandige voorzieningen bedroeg in december 2010 net geen 11 500 plaatsen, verdeeld over 575 zelfstandige voorzieningen. In vergelijking met de situatie in december 2009 zijn er meer dan 3500 inkomensgerelateerde plaatsen bijgekomen in de zelfstandige sector.

In 2010 werd het inkomensgerelateerd systeem ook geëvalueerd vanuit het oogpunt van de voorzieningen, de gezinnen en de overheid. Dit leidde tot een aantal aanpassingen van het systeem waaraan ook in 2011 nog verder zal worden gewerkt.

3.1.2 OUDERS EN VOORZIENINGEN INFORMEREN

Kind en Gezin ondersteunt ouders in hun zoektocht naar opvang door het beschikbaar stellen van opvangadressen via de Kind en Gezin-Lijn en de website. Via deze kanalen en via brochures geeft Kind en Gezin ook algemene informatie over de opvang: de soorten opvang, de prijs voor opvang, tips voor het vinden van een opvang die het best aansluit bij de behoeften van het gezin, enz.

In 2010 werd de website uitgebreid met een hoofdstuk over crisisbeleid waarin de opvang, naast informatie, ook instrumenten vindt om zich op een crisis voor te bereiden en om er mee om te gaan.

Voor wie een opvangvoorziening wil starten of wil starten als onthaalouder stelt Kind en Gezin startersmappen ter beschikking. Ook op de website en bij de Kind en Gezin-Lijn kunnen potentiële starters terecht voor informatie. Elk jaar organiseert Kind en Gezin infomarkten 'Starten met opvang', waar geïnteresseerden terecht kunnen voor individueel advies. Naast medewerkers van Kind en Gezin, zoals

een dossierbeheerder, een plandeskundige en een kwaliteitsambtenaar, zijn daar ook vertegenwoordigers van externe organisaties aanwezig, zoals een fiscaal adviseur, een medewerker van een sociaal verzekeringsfonds en een medewerker van het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO). Ook bestaande opvangvoorzieningen zijn aanwezig om hun ervaringen te delen.

Tot slot werd in 2010 de eerste elektronische nieuwsbrief Kinderopvang verstuurd en werden de eerste voorbereidingen getroffen om de website van Kind en Gezin te vernieuwen.

3.2 DE LOKALE BESTUREN BETREKKEN BIJ DE REGIE VAN DE KINDEROPVANG EN HEN ONDERSTEUNEN IN HUN LOKALE REGIEROL

Het lokaal beleid kinderopvang vindt zijn oorsprong in het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2007 houdende het lokaal beleid kinderopvang. Dat besluit bepaalt dat het lokaal bestuur - in de praktijk: het OCMW en de gemeenteraad - zijn taak inzake de lokale regie van de kinderopvang uitoefent in overleg met Kind en Gezin. Het lokaal bestuur werkt een lokaal beleid kinderopvang uit op basis van een lokaal beleidsplan kinderopvang, dat een onderdeel is van het lokaal sociaal beleidsplan. Het lokaal beleid kinderopvang omvat het geheel van de voorschoolse en buitenschoolse opvang en gaat ruimer dan het opvangaanbod dat het lokaal bestuur zelf aanbiedt. De looptijd van het lokaal beleidsplan kinderopvang bedraagt zes jaar en valt samen met de gemeentelijke bestuursperiode. Het lokaal bestuur legt ook de samenstelling en de interne werking van het Lokaal Overleg Kinderopvang vast. Het Lokaal Overleg Kinderopvang adviseert het lokaal bestuur over het lokaal beleid kinderopvang en over de uitbouw van opvangvoorzieningen in de gemeente. Kind en Gezin vraagt advies aan de lokale besturen bij de uitbouw van opvangvoorzieningen en ondersteunt hen bij de opmaak van het lokaal beleidsplan kinderopvang en bij het organiseren van het Lokaal Overleg Kinderopvang. Het proces van lokale beleidsplanning en Lokaal Overleg Kinderopvang wordt vanuit Kind en Gezin opgevolgd.

Eind 2009 lanceerde Kind en Gezin, in samenwerking met Indigov, een online verwerkingsinstrument voor het verwerken van de korte vragenlijsten waarmee lokale besturen ouders kunnen bevragen over hun behoeften aan kinderopvang. Dit instrument laat het lokaal bestuur toe:

- schriftelijk of face to face afgenomen vragenlijsten zelf in te voeren in een gegevensbank;
- ouders rechtstreeks online te bevragen over hun behoeften aan kinderopvang;
- de ingevoerde gegevens automatisch te verwerken tot een voorgedefinieerd tabellenboek.

Dankzij de overeenkomst tussen Kind en Gezin en Indigov kunnen lokale besturen tot en met 2013 gebruikmaken van dit instrument.

3.3 TOESTEMMING GEVEN TOT HET OPSTARTEN VAN KWALITEITSVOLLE KINDEROPVANG EN DEZE OPVANG OPVOLGEN IN HET KADER VAN DE ONDERSTEUNING VAN ZIJN WERKING

Iedereen die op bestendige wijze en al dan niet tegen betaling kinderen onder de 12 jaar opvangt, moet deze opvangactiviteit melden aan Kind en Gezin. Ouders en verwanten tot en met de vierde graad en opvang die georganiseerd wordt in het thuismilieu van het kind zijn vrijgesteld van deze plicht tot melding.

Kind en Gezin geeft een attest van toezicht of een erkenning aan de opvang die voldoet aan de wettelijke voorwaarden die op de betreffende opvangvoorziening van toepassing zijn. Regelmatig wordt geëvalueerd of nog altijd aan deze voorwaarden is voldaan. Als de opvang niet meer voldoet aan de wettelijke voorwaarden, kan de erkenning of het attest van toezicht worden ingetrokken. Kind en Gezin baseert zich hiervoor op de bevindingen van het Agentschap Zorginspectie, dat inspectieambtenaren uitstuurt die ter plaatse nagaan of de voorziening in kwestie aan de wettelijke vereisten voldoet.

3. Activiteiten en projecten (vervolg)

Projecten in de kijker

Sociaal statuut onthaalouders

Het Vlaamse aanbod aan kinderopvang steunt voor een belangrijk deel op de onthaalouders die aangesloten zijn bij een dienst. Zij staan in voor 40% van de plaatsen in de voorschoolse opvang. Het onthaalouderschap vindt zijn oorsprong in een vrijwillige dienstverlening en groeide uit tot een semiprofessionele opvangactiviteit, totdat de onthaalouders die aangesloten zijn bij een dienst op 1 april 2003 een sociaal statuut kregen dat aangepast is aan hun specifieke werksituatie. De ontvangsten die men verwerft uit de kostenvergoeding en de onvolledigheid van het eigen statuut inzake arbeidsrechtelijke bescherming (geen werkloosheidsuitkering, geen vakantiegeld) worden door veel aangesloten onthaalouders als een knelpunt ervaren. Zowel de huidige Vlaamse als de Federale Regering in de vorige legislatuur hebben daarom het vaste voornemen geuit om te voorzien in een werknemersstatuut voor onthaalouders aangesloten bij een dienst. In 2009 werd het overleg opgestart tussen de gemeenschappen en de federale overheid om tot een werkbaar statuut te komen. Door de val van de Federale Regering in april 2010 kon dit overleg niet worden verder gezet. De Vlaamse Regering onderzoekt, in het kader van de opmaak van het decreet Voorschoolse Kinderopvang, de mogelijkheden om tot een volwaardig statuut te komen op Vlaams niveau. De studie van prof. Bundervoet en de heer Blanpain over de implicaties van het werken met onthaalouders-werknemers (2007) biedt bij deze voorbereidingen een degelijke, juridisch onderbouwde basis. Er werd wel al overleg gepleegd met de sector in verband met de implicaties die een volwaardig werknemersstatuut zal hebben voor de werking van de diensten. De bevindingen, bekommernissen en voorstellen die dit overleg opleverden, zullen worden meegenomen bij de positionering van de gezinsopvang in het decreet Voorschoolse Kinderopvang.

Ondersteuningsstructuur zelfstandige kinderopvangsector

De Vlaamse Regering heeft in 2009 verschillende initiatieven genomen om meer ondersteuning te geven aan de zelfstandige kinderopvangsector. Deze ondersteuning werd in 2010 verder uitgebouwd. De ondersteuning wordt gegeven vanuit drie invalshoeken:

- Het Vlaams Agentschap Ondernemen kreeg de opdracht om ondersteuning te geven op bedrijfs-economisch vlak. Er worden, verspreid over

Vlaanderen, vormingsmomenten georganiseerd en de ondernemer in de kinderopvang kan individueel begeleiding krijgen bij de opmaak van het ondernemingsplan. Deze service is gratis beschikbaar.

- De Participatiemaatschappij Vlaanderen richtte een investeringsfonds op dat alleen voor de zelfstandige kinderopvangsector beschikbaar is. De leningen van KidsInvest hebben een achtergesteld karakter en worden verschaft aan marktconforme voorwaarden. Het achtergestelde karakter vergemakkelijkt ook de toegang tot extra bankfinanciering. Dankzij de kapitaalvrijstelling van twaalf maanden bouwen de ondernemers voldoende marge op om hun zaak volop te laten bloeien. Voorwaarde is wel dat zij een businessplan en een kasplan kunnen indienen die voldoen aan bedrijfseconomische criteria. In 2010 werden 40 dossiers goedgekeurd, wat overeenstemt met 1332 plaatsen in de zelfstandige kinderopvang. Er wordt gemiddeld 1000 euro per plaats geïnvesteerd. Zowel de verhouding starters-uitbreidingen, als de verhouding eigen prijs-inkomensgerelateerd is daarbij half om half. Opvallend is dat de schaalgrootte van de voorzieningen sterk toeneemt.
- Kind en Gezin begeleidt één of meerdere organisaties in de ontwikkeling van een ondersteuningsproject voor kwaliteit en pedagogiek in de zelfstandige kinderopvangsector. Dit project werd in 2010, na een uitgebreide selectieronde, toegewezen aan de vzw KOMMA, voor het onderdeel 'Advies', en aan ECEGO, voor de onderdelen 'Vorming' en 'Netwerking'. De ondersteuningsstructuur kreeg de naam VoorZet mee en is sinds eind september 2010 op het terrein actief. Er werd een uitgebreide informatieve website (www.voorzet.be) en een telefonische en elektronische advieslijn opgezet. Er worden regelmatig bezoeken gebracht aan zelfstandige kinderopvanginitiatieven. Op het vlak van vorming en netwerking, werd een vormingsdatabase aangemaakt en werden er 2 vormingstrajecten en verschillende contactgroepen opgestart. De vorming van VoorZet bereikte 397 deelnemers uit 212 verschillende voorzieningen (dit is zowat 8% van alle zelfstandige kinderopvangvoorzieningen). De contactgroepen bereikten 29 deelnemers uit 28 voorzieningen. In 2011 zal nog een peter- en meterwerking worden toegevoegd aan de ondersteuningsstructuur VoorZet. Hiervoor boden zich 35 voorzieningen aan.

3.4 EEN INTERMEDIAIRE ROL SPELEN BIJ DE _NANCIERING VAN DE OPVANGVOORZIENINGEN

De Vlaamse Regering bepaalt het budget dat aan kinderopvang wordt besteed. Kind en Gezin zorgt ervoor dat de subsidies en financiële vergoedingen bij de opvang terecht komen volgens de regels die door de Vlaamse Regering werden vastgelegd.

3.5 DE KWALITEIT VAN DE KINDEROPVANG BEVORDEREN

3.5.1 KWALITEIT BEVORDEREN, SAMEN MET DE PARTNERS

Kind en Gezin ondersteunt de kinderopvang bij het werken aan de kwaliteit. Kind en Gezin geeft daartoe informatie en aanbevelingen, bijvoorbeeld ter preventie van wiegendood, en stelt gratis brochures ter beschikking. Iedere opvangvoorziening die een attest van toezicht of een principiële akkoord krijgt, ontvangt gratis een volledig informatiepakket over kwaliteit, waaronder Het Grote Kinderopvangboek en een naslagwerk over kwaliteit in de opvang. Op de website van Kind en Gezin vinden voorzieningen nog meer informatie over kwaliteit. Ook door het organiseren van studiedagen probeert Kind en Gezin de kwaliteit van de opvang te bevorderen en het management te versterken.

Concreet ondernam Kind en Gezin het afgelopen jaar ter bevordering van de kwaliteit volgende werkzaamheden:

- Als vervolg op de evaluatie van het kwaliteitsdecreet, die in 2008 samen met de sector gebeurde, werden in 2009, tijdens verschillende overlegmomenten met de sector, de verplicht op te nemen procedures voor het kwaliteitshandboek bepaald. In 2010 werd samen met de sector nagegaan welke aspecten van zorg, die een bijzondere maatschappelijke waarde hebben, belangrijk zijn voor de kinderopvangsector. De volgende aspecten werden geselecteerd:
 - pedagogische kwaliteit
 - ratio aantal begeleiders ten aanzien van het aantal kinderen
 - vorming
- In 2010 werd het ontwerp van besluit legistiek vertaald. Eind 2010 lag het ontwerp voor bij de Raad van State. Verwacht wordt dat het besluit van toepassing wordt in 2011.
- Een melding van een gevaarsituatie binnen een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin, wordt door Kind en Gezin behandeld door

middel van de interne gevaarprocedure. Kind en Gezin wil aan de hand van deze interne procedure nagaan of de voorziening alle noodzakelijke maatregelen heeft getroffen om een gevaarsituatie te beëindigen. In 2010 kreeg Kind en Gezin 159 meldingen van gevaarsituaties binnen. Deze meldingen betreffen voornamelijk gevaren die samenhangen met het toezicht en de veiligheid in de betrokken voorzieningen. Een aantal hadden betrekking op lichamelijke letsels die kinderen in de opvang hadden opgelopen.

- Om mogelijke risico's in kinderopvangvoorzieningen beter te monitoren is in 2010 een risicocel binnen Kind en Gezin opgericht. In functie van een meer verfijnde risico-inschatting werd in 2010 ook een opdracht gegund aan een consultancybureau om een wetenschappelijk onderbouwd instrument uit te bouwen om voorzieningen aan af te toetsen in functie van risico-inschatting. Deze opdracht zal worden afgerond in 2011.
- In 2010 organiseerde Kind en Gezin 6 studiedagen rond het thema 'Vermoeden van kindermishandeling ... wat nu?', die gevolgd werden door trainingen. Tijdens deze studiedagen en trainingen werd aandacht besteed aan het belang van het tijdig detecteren van kindermishandeling. De bedoeling was de voorzieningen de nodige bagage mee te geven om hen toe te laten signalen van mishandeling te herkennen en vermoedens en bezorgdheden met ouders te bespreken. Daarnaast kregen de voorzieningen ook een beter zicht op de werking en de rol van een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling. Zowel voor de studiedagen als voor de trainingen kon Kind en Gezin een beroep doen op de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. In totaal werden deze provinciale studiedagen door 848 deelnemers bijgewoond. 308 hiervan namen ook deel aan de trainingen.
- Opvangvoorzieningen kunnen terecht bij de Kwaliteitshelpdesk van Kind en Gezin met vragen over hun dienstverlening aan ouders en kinderen, over de infrastructuur, over het personeel, enz. In 2010 had de meerderheid van de vragen die voorzieningen stelden, betrekking op veiligheid en gevaar (34%). Vervolgens betrof het voornamelijk vragen rond gezondheid en ziekte (21%). De bezorgdheden rond kwaliteitszorg (13%) sloten de top drie af.
- Heel wat opvangvoorzieningen (vooral binnen de provincie Vlaams-Brabant en Brussel) hebben een verantwoordelijke of personeel in dienst waarvan de moedertaal niet het Nederlands is. Omdat de regelgeving de kennis van het Nederlands verplicht voor alle verantwoordelijken

3. Activiteiten en projecten (vervolg)

van zelfstandige opvanginitiatieven en het personeel in dienst van erkende en/of gesubsidieerde voorzieningen, wordt een bewijs van kennis van het Nederlands opgevraagd. De taalexamens die momenteel in aanmerking komen, zijn zowel wat betreft organisatie als niveau nogal hoog gegrepen. Kind en Gezin is daarom op zoek naar een alternatief voor het testen van de kennis van het Nederlands. In deze optiek is Kind en Gezin eind 2010 gesprekken gestart met het Departement Onderwijs.

Kind en Gezin doet ook een beroep op zijn partners om de kwaliteit van de opvangvoorzieningen te verbeteren.

Sinds 2003 heeft Kind en Gezin een overeenkomst met ECEGO, het ExpertiseCentrum voor Ervarings-Gericht Onderwijs van professor Laevers, verbonden aan de K.U.Leuven, om de kwaliteit van de opvang te bevorderen vanuit de invalshoek van het kind. ECEGO ontwikkelde ZiKo en ZiKo-Vo, het zelfevaluatie-instrument voor het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen in de opvang. Terwijl ZiKo een zelfevaluatie mogelijk maakt van de aanpak van de voorziening op het niveau van een groep kinderen, kijkt ZiKo-Vo op het niveau van het individuele kind.

Van 1 september 2009 tot 31 augustus 2010 had Kind en Gezin een overeenkomst met ECEGO, specifiek voor het ondersteunen van de inkomensgerelateerde zelfstandige kinderopvang in het werken aan kwaliteit vanuit het kindperspectief.

Binnen dit kader werden naast trainingen met ZiKo en ZiKo-Vo ook 10 kennismakingssessies met ZiKo-Vo georganiseerd, bedoeld voor zelfstandige onthaalouders die werken met het inkomensgerelateerd systeem.

De trajecten (8 in totaal) voor de zelfstandige onthaalouder werden 's avonds georganiseerd en aanvullend opengesteld voor aangesloten onthaalouders en dienstverantwoordelijken, met als doel extra kansen op uitwisseling te bieden. In deze optiek zijn ook voor ZiKo 3 kennismakingssessies doorgegaan, bedoeld voor de hele voorschoolse opvang, en 3 kennismakingssessies voor de hele buitenschoolse opvang.

De tevredenheid over de trainingen voor de zelfstandige inkomensgerelateerde voorzieningen was zeer groot. Beide instrumenten, ZiKo en ZiKo-Vo, worden gewaardeerd, de deelnemers steken heel wat op uit deze vormingen. Ook de kennismakingssessies werden positief geëvalueerd. De interesse blijft na zes jaar nog altijd groot. Voor velen blijft het procesgericht kijken naar kinderen een nieuwe invalshoek die erg aanspreekt, en aansluit bij de eigen visie en praktijk.

Ook het Expertisecentrum voor Opvoeding en Kinderopvang, VBJK, is sinds 2003 partner van Kind en Gezin. VBJK engageert zich om op een resultaatgerichte manier mee inhoud te geven aan de uitvoering van het beleid inzake het jonge kind, van de missie van Kind en Gezin en van het hieraan gekoppelde beleidsplan.

Het partnerschap wordt geconcretiseerd in:

- het verstrekken van advies aan Kind en Gezin over het beleid inzake het jonge kind;
- het op een wetenschappelijk onderbouwde wijze opzetten van projecten en het aanleveren van didactisch materiaal in verband met kinderopvang, vernieuwde concepten over opvoeden, diversiteit in de opvoeding en het begeleiden en opleiden van medewerkers in de kinderopvang;
- het uitgeven van een kwaliteitsvol tijdschrift voor de kinderopvang (KIDDO).

Kind en Gezin is in 2009 samen met VBJK gestart met het begeleidingstraject 'Kinderopvang met sociale functie'. Dit traject is gericht naar de begeleiders/pedagogisch ondersteuners uit de sector die concreet aan de slag willen gaan rond de sociale functie in hun organisatie, regio of netwerk. Omwille van het belang van de sociale functie loopt dit traject over een aantal jaren, net om effecten op lange termijn te bekomen. Dit traject heeft als voordeel dat verantwoordelijken van kinderopvanginitiatieven ondersteund kunnen worden door begeleiders/pedagogisch ondersteuners en collega-verantwoordelijken bij het realiseren van de sociale functie. In 2010 gingen binnen dit kader 7 interviewsessies door waaraan 15 pedagogisch ondersteuners uit 13 organisaties deelnamen. Tijdens deze interviews wordt de sociale functie naar de praktijk van de diverse opvangvormen vertaald en worden goede praktijkvoorbeelden verzameld om ook andere

opvanginitiatieven te ondersteunen.

De stuurgroep Kinderopvang met sociale functie volgt dit begeleidingstraject op en formuleert nieuwe voorstellen van ondersteuning met betrekking tot toegankelijkheid en de sociale functie van kinderopvang. Aan de stuurgroep nemen koepelorganisaties, grote organiserende besturen, vormingsorganisaties en de ondersteuningsstructuur VoorZet deel.

3.5.2 MEDISCHE PREVENTIE EN VEILIGHEID

Kind en Gezin werkt aan de versterking van de medisch-preventieve begeleiding en de veiligheid van alle kinderen in alle opvangvormen. De aanpak richt zich onder andere op voedselveiligheid, preventie van ongevallen en incidenten, een goede aanpak bij infectieziekten, algemene hygiëne en preventie van wiegendoed.

In 2009 werd het verplichte attest 'Levensreddend handelen' een feit: het ministerieel besluit van 26 februari 2009 bepaalt dat aangesloten en zelfstandige onthaalouders, medewerkers van een zelfstandige voorziening en het minimaal erkend personeel van een erkend initiatief, voor 31 december 2009 in het bezit moeten zijn van het attest 'Levensreddend handelen', zoals bepaald in de regelgeving. Om alle medewerkers de kans te geven een dergelijke opleiding te volgen, heeft Kind en Gezin een lijst met bevoegde vormingsorganisaties opgemaakt. Elke organisatie op de lijst verklaarde op eer te voldoen aan een aantal vereisten betreffende de lesgever enerzijds en inhoudelijke vereisten betreffende de basisopleiding anderzijds. Eind 2010 telde de lijst een zestigtal organisaties.

Kind en Gezin werkt een sectorspecifieke gids voor voedselveiligheid in de kinderopvang uit, in nauwe samenwerking met ONE, de zusterorganisatie van Kind en Gezin in de Franse Gemeenschap. Deze gids werd inhoudelijke uitgewerkt, maar de opstart van de officiële erkenningsprocedure bij het FAVV (Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen) wordt nog voorbereid en is gepland voor begin 2011.

3.5.3 COMPETENTIEBEVORDERING EN PROFESSIONALISERING

Kind en Gezin timmert op verschillende manieren aan de weg om de competenties van de personen die in de kinderopvang werken, te verbeteren. De maatschappelijke belangen hierbij zijn groot: er moet voldoende goede instroom mogelijk zijn voor de sterk gegroeide sector en er moeten mogelijkheden komen voor een gezonde horizontale en verticale mobiliteit in de kinderopvang. Er moet ook werk gemaakt worden van een algemene competentieverbetering om te beantwoorden aan de maatschappelijke verwachtingen over de kwaliteit van de kinderopvang.

In 2010 liet minister Vandeurzen de conceptnota 'Werk maken van werk in de zorgsector' opmaken en voorleggen aan de Vlaamse Regering. De nota bevat een actieplan ter bevordering van de werkgelegenheid in de zorgsector. Hierin is een afzonderlijk actieplan voor de kinderopvang opgenomen, waarbij Kind en Gezin mee instaat voor de uitvoering ervan. Binnen dit kader werd in 2010 al een aantal stappen gezet ter bevordering van de kwaliteit van de instroom van medewerkers in de kinderopvang. Zo werd onder andere een overleg aangegaan met het departement Onderwijs om de acties uit het luik Kinderopvang aan te kaarten.

Ter versterking van bestaande opleidingen zijn in de Kinderopvang in 2010 de volgende stappen gezet:

- Met de input van de sector Kinderopvang en de pedagogische begeleidingsdiensten van de onderwijsnetten werd een evaluatierapport opgemaakt over de historiek, de noden en de behoeften van de bestaande opleiding '7e specialisatiejaar Beroepssecundair Onderwijs Kinderzorg'.
- De mogelijkheden werden onderzocht om de opleidingscapaciteit uit te breiden van de opleiding 'Begeleider buitenschoolse opvang/begeleider kinderopvang' bij de Centra voor Volwassenenonderwijs.
- Kind en Gezin was aanwezig op het overleg rond de Syntra-opleiding 'Verantwoordelijke in de kinderopvang'. Tijdens dit overleg vond een evaluatie plaats van het curriculum, van de stagemodule en van het docentenprofiel.

3. Activiteiten en projecten (vervolg)

- Er werden afspraken gemaakt over de voorwaarden waaraan het leerplan en een opleiding bij de Centra voor Deeltijds Onderwijs moeten voldoen. De opleiding werd opgenomen in de lijst met erkende kwalificaties voor 'Begeleider in de kinderopvang'.
- Het postgraduaat 'Leidinggevende/verantwoordelijke in kinderopvang' van Gent en van Antwerpen werd eenmalig financieel ondersteund.

In 2010 werd ook een protocolovereenkomst afgesloten tussen de VDAB, de opleidingsorganisaties, de sector en het volwassenenonderwijs. In dit kader wordt sinds september 2010 binnen de Centra voor Volwassenenonderwijs een mini-traject van 5 modules aangeboden binnen de opleiding 'Begeleider kinderopvang'. Het mini-traject komt in aanmerking als kwalificatiebewijs voor wie wil werken als begeleider in de buitenschoolse opvang. Cursisten krijgen voor de gevolgde modules officiële attesten. De attesten geven vrijstelling voor een deel van de opleiding 'Begeleider in de kinderopvang'.

Tot slot werd in 2010 de professionele bachelor 'Pedagogie van het jonge kind' als nieuwe onderwijsopleiding erkend. Studenten die deze opleiding zullen volgen, kunnen o.a. terecht in de kinderopvang als pedagogische coach op de werkvloer, ter ondersteuning van de begeleiders in de kinderopvang en als expert inzake het jonge kind. De opleidingen zelf zullen in september 2011 starten in de Arteveldehogeschool in Gent, de Karel de Grote-Hogeschool in Antwerpen en de Erasmushogeschool in Brussel.

Voor wat het kwalificerende traject voor onthaalouders betreft, werden volgende acties ondernomen:

- Kind en Gezin en zijn partnerorganisatie VBJK, hebben in 2010 het concept voor de Onthaalouderacademie verder vorm gegeven, na intensief overleg met de sector, de opleidingsorganisaties en het volwassenenonderwijs.
- Om de diensten voor onthaalouders te ondersteunen in hun opdracht om nieuwe onthaalouders te zoeken en te selecteren, werkte Kind en Gezin, samen met VCOK (Vormingscentrum Opvoeding & Kinderopvang) en de sector, in 2009 een selectie-instrument uit (financiering door Ecce Amal). In 2010 werden er opleidingstrajecten aangeboden aan dienstverantwoordelijken om met het selectie-instrument te leren werken en om hen

te trainen in het voeren van gedragsgerichte interviews.

- Kind en Gezin nam deel aan de resonansgroep van het ESF-project WANDA van VBJK en de Arteveldehogeschool in Gent. Dit project heeft als doel de zelfreflectie bij onthaalouders te vergroten.
- Kind en Gezin verleende zijn medewerking aan VBJK en ECEGO bij het uitschrijven van het ESF-project 'Onthaalouders sterker maken'. Het project, in december 2010 goedgekeurd en lopend tot 2013, heeft als doel: de zelfstandige/aangesloten onthaalouders toelaten een weloverwogen keuze voor de job te maken, ervoor te zorgen dat zij over de nodige competenties en draagkracht beschikken om aan de jobvereisten te voldoen en hen over een professioneel netwerk te laten beschikken waarop ze kunnen terugvallen.

Om competentieverbetering haalbaar en realiseerbaar te maken, is het nodig dat er kwaliteitsvolle en duurzame EVC-attesteringsmogelijkheden ontstaan die geïndividualiseerde en verkorte opleidingstrajecten mogelijk maken, zowel voor diegenen die nu al in de kinderopvang werken als voor de - broodnodige - toekomstige instroom in de kinderopvang. Kind en Gezin onderzocht in 2010 verder welke mogelijkheden er op dit vlak bestaan, zowel voor wat de voorschoolse als de buitenschoolse opvang betreft.

In het kader van het inwerktraject voor ongekwalificeerde doelgroepwerknemers volgde Kind en Gezin het VDAB-project op dat een halfjaar jobcoaching aanbiedt aan deze doelgroepwerknemers. Daarnaast werkte Kind en Gezin in 2010 ook mee aan het conceptuele kader voor doelgroepmedewerkers uit het Generatiepact (buitenschoolse opvang), waarbinnen tewerkstellingsmogelijkheden worden aangeboden voor logistieke en begeleidende functies. De doelgroepwerknemers dienen echter tijdens de tewerkstelling een kwalificerend traject te volgen.

Tot slot heeft Kind en Gezin in 2010 ook nog gezorgd voor een verdere beleidsmonitoring van kwalificaties en geattesteerde competenties.

HOOFDSTUK 3
PREVENTIEVE
GEZINSONDERSTEUNING

1. Trends, realisaties en plannen

Vaststellingen en trends

- Ruim één op de tien kinderen leeft in een gezin met een verhoogd armoederisico.
- Bij ongeveer één op de vijf kinderen is het Nederlands niet de moedertaal.
- Steeds meer kinderen krijgen borstvoeding als startvoeding en de duur van de borstvoeding neemt ook toe. Autochtone kansarme kinderen hebben een gevoelig kleinere kans om borstvoeding te krijgen.
- Overgewicht is ook bij kinderen op zeer jonge leeftijd een belangrijke problematiek.
- Meer dan 90% van de gezinnen doet een beroep op de preventieve zorg van Kind en Gezin. Meer en meer bereikt Kind en Gezin met zijn dienstverlening ook kinderen van 2 en 3 jaar.
- De organiserende besturen vinden moeilijk arts en voor de zittingen in de consultatiebureaus.
- Jonge kinderen in Vlaanderen zijn in zeer hoge mate gevaccineerd (meer dan 95%). Ook op het vlak van wiegendood is er een positieve evolutie: het aantal gevallen is opnieuw gedaald.

Raadpleeg onze publicatie 'Het kind in Vlaanderen' voor meer vaststellingen en trends.

Realisaties in 2010

- Het proefproject Triple P binnen de preventieve zorg van Kind en Gezin werd geëvalueerd.
- Om de gepaste leervormen in te zetten voor de regioteamleden werd digitaal ondersteunend materiaal over borstvoeding ontwikkeld.
- Het decreet Opvoedingsondersteuning, dat een werkbaar kader creëerde om het beleid rond opvoedingsondersteuning te stroomlijnen, werd geëvalueerd. Hierdoor krijgt Kind en Gezin zicht op de implementatie.
- Van het proefproject Oogscreening werd een eindevaluatie opgemaakt om zo de mogelijkheden voor een veralgemeende implementatie in kaart te brengen.
- De opvoedingsondersteuning werd verder uitgebouwd door onder meer de opvoedingswinkels voor onbepaalde duur te erkennen en een kwaliteitslabel toe te kennen aan de opvoedingswinkels buiten de centrumsteden.
- De doelgroep en het profiel van de centra voor kindzorg en gezinsondersteuning werden uitgeklaard om een aangepaste regelgeving en subsidiëring te kunnen uitwerken.
- Er werd een wetenschappelijk dossier opgemaakt over de preventie van overgewicht en obesitas vanaf zeer jonge leeftijd.
- De procedure voor de aanpassing van het oprichtingsdecreet van Kind en Gezin om de werking van de vertrouwenscentra kindermishandeling decretaal te verankeren werd opgestart.
- De centrale applicatie van het elektronische dossierbeheersysteem van de vertrouwenscentra kindermishandeling werd gerealiseerd.

- De reeks Kind in Beeld werd aangevuld met de thema's 'Ontwikkeling' en 'Kinderopvang'. De verspreiding naar partners werd verder geoperationaliseerd.
- De film 'Kijk, ik groei' over de ontwikkeling en ontwikkelingsstimulering, werd verspreid via verschillende kanalen. Deze communicatiedrager is toegankelijk en aantrekkelijk voor alle ouders, en in het bijzonder voor maatschappelijk kwetsbare groepen.

Plannen voor 2011

- De nota 'Krijtlijnen voor de uitbouw van een versterkte preventieve gezinsondersteuning' wordt geconcretiseerd. Er worden 2 pilootprojecten opgezet, de evoluties op het werkveld worden geïncorporeerd en er wordt werk gemaakt van een overkoepelende uitwerking.
- Er wordt verder vorm gegeven aan de ondersteuning van het professioneel handelen van de regio-teamleden.
- Een aanbestedingsdossier voor de veralgemeende implementatie van Triple P in de preventieve zorg wordt opgemaakt.
- De acties die voortvloeien uit de evaluatie van het decreet Opvoedingsondersteuning worden uitgevoerd.
- In Limburg wordt de veralgemeende implementatie van de oogscreener in de preventieve zorg gerealiseerd.
- Er wordt werk gemaakt van een visie en concept inzake bevraging klantentevredenheid om zo de kwaliteit van de dienstverlening op te volgen.
- Het vernieuwde besluit van de Vlaamse Regering inzake erkenning en subsidiëring van de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning wordt van kracht op 1 januari 2012.
- In een tweede uitbreidingsronde worden bijkomende plaatsen binnen de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning toegekend.

2. Kerncijfers

De dienstverlening van Kind en Gezin

	2006	2007	2008	2009	2010
Dienstverlening in absolute aantallen in het Vlaamse en het Brusselse Gewest					
Infoavonden Kind op Komst (aantal deelnemers)	31 219	31 148	31 744	32 763	32 874
Prenatale steunpunten (aantal consulten) ⁽¹⁾	NB	4 449	3 107	2 327	NB
Kennismakingsbezoeken ⁽²⁾	58 524	59 744	65 216	65 133	66 046
Gezinsbezoeken	190 291	172 366	170 484	168 150	157 801
Consulten	530 260	526 720	536 080	540 478	543 394
Inloopteams (aantal bereikte personen)	3 544	4 876	3 313	3 801	4 556
Spreekuur opvoedingsondersteuning (aantal gesprekken) ⁽³⁾	1 851	2 590	4 348	5 610	3 370
Vaccinaties	464 775	603 925	621 541	632 547	641 321
Gehoortesten ⁽⁴⁾	62 163	67 748	69 551	69 096	69 686
Telefonische contacten via de Kind en Gezin-Lijn	135 714	267 462	263 121	266 356	279 023
E-mail contacten via de Kind en Gezin-Lijn	12 853	15 781	19 023	13 833	22 158
Bereik als aandeel van de doelgroep (doelbereik) in het Vlaamse Gewest					
Bezoeken in de kraamkliniek (als aandeel van de kinderen geboren in een kraamkliniek in het Vlaamse Gewest)	92,2%	92,5%	92,0%	91,9%	92,4%
Gezinsbezoeken (minstens 1 huisbezoek in de neonatale periode)	97,3%	97,3%	97,2%	97,3%	96,1%
Consulten (minstens 1 consult in de neonatale periode)	87,2%	88,2%	88,2%	88,3%	87,0%
Vaccinaties ⁽⁵⁾	64,8%	67,5%	NB	NB	NB
Gehoortesten ⁽⁶⁾	95,0%	94,0%	95,2%	94,7%	94,3%
Contacten via de Kind en Gezin-Lijn ⁽⁷⁾	36,8%	69,6%	70,6%	70,2%	74,3%

3.1 Bereik van de dienstverlening van Kind en Gezin, in absolute aantallen en als aandeel van de doelgroep

(1) Uitsluitend aanmeldingen bij arts. Vanaf 1 juli 2008 werd het prenataal steunpunt in het UZ Gent niet meer erkend

(2) Vroeger kraambezoek. Een eerste bezoek kan ofwel in de kraamkliniek doorgaan, ofwel thuis (in het geval van poliklinische bevalling, thuisbevalling, enz.)

(3) Vanaf 2010 zonder telefonische gesprekken

(4) Totaal aantal afgenomen gehoortesten, met inbegrip van door Kind en Gezin afgenomen opvolgingstesten (ook NICU-kindjes)

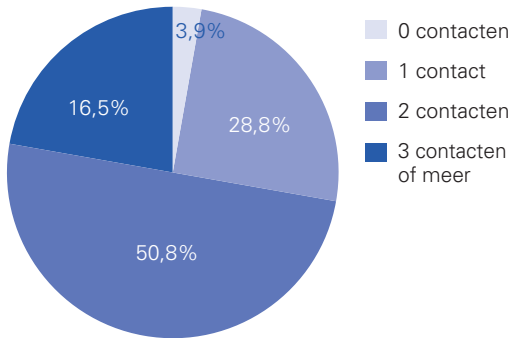
(5) Aantal kinderen, geboren in het betrokken jaar, dat op de leeftijd van 18 maanden alle aanbevolen vaccins kreeg binnen Kind en Gezin

(6) Als aandeel van alle kinderen; in 2008 kreeg in totaal 98,6% van de kinderen het testaanbod; 2,5% was reeds elders getest, bij 0,9% van de kinderen werd de test geweigerd. Kinderen opgenomen in de NICU (Neonatale Intensive Care Unit) worden niet meegeteld

(7) Aandeel van de in het eerste kwartaal van het betrokken jaar levend geboren kinderen waarvoor er in het eerste levensjaar minstens één contact geweest is met de Kind en Gezin-Lijn

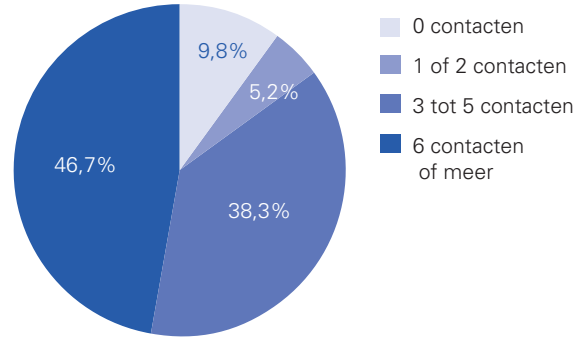
NB: niet beschikbaar

Gezinsbezoeken - neonatale periode

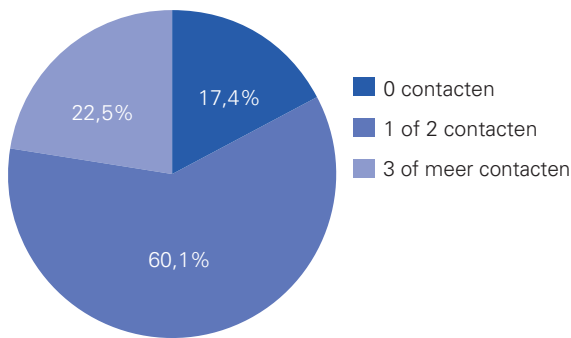

3.2 Doelbereik gezinsbezoeken: percentage kinderen geboren in 2010 naargelang het aantal gezinsbezoeken in de neonatale periode (0 tot 15 weken) - Vlaams Gewest

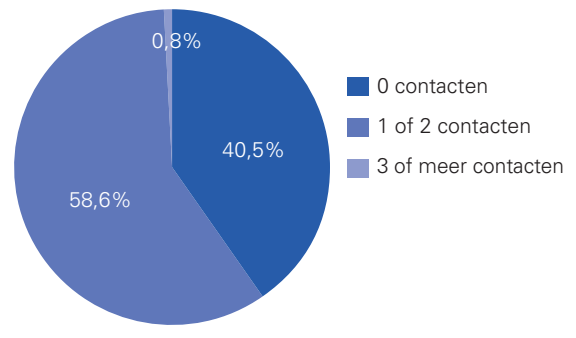
Consulten - eerste levensjaar

3.3 Doelbereik consulten: percentage kinderen geboren in 2009 naargelang het aantal consulten in het eerste levensjaar - Vlaams Gewest

3.4 Doelbereik consulten: percentage kinderen geboren in 2008 naargelang het aantal consulten in het tweede levensjaar - Vlaams Gewest

3.5 Doelbereik consulten: percentage kinderen geboren in 2007 naargelang het aantal consulten in het derde levensjaar - Vlaams Gewest

Aantal voorzieningen

	2006	2007	2008	2009	2010
Consultatiebureaus	342	342	342	342	342
Prenatale steunpunten	7	7	6	6	6
Inloopteams	13	13	13	15	15
Opvoedingswinkels	1*	14	14	14	14
Diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg (DGOP's)	4	4	4	4	4
Centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's)	23	23	23	23	23
Vertrouwenscentra kindermishandeling	6	6	6	6	6
Projecten	11	8	8	10	9
Expertisecentra kraamzorg	6	6	6	6	6

3.6 Aantal voorzieningen binnen de preventieve zorg
* Opvoedingswinkel Turnhout: projectmatig gesubsidieerd

Opvang in probleem- of crisissituaties

Aantal plaatsen	2006	2007	2008	2009	2010
Centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's) ⁽¹⁾	1 450	1 485	1 505	1 505	1 505
Diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg (DGOP's) ⁽²⁾	165	177	187	211	210
Projecten met ambulante en/of mobiele aanbod ⁽³⁾	36	37	33	43	31

3.7 Aantal erkende plaatsen in voorzieningen voor kinderen in probleem- of crisissituaties

(1) Aantal erkende plaatsen in CKG's

(2) Aantal pleeg- en/of steungezinnen die kinderen opvangen

(3) Aantal begeleidde gezinnen met kinderen

Vertrouwenscentra kindermishandeling

	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal meldingen	4 598	4 704	4 490	4 858	5 007
Aantal betrokken kinderen	6 117	6 078	6 071	6 503	6 999

3.8 Aantal meldingen van een concrete vorm van kindermishandeling of -verwaarlozing (fysiek, emotioneel of seksueel) en aantal betrokken minderjarigen

3. De dienstverlening van Kind en Gezin

De medewerkers van Kind en Gezin zetten zich dag na dag in voor het welzijn van jonge kinderen en hun ouders. Op het vlak van de medische preventie speelt Kind en Gezin in Vlaanderen al meer dan twintig jaar een centrale rol. De voorbije jaren werd volop geïnvesteerd om ouders ook bij opvoedingsvragen een houvast te kunnen bieden. We werken bovendien samen met de gesubsidieerde voorzieningen om kinderen en gezinnen hulp te bieden bij verstoorde opvoedingssituaties en kindermishandeling.

Gezondheidsbevordering in samenwerking

Kind en Gezin bouwt zijn beleid inzake gezondheidsbevordering uit in nauwe samenwerking met zijn partners en werkt actief mee aan Vlaamse en internationale initiatieven met hetzelfde doel.

In 2010 werd op initiatief van de Koning Boudewijnstichting een brochure uitgewerkt voor ouders van een te vroeg geboren kind. Deze brochure bevat informatie over de ouder-kindbinding, het ontslag uit het ziekenhuis, het eerste en tweede levensjaar, de schoolrijpheid en heel wat praktische zaken. Dit project wordt gesteund en gedragen door andere hulpverleners in Vlaanderen: neonatologen, kinderartsen, huisartsen, psychologen, verpleegkundigen, kinesitherapeuten en de Vlaamse Vereniging voor Ouders van Couveusekinderen (VVOG). Kind en Gezin gaf zijn inhoudelijke medewerking aan dit groeiboekje.

In het kader van het Vlaams actieplan 2009-2015 'Voeding en Beweging' werden strategieën en prioriteiten uitgeschreven. Kind en Gezin werkt actief mee aan strategie 2 'Gezond bewegen en evenwichtiger eten in de leefomgeving van kinderen en jongeren (0 tot 18 jaar)'. Als prioriteit werd hierbij o.a. gekozen om van borstvoeding de norm te maken.

In 2010 werd een conferentie 'Eerstelijnsgezondheidszorg' georganiseerd met als doel een gestructureerde dialoog uit te bouwen met de zorgverstrekkers op de eerste lijn en met de vertegenwoordigers van de patiënten. Uit deze dialoog groeide een gezamenlijke visie op de positionering en de opdrachten van de eerstelijnsgezondheidszorg om van daaruit een gedragen beleid te kunnen opbouwen. Kind en Gezin werkte actief mee aan de voorbereiding van deze conferentie door deelname aan de werkgroep Preventie, in het kader van de uitbouw van een versterkte preventieve gezinsondersteuning.

3.1 ZWANGERSCHAP EN BEVALLING

Infoavonden

Aanstaande ouders, zeker wanneer ze een eerste kind verwachten, hebben heel wat vragen over het verloop van de zwangerschap en de bevalling. Om hieraan tegemoet te komen organiseert Kind en Gezin in samenwerking met de kraamklinieken de infoavonden 'Kind op Komst'. Er wordt informatie gegeven over onder andere de ontwikkeling van het ongeboren kind, de begeleiding en opvolging van de zwangerschap, het verloop van de bevalling, de behoeften van de pasgeborene, de borstvoeding en de sociale rechten en plichten tijdens de zwangerschap. De aanstaande ouders worden bovendien rondgeleid in een verloskamer.

In een aantal kraamklinieken verleent Kind en Gezin ook zijn inhoudelijke medewerking aan infoavonden die niet door Kind en Gezin gesubsidieerd worden.

Zwangerschapsmap, zwangerschapspakket en zwangerschapsnieuwsbrieven

De zwangerschapsmap bevat informatie over de belangrijkste aspecten van zwangerschap en bevalling. Gynaecoloog, huisarts en vroedvrouw kunnen er informatie in noteren over de opvolging van de zwangerschap en de geboorte. De map bevat ook voorgedrukte formulieren, zoals voor de aangifte van de zwangerschap aan de werkgever, de aanvraag van moederschapsrust, enz.

Aanstaande ouders kunnen een zwangerschapspakket aanvragen, bestaande uit een zwangerschapskalender, folders over borstvoeding, kinderopvang, baby- en peuteruitzet, en een map met 'Kinderkwesties'.

De map 'Kinderkwesties' verschaft onder andere achtergrondinformatie over de sociale wetgeving rond zwangerschap en geboorte, ongemakken tijdens de zwangerschap, en nuttige adressen voor aanstaande ouders.

Via de website van Kind en Gezin kunnen ouders zich ook inschrijven voor elektronische zwangerschapsnieuwsbrieven. Deze nieuwsbrieven geven wekelijks informatie over het verloop van de zwangerschap.

Prenatale steunpunten

Via prenatale steunpunten wil Kind en Gezin de doelgroep van maatschappelijk kwetsbare aanstaande ouders beter bereiken, de psychosociale begeleiding uitbreiden en voor de medische begeleiding meer samenwerken met de medische reguliere sector. In de prenatale steunpunten in Antwerpen,

3. De dienstverlening van Kind en Gezin (vervolg)

Brussel, Gent en Mechelen worden de toekomstige ouders al tijdens de zwangerschap toegeleid naar de medische reguliere sector. Daartoe worden netwerken uitgebouwd met gynaecologen, huisartsen en vroedvrouwen. De regioteamleden van Kind en Gezin nemen de psychosociale begeleiding met gezondheidsvoorlichting en opvoeding op. Ook in enkele centrumsteden en kansarme wijken in landelijke gebieden wordt een prenatale werking uitgebouwd. Hier organiseert Kind en Gezin zelf geen medische consulten, maar wordt er met artsen en vroedvrouwen samengewerkt. Regioteamleden van Kind en Gezin nemen in deze samenwerking de psychosociale begeleiding van kwetsbare zwangere vrouwen voor hun rekening.

Bezoeken aan pas bevallen vrouwen in de kraamkliniek

Tijdens hun verblijf in de kraamkliniek worden pas bevallen vrouwen bezocht door een regioverpleegkundige van Kind en Gezin. Zij of hij stelt de dienstverlening voor, overhandigt een aantal informatieve brochures en gaat, als de ouders dat wensen, dieper in op hun vragen.

Samenwerking met vroedvrouwen

Op regionaal niveau maken regioteams van Kind en Gezin afspraken met vroedvrouwen uit de thuiszorg over het naar elkaar doorverwijzen van cliënten, de onderlinge afstemming van de dienstverlening, de communicatie over de samenwerking, de dienstverlening aan gezinnen die extra zorg nodig hebben, enz. Op beleidsniveau werden afspraken gemaakt rond onder andere gezamenlijke studiedagen en het doorgeven van wetenschappelijke kennis. In 2010 werden er regionale overlegvergaderingen georganiseerd.

3.2 DE EERSTE WEKEN, MAANDEN EN JAREN VAN HET KIND

Kind en Gezin informeert en ondersteunt gezinnen op het vlak van gezondheid, voeding, verzorging, veiligheid, ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Daartoe behoren ook de vaccinaties en het vroegtijdig signaleren van afwijkingen of risico's door bijvoorbeeld het screenen van het gehoor en het opsporen van opvoedings- of ontwikkelingsproblemen. De dienstverlening is gratis en beschikbaar voor alle ouders die er gebruik van wensen te maken.

Gezinsbezoeken

In de eerste drie levensmaanden van het kind brengt een regioverpleegkundige minstens twee huisbezoeken aan het gezin. De ouders krijgen informatie over het gediversifieerde aanbod van Kind en Gezin. Hun vragen worden in kaart gebracht en in dialoog met het gezin wordt hun behoefte aan dienstverlening ingeschat.

Consulten

Naast de huisbezoeken kunnen ouders voor 10 leeftijdsgebonden consulten terecht op een consultatiebureau voor het jonge kind. Een consult bestaat uit een medisch-preventief consult bij de consultatiebureau-arts en een sociaal-verpleegkundig consult bij de regioverpleegkundige van Kind en Gezin. Ouders kunnen er hun kind ook gratis laten vaccineren. In regio's met een groot aantal kansarme gezinnen wordt de regioverpleegkundige bijgestaan door een gezinsondersteuner. Bij elke zitting zorgen vrijwilligers voor het onthaal en voor het wegen en meten van de kinderen.

Project in de kijker

Uitbouw van een versterkte preventieve gezinsondersteuning

Door haar unieke aanpak en positionering in de levensloop van kinderen en gezinnen speelt de preventieve gezinsondersteuning een cruciale rol in het Vlaamse welzijns- en gezondheidslandschap. Met een doelbereik dat topt op 98% komen bijna alle kinderen in Vlaanderen in contact met de dienstverlening van Kind en Gezin en zijn partners. Dat is belangrijk want preventie bij jonge kinderen is bijzonder efficiënt. De eerste levensjaren zijn immers bepalend voor het verdere ontwikkelingstraject, en dus ook voor de fysieke en mentale gezondheid op latere leeftijd.

Om de uitdagingen van de 21ste eeuw aan te gaan wil Kind en Gezin samen met zijn partners de handen in elkaar slaan. Daarom werkte Kind en Gezin, samen met de twee grootste organiserende besturen van de consultatiebureaus (Thuishulp vzw en Kind en Preventie vzw), Domus Medica (de vereniging van huisartsenkringen en de wetenschappelijke expertise voor de huisartsgeneeskunde) en de dienst Jeugdgezondheidszorg van de K.U.Leuven, de krijtlijnen uit om te komen tot een versterkte preventieve gezinsondersteuning.

De institutionele, organisatorische en inhoudelijke vernieuwingen moeten de duurzaamheid, effectiviteit, efficiëntie en laagdrempeligheid garanderen.

De bedoeling is de verkokering te overstijgen door de resources en verantwoordelijkheden aan te spreken en te versterken, daar waar ze thuis horen.

De inbreng van organiserende besturen en andere middenveldorganisaties, aanbieders van opvoedingsondersteuning, huisartsen, vroedvrouwen,... (kortom elke partner die betrokken is bij de preventieve gezinsondersteuning), wordt versterkt én Kind en Gezin concentreert zich op zijn kerntaken.

Sleutelementen in het concretiseren van de krijtlijnen zijn:

- het erkennen van de rol van de huisartsen door het ontsluiten van de kinddossiers naar de behandelende arts;
- het creëren van een samenwerkingsentiteit op zorg-regioniveau tussen organiserende besturen, Kind en Gezin, huisartsenkringen en andere actoren binnen de preventieve gezinsondersteuning om het beleid vorm te geven en uit te voeren;
- het betrekken van de huisartsenkringen bij de uitvoering van de medische consulten in het consultatiebureau;
- het versterken van organiserende besturen en andere aanbieders inzake psychosociale en opvoedingsondersteuning;
- het ontwikkelen van 'Huizen van het Kind', waar ouders makkelijk toegang vinden tot de voor hen belangrijke preventieve diensten van tal van actoren;
- een inhoudelijk en methodisch versterkte preventieve gezinsondersteuning (op basis van het wetenschappelijk onderzoek State of the Art (K.U.Leuven) en het onderzoek naar de noden en preferenties van ouders (UGent)).

De samenwerking met de partners resulteerde in een persconferentie op 29 oktober op het kabinet van minister Vandeurzen.

Op de Eerstelijnsgezondheidsconferentie in Antwerpen op 11 december 2010 schoof de minister de regio's Oostende en Puurs/Boom naar voor als pilootregio's waar oplossingen zullen gezocht worden voor alle aspecten van de samenwerking en de nieuwe organisatie.

3. De dienstverlening van Kind en Gezin (vervolg)

Informatieaanbod

Kind en Gezin heeft een ruim aanbod aan informatie over alles wat verband houdt met het opgroeien van baby tot kleuter. De folders, brochures en dvd's bevatten basisinformatie. Ze worden aan ouders met jonge kinderen overhandigd tijdens de contacten met Kind en Gezin. Verder is er ook een aanbod van meer diepgaande informatie in de vorm van 'Kinderkwesaties', bedoeld voor specifieke situaties of voor wie behoefte heeft aan meer dan basisinformatie. Ook de website van Kind en Gezin wordt intensief als communicatiekanaal gebruikt. De online informatie wordt regelmatig uitgebreid en geactualiseerd.

Ouders en aanstaande ouders kunnen met hun vragen over zwangerschap en over alle aspecten van kinderwelzijn, zoals gezondheid, voeding, veiligheid, opvoeding, ontwikkeling en verzorging, ook terecht bij de Kind en Gezin-Lijn op het nummer 078 150 100. Ze kunnen er tevens een afspraak maken voor een consult.

Vaccinaties

Door de gratis vaccinaties op het consultatiebureau levert Kind en Gezin een belangrijke bijdrage aan de preventie van infectieziekten. Kind en Gezin publiceert elk jaar een vaccinatierapport, met uitgebreide informatie over de toepassing en het bereik van het vaccinatieschema voor zowel de totale populatie als voor deelgroepen. Het vaccinatierapport is te downloaden op onze website. Dankzij het registratie- en bestelsysteem Vaccinnet hebben alle huisartsen, kinderartsen, CLB's en andere vaccinatoren in Vlaanderen toegang tot een eenvoudig systeem voor het bestellen van vaccins en het raadplegen van vaccinatiegegevens.

Gehoorscreening

Sinds 1998 zet Kind en Gezin een geavanceerde gehoorstest in om aangeboren gehoorstoornissen al vroeg op te sporen. Door een snelle behandeling kunnen de negatieve gevolgen voor de taal- en spraakontwikkeling worden gereduceerd. Bij een afwijkende test wordt er doorverwezen naar gespecialiseerde referentiecentra. Het Algozi-toestel, dat beide oortjes tegelijk test, werd in 2007 veralgemeend in gebruik genomen. Uit analyse van de Kind en Gezin-verwijzingen blijkt dat de meeste dove kinderen na implantatie van een elektronisch oortje uiteindelijk het normale onderwijs kunnen volgen.

Project in de kijker

Oogscreening

Bepaalde afwijkingen van de ogen kunnen een 'lui oog' (amblyopie) veroorzaken, een vermindering van het zicht die voorkomt bij ongeveer een op de twintig kinderen. Omdat een behandeling maar tot de leeftijd van 7 jaar mogelijk is, zijn een tijdige opsporing en verwijzing voor behandeling van groot belang. Geïnspireerd door het succes van de gehoorscreening zette Kind en Gezin een proefproject op om de haalbaarheid van een veralgemeende screening te onderzoeken. Met behulp van een elektronisch screenings-toestel kunnen systematisch de belangrijkste oorzaken van amblyopie opgespoord worden bij kinderen van 1 jaar, zodat een vroegtijdige behandeling mogelijk wordt. Aan de hand van proefprojecten in de regio's Hasselt en Leuven werden de organisatorische haalbaarheid en de modaliteiten van een veralgemeende oogscreening in 2009 verder in kaart gebracht. Vanaf 2011 wordt de nieuwe oogtest ingevoerd in Limburg en daarna progressief in gans Vlaanderen.

3.3 OPVOEDINGSONDERSTEUNING OP MAAT

Kind en Gezin wil ouders ondersteunen bij de opvoeding van hun jonge kind. We streven ernaar om ouders een adequaat antwoord te bieden bij lichte opvoedingsproblemen en om de netwerken rond gezinnen - en in het bijzonder rond gezinnen die weinig steun ervaren vanuit hun onmiddellijke omgeving - te versterken. Onderzoek toont immers aan dat 30% van de ouders aangeeft vragen te hebben bij het gedrag van hun kinderen of over de relatie met hun kinderen. Tijdens de consulten en huisbezoeken kunnen ouders met hun zorgen en vragen over opvoeding terecht bij de regioverpleegkundige.

Spreekuur opvoedingsondersteuning

Het spreekuur opvoedingsondersteuning is een vorm van kortdurende individuele ondersteuning die uitgaat van een specifieke vraag van de ouders en die geboden wordt door een medewerker van Kind en Gezin die geschoold is in het voeren van pedagogische adviesgesprekken. Bij het bespreken van deze vragen, die te maken hebben met thema's zoals koppigheid, driftbuien, slapen, eten, huilen en zindelijkheid, wordt teruggegrepen naar de positieve krachten in het gezin en richt de medewerker zich op de actuele situatie van ouders en kinderen. Deze uitgangspunten vormen ook de basis van het Triple P-programma.

Project in de kijker

Triple P

Triple P ('Positive Parenting Program') is een Australisch programma dat voorziet in een getrappt aanbod van opvoedingsondersteuning. Triple P werd al in verschillende landen en culturen op zijn effectiviteit onderzocht. Er is op elk niveau materiaal uitgewerkt, zowel voor dienstverleners als voor ouders. Het programma zou een structuur kunnen bieden voor de verdere verspreiding van het methodisch werken rond opvoedingsondersteuning binnen Kind en Gezin en bij zijn partners. Triple P werd daarom de voorbije jaren als proefproject geimple-

Opvoedingswinkels

De regioteams staan op het terrein van de opvoedingsondersteuning niet alleen. Daarom bouwt Kind en Gezin opvoedingsondersteuning uit in een netwerk van interne en externe partners. In dit netwerk nemen de opvoedingswinkels een centrale plaats in. Sinds 2008 worden 14 opvoedingswinkels door Kind en Gezin in samenwerking met het Agentschap Jongerenwelzijn erkend en gesubsidieerd. In een opvoedingswinkel kunnen ouders op een eenvoudige manier antwoord krijgen op al hun opvoedingsvragen. Samen met zijn partners wil Kind en Gezin zo een klimaat creëren waarin ouders zonder schroom naar buiten kunnen treden met hun vragen en onzekerheden over opvoeden. In 2010 werd er binnen de sector verder gereflecteerd rond de manier waarop nog extra vorm kan worden gegeven aan kwaliteit binnen de sector.

Daarnaast werd de werking grondig geëvalueerd in het kader van de bredere evaluatie van het decreet Opvoedingsondersteuning. Voor een uitgebreide beschrijving van de bevindingen uit de evaluatie van het respectieve decreet verwijzen we naar de rapporten:

- Nys, K. (2010). Bevraging van de gemeenten in verband met de implementatie van het decreet Opvoedingsondersteuning op lokaal niveau. Brussel: Hoger Instituut Gezinswetenschappen (opdracht uitgevoerd voor Kind en Gezin).
- Van den Bruel, B. & Blancke, E. (2010). Evaluatie van het decreet Opvoedingsondersteuning. Brussel: Kind en Gezin.

Deze rapporten zijn consulteerbaar op de website van Kind en Gezin.

menteerd in alle regio's van de provincie Antwerpen. Alle regioteamleden werden in de methodiek opgeleid en er werden intervisies opgezet om de regioteamleden te ondersteunen bij de uitvoering. In 2009 werd werk gemaakt van de evaluatie van het programma, met een externe evaluatie van de Triple P level 3-methodiek door prof. Johan Vanderfaillie, en van de voorbereiding van een interne procesevaluatie. Het eindrapport van de procesevaluatie werd in mei 2010 door het Directiecomité van Kind en Gezin positief beoordeeld.

3. De dienstverlening van Kind en Gezin (vervolg)

3.4 VERSTERKEN VAN DE DIENSTVERLENING AAN MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE GEZINNEN

Kind en Gezin heeft in zijn dienstverlening bijzondere aandacht voor gezinnen die met uitsluiting bedreigd zijn of in uitsluiting leven en een gebrekkige toegang hebben tot maatschappelijk hooggewaardeerde goederen zoals werk, inkomen, huisvesting, school en gezondheidszorg. Voor deze gezinnen gaat het vaak om een duurzame toestand, die weinig onmiddellijke perspectieven op positieve veranderingen biedt en de ontwikkeling van het kind hypothekeert. Bij allochtone gezinnen verhogen een taal- en cultuurkloof het risico op uitsluiting nog meer. Kind en Gezin streeft ernaar om mogelijke gezondheidsrisico's en -verschillen bij kinderen in kansarmoede weg te werken of te voorkomen door een kwaliteitsvolle dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen en door ervoor te zorgen dat de ouders zich versterkt weten. Op die manier willen we effectief bijdragen aan maximale ontplooiingskansen voor de betrokken kinderen.

Project in de kijker

Het aanmoedigen van borstvoeding bij kansarme (aanstaande) gezinnen

Borstvoeding biedt tal van gezondheidsvoordelen zowel voor de baby als voor de moeder. In Vlaanderen krijgt bijna 67% van de pasgeboren kinderen op dag zes uitsluitend borstvoeding. Kinderen in een Belgisch kansarm gezin krijgen veel minder borstvoeding dan andere kinderen (nauwelijks 39%). Aangezien er heel wat drempels zijn voor Belgische kansarme gezinnen om borstvoeding te geven en omdat de bestaande kanalen van Kind en Gezin (informatieavonden Kind op Komst voor aanstaande ouders, schriftelijke communicatiedragers zoals brochures, kinderkwesities, website ...) deze doelgroep vaak niet bereiken, werd in september 2010 een project opgestart in cofinanciering met de Koning Boudewijnstichting. Niet alleen de drempels maar ook de succesfactoren werden in kaart gebracht. Via gesprekken met moeders en praktijkwerkers enerzijds en literatuurstudie anderzijds werd gezocht naar kritische succesfactoren voor een zinvol ondersteuningsaanbod voor Belgische kansarme (aanstaande) ouders bij de voedingskeuze voor hun kind. Het perspectief van de ouders staat daarbij centraal. Het project wordt opgezet via de inloopteams in grootsteden, centrumsteden en landelijke gebieden. In 2011 zal een ondersteuningsaanbod uitgewerkt en als pilootproject uitgetest worden in 6 inloopteams in Oost- en West-Vlaanderen. In 2010 werd in Limburg een informatiecampagne ter promotie van borstvoeding financieel ondersteund. De campagne werd mee gedragen door de Provinciale Dienst Gezondheid, het Logo en alle partners die borstvoeding promoten.

Werken met gezinsondersteuners

Binnen de regioteams van Kind en Gezin werken naast regioverpleegkundigen ook gezinsondersteuners, vroeger gekend als 'ervaringsdeskundigen in de kansarmoede' en 'intercultureel medewerkers'. De dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen verzorgen ze in samenwerking met de regioverpleegkundige: elk heeft hierin een eigen aandeel vanuit haar of zijn eigen competenties. Gezien de centrale plaats van de gezinsondersteuners in het werken met maatschappelijk kwetsbare gezinnen is de professionalisering van hun inzet in de dienstverlening voor Kind en Gezin van blijvend belang. Binnen het curriculum van Jeugd- en Gehandicaptenzorg werd eenmalig een traject opgezet van functiespecifieke opleiding. In het kader van het ontwikkelingstraject van de gezinsondersteuners werd onder andere geïnvesteerd in een verfijnd functieprofiel en in opleidingen over pedagogisch adviseren. De gezinsondersteuners kregen een rol toegewezen in het spreekuur opvoedingsondersteuning en het Triple P-programma.

Inloopteams

De door Kind en Gezin gesubsidieerde inloopteams organiseren groepswork voor ouders en aanstaande ouders rond de opvoeding van en de zorg voor hun kind. Waar nodig kunnen ze gezinnen ook bijstaan met individuele ondersteuning, bemiddeling en begeleide doorverwijzing. Om de toegankelijkheid van de dienstverlening te verbeteren, in het bijzonder voor kansarme gezinnen, organiseren ze een onthaalfunctie. De vijftien inloopteams zijn actief in achtergestelde buurten van acht Vlaamse steden en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Vanuit hun laagdrempelige karakter en hun groepsgerichte werking zijn de inloopteams complementair aan de overige dienstverlening van Kind en Gezin.

Kleuterparticipatie

Kind en Gezin onderneemt samen met het beleidsdomein Onderwijs een aantal acties om de deelname van kleuters aan het kleuteronderwijs te stimuleren. Ouders worden tijdens de consulten op de kindleeftijd van 15 en/of 24 maanden geïnformeerd over het belang van het kleuteronderwijs en worden aangespoord om stil te staan bij de keuze van een kleuterschool. Daartoe werd de Schoolkieswijzer ontwikkeld, een ondersteunend instrument voor ouders. In 2009 werd deze in overleg met Onderwijs en met gebruikers geëvalueerd en bijgestuurd. Maatschappelijk kwetsbare gezinnen kunnen indien nodig een beroep doen op extra ondersteuning voor de toeleiding. In het consult op 30 maanden staat de regioverpleegkundige vanuit haar of zijn preventieve opdracht stil bij de voorbereiding op de kleuterschool (de ontwikkeling van peuter naar kleuter en hoe je daar als ouder mee omgaat). Aanvullend worden ook ouderbijeenkomsten (groepsgerichte activiteiten) georganiseerd rond het thema 'De kleuterschool'. In de inloopteams lopen de ouderbijeenkomsten sinds 2008 rond het thema 'De kleuterschool, is jouw kleuter er klaar voor?'. In 2009 startte, in samenwerking met de partnerorganisaties, de uitbouw van een aanbod in het kader van ouderbijeenkomsten in de regio's zonder inloopteam. Daartoe werden binnen Kind en Gezin vijf provinciale medewerkers aangesteld. Daarnaast brengt Kind en Gezin vanuit zijn preventieve opdracht een huisbezoek aan de niet in de kleuterschool ingeschreven kinderen om ze extra te motiveren voor en te ondersteunen bij de instap in de kleuterschool. De actie voor niet-ingeschreven kleuters is op basis van de vorige acties bijgestuurd en uitgevoerd voor kinderen geboren in 2006. Naar aanleiding van deze bijsturing is er een engagementsverklaring afgesloten tussen Kind en Gezin en het Agentschap voor Onderwijsdiensten waarin concrete afspraken rond uitvoering, rapportage en evaluatie van de actie zijn opgenomen.

3. De dienstverlening van Kind en Gezin (vervolg)

Dienstverlening in de opvangcentra voor asielzoekers

In 2010 werden structurele afspraken gemaakt met Fedasil en Rode Kruis Vlaanderen om samen de kwaliteit van de dienstverlening aan gezinnen met jonge kinderen te verbeteren. Het lokaal overleg tussen de regioteams van Kind en Gezin en de opvangcentra kreeg verder vorm. Zo kunnen concrete afspraken gemaakt worden tussen de verschillende professionals.

Voor de personeelsleden van Kind en Gezin werd een 'Kader en interne afspraken met betrekking tot de dienstverlening van Kind en Gezin in de opvangcentra voor asielzoekers' uitgewerkt, met als doel de eigen medewerkers te ondersteunen bij hun dienstverlening aan de gezinnen in de opvangcentra. Dit bevat de visie van Kind en Gezin over de dienstverlening aan gezinnen in de opvangcentra, achtergrondinformatie, een overzicht van alle opvangcentra en interne specifieke afspraken. Zo is er bijvoorbeeld een richtlijn over vaccinaties in de opvangcentra opgenomen.

3.5 OPVOEDINGSHULP BIJ OPVOEDINGSSPANNING EN -CRISIS

Bij probleem- of crisissituaties met jonge kinderen kunnen ouders een beroep doen op een aantal voorzieningen die door Kind en Gezin erkend en gesubsidieerd worden.

Centra voor kindercare en gezinsondersteuning

De centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's) bieden aan gezinnen met jonge kinderen (van 0 tot 12 jaar) een tijdelijke ondersteuning om een moeilijke periode door te komen. Die hulp kan bestaan uit een pedagogische begeleiding aan huis ofwel uit een verblijf van het kind in het centrum gedurende een dagdeel of 24 uur op 24 uur, gekoppeld aan een gezinsbegeleiding.

De CKG's ondersteunen zowel gezinnen waarin de opvoeding door situationele factoren tijdelijk belemmerd wordt (bv. een ouder met kanker die niet kan terugvallen op een sociaal netwerk) als gezinnen die om uiteenlopende redenen (bv. aard van het kind, kenmerken van de ouder, armoede) in een opvoedingscrisis of risicosituatie voor een problematische opvoeding zijn beland. Het is daarbij van belang dat de situatie van die aard is dat ze nog kan worden gekeerd door tijdig in te grijpen, en dat de gezinnen zelf, eventueel met de hulp van een andere hulpverlener, de stap zetten om op deze hulpverlening een beroep te doen. De CKG's kunnen ook hulp bieden bij acute crisissituaties waarvoor onmiddellijk een oplossing gevonden moet worden.

De CKG's in beweging

In 2010 is er vanuit Kind en Gezin verder sterk voorbereid aan een nieuwe regelgeving voor de CKG's. Er werd een planning en timing uitgewerkt om zo te anticiperen op een aanvang ervan vanaf 2012.

De Triple P-methodiek werd door Kind en Gezin ook als proefproject geïmplementeerd in de regioteams van de provincie Antwerpen. De CKG's van deze proefregio ondervonden een sterk preventief effect van deze methodiek. In de loop van 2010 zijn verschillende CKG's van ook andere provincies met een opleiding Triple P gestart, met als doel deze methodiek te verwerken in hun hulpaanbod.

Daarnaast blijft Stop 4-7 actief met 8 teams. Dit programma werd in Vlaanderen ontwikkeld, is wetenschappelijk onderbouwd en richt zich op kinderen tussen 4 en 7 jaar die thuis of op school gedragsproblemen vertonen.

De projecten Amber (intensieve gezinsbegeleiding voor baby's en hun gezin) en Tuimel (ambulante pedagogische begeleiding en training voor ouders samen met hun kinderen) werden vanaf januari 2010 toegekend aan een CKG, dit als overgangsmaatregel tot de opstart van de nieuwe regelgeving. Er zijn namelijk ruim voldoende argumenten die pleiten voor een verderzetting, en zelfs uitbreiding van dit aanbod. De positieve resultaten van het project blijken duidelijk uit de jaarlijkse werkingsverslagen enerzijds en uit het uitkomstenonderzoek van de VUB* anderzijds. Bovendien is aangetoond dat het aanbod inspeelt op een aantoonbaar bestaande nood.

Voor de implementatie op langere termijn van het project werd steeds uitgegaan van een integratie binnen een setting van een CKG. In de toekomstgerichte profilering, een modulair en flexibel aanbod, sluit dergelijke module immers perfect aan bij het basispakket aan modules van een CKG.

* Vanderfaillie, J., De Maeyer, S., De Focusmodule in beeld: onderzoek naar de doelgroep, hulpverleningsproces en uitkomsten. VUB, Vakgroep Orthopsychologie. December 2008

Diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg

Bij een probleem- of crisissituatie is ook kortstondige opvang mogelijk in een pleeggezin dat aangesloten is bij een dienst voor gezinsondersteunende pleegzorg (DGOP). Zowel de gezinnen als de pleeggezinnen worden professioneel ondersteund door deze diensten. De steungezinnenwerking die vanaf 2007 verbonden is aan de DGOP wordt afgebouwd vanaf 2010. Ondanks een grote inzet van de middelen voor het werven van steungezinnen, werden de verhoopte resultaten, nl. het realiseren van het vooropgesteld aantal steungezinnen, door de 4 diensten niet gehaald. Door Kind en Gezin werd een fundamenteel onderzoek gedaan naar het waarom van het niet behalen van deze streefcijfers. De diensten geven aan dat de drempel verhoogd wordt door de steungezinnenwerking te linken aan pleegzorg. Eigenlijk wordt daardoor afgestapt van de idee dat de steungezinnenmodule tot het continuüm van pleegzorg hoort.

3.6 HULPVERLENING BIJ KINDERMISHANDELING

Preventie van kindermishandeling

Kind en Gezin wil gezinnen met jonge kinderen en maatschappelijk kwetsbare zwangeren maximaal ondersteunen op het vlak van opvoeding. Een vroegtijdige gerichte ondersteuning via de huisbezoeken en de consulten op de consultatiebureaus kan voorkomen dat het fout loopt. Het verder uitbouwen van opvoedingsondersteuning draagt op die manier bij tot de preventie van ernstige opvoedingsproblemen en problematische opvoedingssituaties.

Signalering van zorgwekkende opvoedingsituaties

Kind en Gezin investeert ook in het vroegtijdig onderkennen van situaties waar het minder goed loopt. De regioteamleden van Kind en Gezin worden daarom opgeleid voor en ondersteund bij het signaleren van opvoedingsituaties die voor kinderen een ernstige bedreiging vormen. De doelstelling is om de nodige ondersteuning te bieden aan gezinnen om de relatie tussen ouder en kind optimale kansen te bieden. Daarbij spelen doorverwijzing naar en samenwerking met partners in de hulpverlening een belangrijke rol.

De vertrouwenscentra kindermishandeling

De vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's), die door Kind en Gezin erkend en gesubsidieerd worden, zijn een aanspreekpunt voor alle mogelijke situaties van intrafamiliaal geweld op kinderen. Iedereen, zowel hulpverleners als de kinderen zelf en ook mensen uit de omgeving van een kind, die een vermoeden of een ongerustheid heeft over de veiligheid van een kind, kan contact opnemen met een VK voor advies of met een concrete hulpvraag. De medewerker van het VK luistert, geeft advies en kan hulp organiseren.

Project in de kijker

Het ontwikkelingsplan voor de vertrouwenscentra kindermishandeling

De VK's streven ernaar hun dossiers op een unieke en uniforme wijze te beheren. In 2008 werd daarom van start gegaan met de uitbouw van een elektronische toepassing die de dossiers bij de vertrouwenscentra informatiseert, het VK e-dossier. In 2009 werd deze toepassing in samenwerking met de VK's verder concreet uitgewerkt en in 2010 werd de finale versie van de toepassing geïmplementeerd in de werking van de vertrouwenscentra. Het uniforme beheerssysteem zal een meer uniforme meting en rapportering mogelijk maken van de bij de VK's beschikbare gegevens over meldingen, opvolging en diagnosestelling bij vermoedens van kindermishandeling. In 2010 werd door Kind en Gezin een elektronisch instrument voor risicotaxatie van meldingen bij de VK's ontwikkeld. Dit instrument maakt deel uit van het VK e-dossier.

Veiligheid van kinderartikelen

Het streven naar een veilige leefomgeving voor het kind van 0 tot 3 jaar is voor Kind en Gezin een belangrijke opdracht. Het meldpunt voor de registratie van onveilige kinderartikelen biedt aan ouders, onthaalouders en kinderdagverblijven de mogelijkheid om via de website van Kind en Gezin (of telefonisch) melding te maken van onveilige eigenschappen van speelgoedartikelen, kindermeeubelair of andere producten die bestemd zijn voor kinderen van 0 tot 3 jaar of van ongevallen of bijna-ongevallen met deze artikelen. Onveilige situaties die door de melder als ernstig worden ingeschat of die een ongeval hebben veroorzaakt, worden meteen meegedeeld aan de federale overheidsdienst Economie, die verder onderzoek op zich neemt en het artikel indien nodig uit de markt kan nemen. Kind en Gezin promoot het meldpunt actief via verschillende communicatiekanalen.

HOOFDSTUK 4

ADOPTIE

ADOPTIE

1. Trends, realisaties en plannen

Vaststellingen en trends

- In 2010 werden 16% minder kinderen interlandelijk geadopteerd dan in 2009. Bijna 3 op de 4 interlandelijk geadopteerde kinderen kwamen uit Kazachstan of Ethiopië.
- De gemiddelde wachttijd tussen het verkrijgen van een geschiktheidsvonnis en de kindtoewijzing bedroeg, net als in 2009, 20 maanden.
- Het wordt alsmear moeilijker voor kandidaat-adoptieouders met een geschiktheidsvonnis om een plaats op de wachtlijst van een adoptiedienst te verkrijgen. Een beheersing van de instroom van kandidaat-adoptanten dringt zich op. Omwille van de lange wachttijden werd de wetgeving aangepast, waardoor een geschiktheidsvonnis 4 jaar geldig blijft in plaats van de oorspronkelijke 3 jaar. Daarnaast is het mogelijk om dit vonnis telkens met 2 jaar te verlengen mits een verkorte geschiktheidsprocedure.
- In vergelijking met 2009 werden in 2010 20% minder geschiktheidsvonnissen afgeleverd door de jeugdrechtbanken.
- Interlandelijke adoptie door paren van gelijk geslacht was in de praktijk nog steeds niet mogelijk.
- Steeds meer herkomstlanden zoeken toenadering tot het Haags Adoptieverdrag.
- De aardbeving in Haïti in januari 2010 heeft de nood aan meer samenwerking en overleg tussen ontvangende landen in de verf gezet.
- Meer dan de helft van de aanmeldingen voor zelfstandige binnenlandse adoptie had betrekking op adoptie door meemoeders van het kind van hun partner.
- 28% meer kandidaten meldden zich aan voor de adoptie van een kind via een binnenlandse adoptiedienst.
- 1 kind op 3 dat via een binnenlandse adoptiedienst werd afgestaan voor adoptie, werd geplaatst bij een homopaar. Globaal steeg het aantal kinderen geplaatst via een binnenlandse adoptiedienst met 28%.

Raadpleeg onze publicatie 'Het kind in Vlaanderen' voor meer vaststellingen en trends.

Realisaties in 2010

- De Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie (VCA) bezocht Ethiopië om ter plaatse de adoptie-samenwerking beter te kunnen inschatten.
- De VCA ontving delegaties uit Zuid-Afrika en Mauritius.
- De VCA stapte mee in een nieuw initiatief van een beperkt aantal Europese centrale autoriteiten om de onderlinge informatie-uitwisseling te intensifiëren. Deze informele pilootgroep kwam in de loop van 2010 twee keer samen.
- Het wetenschappelijk onderzoek naar de geschiktheidsonderzoeken werd afgerond en het rapport zal in 2011 beschikbaar zijn.
- De Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie werd afgerond. Vanuit 4 werkgroepen werden knelpunten gesignaleerd en aanbevelingen gedaan. De VCA werkte dit verder uit naar 7 acties die door minister Vandeurzen aan de Vlaamse Regering werden overgemaakt.
- De voorstellen voor de aanpassing van de kwaliteitsbesluiten voor de binnenlandse en interlandelijke adoptiediensten, de voorbereidingscentra en de diensten voor maatschappelijk onderzoek, werden opgemaakt.
- Een nieuwe informatiebrochure met algemene informatie over de binnenlandse en interlandelijke adoptieprocedure wordt sinds eind 2010 verstuurd naar iedereen die zich bij de VCA aanmeldt voor adoptie.

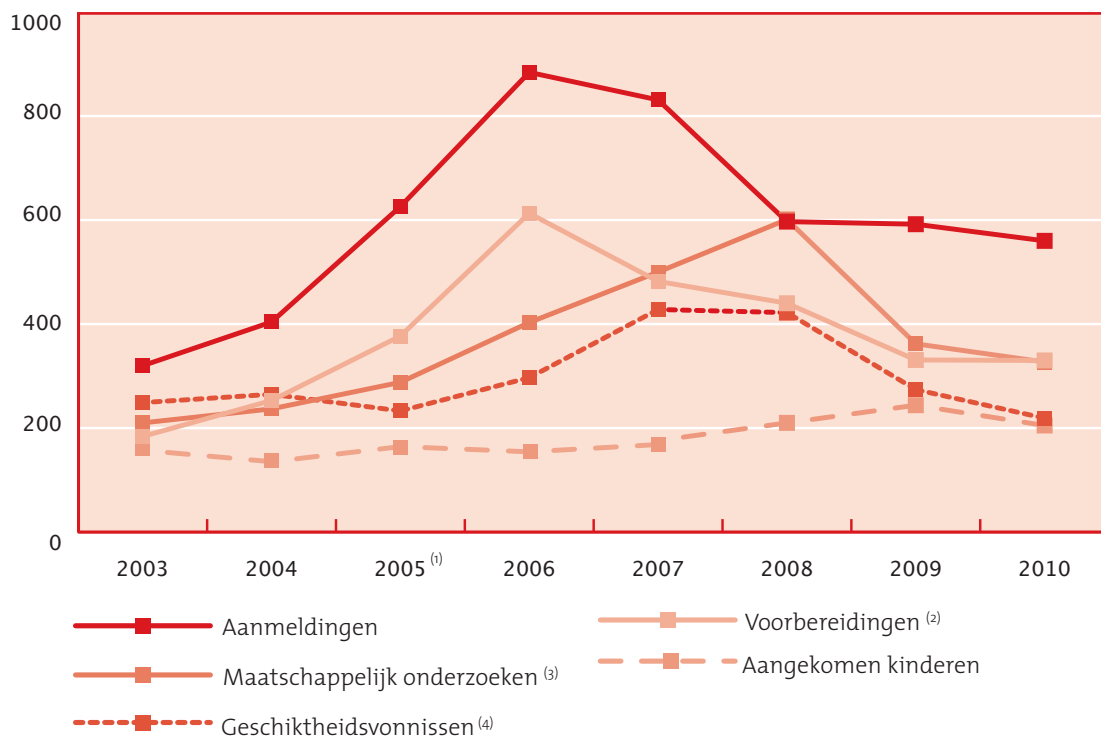
Plannen voor 2011

- Uitwerken van een nieuw of aangepast decreet Interlandelijke adoptie, gebaseerd op de aanbevelingen van de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie.
- Implementeren van de bevindingen uit het onderzoek naar de geschiktheidsonderzoeken met het oog op de optimalisering van de beoordeling van de geschiktheid van kandidaat-adoptieouders.
- Verder uitwerken van een nieuwe aanpak bij het onderzoeken van de mogelijkheden voor nieuwe adoptiesamenwerkingen, in samenwerking met de interlandelijke adoptiediensten.
- Uitwerken van het inzagerecht voor geadopteerden.
- Verder bouwen aan een grotere samenwerking tussen de Europese centrale autoriteiten.
- Uitwerken van een decreet voor binnenlandse adoptie met aandacht voor de adoptie van kinderen met een handicap.
- Uitbreiden van het beheerssysteem voor individuele adoptiedossiers naar alle dossiers.
- Organiseren van een erkenningsronde voor interlandelijke adoptiediensten, voorbereidingscentra en diensten voor maatschappelijk onderzoek.

2. Kerncijfers

Interlandelijke adoptie

4.1 Overzicht interlandelijke adoptie

- (1) Op 1 september 2005 trad de nieuwe adoptiewet in werking, waardoor vrije adopties niet meer mogelijk zijn en alle kandidaat-adoptieouders verplicht zijn zich aan te melden bij de VCA
 (2) Uitgereikte attesten van voorbereiding (voorbereiding is alleen nodig voor de eerste adoptie)
 (3) Aantal gerealiseerde maatschappelijk onderzoeken door een dienst voor maatschappelijk onderzoek
 (4) Het aantal door de jeugdrechtbank uitgesproken geschiktheidsvonnissen die de VCA ontvangen heeft via de Federale Centrale Autoriteit (FCA), voor 2010 ontvangen op 8 maart 2011

Aangekomen kinderen volgens herkomstland

	2009		2010	
	Aantal	%	Aantal	%
China	13	5,3	18	8,8
Colombia	0	0,0	3	1,5
Ethiopië	107	43,9	87	42,4
Filipijnen	2	0,8	2	1,0
Haiti	3	1,2	3	1,5
India	0	0,0	10	4,9
Kazachstan	86	35,2	64	31,2
Polen	2	0,8	0	0,0
Rusland	14	5,7	0	0,0
Sri Lanka	3	1,2	3	1,5
Thailand	3	1,2	3	1,5
Zuid-Afrika	11	4,5	12	5,9
Totaal uit buitenland afkomstig	244	100,0	205	100,0

4.2 Aangekomen kinderen na bemiddeling door een erkende adoptiedienst, volgens herkomstland

Zelfstandige interlandelijke adoptiedossiers

	2009	2010 ⁽¹⁾
Kanaaldossier ontvangen	17	42 ⁽²⁾
Kanaalonderzoek opgestart	16	12 ⁽³⁾
Goedkeuring kanaal	8	12
Weigering kanaal	5	11
Verzending naar buitenland	9	8
Ontvangen kinddossier	2	8
Goedkeuring kindtoewijzing	1	5
Weigering kindtoewijzing	1	1

4.3 Kerncijfers over zelfstandige interlandelijke adoptiedossiers

- (1) Intrafamiliale en niet-intrafamiliale samen
- (2) 9 niet-intrafamiliale en 33 intrafamiliale aanvragen
- (3) Na geschiktheidsvonnis

Binnenlandse adoptie

Aantal aanmeldingen	2009	2010
Adoptiedienst	163	209
Zelfstandig	444	460
<i>waarvan stiefouder hetero</i>	187	164
<i>stiefouder holebi</i>	232	261
<i>bekend kind</i>	13	35
Totaal	607	669
Afgeronde voorbereidingen		
Adoptiediensten	47	23
Zelfstandig	376	295
Totaal	423	318
Aantal plaatsingen via adoptiedienst	24 ⁽¹⁾	35 ⁽²⁾

4.4 Aantal aanmeldingen, afgeronde voorbereidingen en plaatsingen

- (1) Van de 24 binnenlands geadopteerden hadden 22 kindjes de Belgische nationaliteit, 2 kinderen hadden een andere nationaliteit
- (2) Van de 35 binnenlands geadopteerden hadden 34 kindjes de Belgische nationaliteit, 1 kind had een andere nationaliteit

Raadpleeg het Activiteitenverslag van de Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie op onze website voor meer gedetailleerd cijfermateriaal.

3. Kerntaken

De VCA werkt onder leiding van de Vlaamse adoptieambtenaar, Dorine Chamon. Het team van de VCA neemt een reeks taken op die gericht zijn op de kandidaat-adoptanten (o.a. informatie, trajectbegeleiding), de adoptiesector (o.a. erkenning, begeleiding, werkafspraken, overleg en informatieverstrekking) en de herkomstlanden (o.a. kanaalcontrole, samenwerking).

3.1 INFORMATIE

De VCA verstrekt doorlopend informatie over de verschillende aspecten van adoptie aan alle geïnteresseerden (kandidaat-adoptanten, binnenlandse en buitenlandse overheden, ...). Dit gebeurt door middel van informatiebrochures, e-mail en telefonische contacten, maar ook via de website van Kind en Gezin, die een overzicht biedt van de adoptieprocedure en antwoord geeft op enkele veelgestelde vragen.

3.2 TRAJECTBEGELEIDING VAN DE KANDIDAAT-ADOPTANTEN VOOR INTERLANDELIJKE ADOPTIE

Twee trajectbegeleiders leiden de kandidaat-adoptanten door de soms complexe adoptieprocedure: de registratie van de aanmelding, het doorverwijzen naar voorbereidingscentra en diensten voor maatschappelijk onderzoek, het verzenden van het gezinsrapport naar de jeugdrechtbank, het verzenden van het geschiktheidsvonnis en het verslag van het Openbaar Ministerie naar het herkomstland (al dan niet via de adoptiedienst), de goedkeuring van de kindtoewijzing, het registreren van de erkenning, enz.

Eén trajectbegeleider begeleidt de kandidaat-adoptanten die een zelfstandige interlandelijke adoptie wensen te realiseren los van een adoptiedienst. Dit omvat onder meer de behandeling van aanvragen voor intrafamiliale interlandelijke adoptie.

3.3 BINNENLANDSE ADOPTIE

Voor binnenlandse adoptie is de VCA het centrale aanmeldingspunt.

Als de binnenlandse adoptiediensten behoefte hebben aan nieuwe kandidaten, worden die uitgenodigd voor een vorming. Dit voorbereidingsprogramma wordt gegeven door E.V.A.Vorming vzw, waarin de binnenlandse adoptiediensten zich verenigden. Na het volgen van de voorbereiding kiezen de kandidaten voor een adoptiedienst die zal instaan voor de verdere bemiddeling.

In 2010 werden een groot aantal procedures voor zelfstandige binnenlandse adopties opgestart, meestal als stiefouderadoptie. Voor hen geeft E.V.A.Vorming een aangepaste voorbereidingscursus.

3.4 KANAALCONTROLE EN SAMENWERKING MET DE HERKOMSTLANDEN

De VCA zorgt voor het onderzoek en de eventuele goedkeuring van de adoptiekanalen die worden voorgesteld door adoptiediensten of zelfstandige adoptanten. De VCA werkt hiervoor nauw samen met de Federale Centrale Autoriteit (FCA), de FOD Buitenlandse Zaken, de Dienst Vreemdelingenzaken en de centrale autoriteiten van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap.

Daarnaast investeren we ook in de samenwerking met buitenlandse overheden, met het oog op het waarborgen van het belang van het kind en zijn fundamentele rechten bij interlandelijke adoptie. In 2010 werd een bezoek aan Ethiopië gebracht om de adoptiesamenwerking verder te verfijnen. Er werden ook delegaties ontvangen uit Mauritius en Zuid-Afrika.

De VCA onderhoudt goede contacten en een regelmatige informatiedoorstroom met de andere centrale autoriteiten. De adoptieambtenaar nam samen met een medewerker van de VCA deel aan het jaarlijks congres voor Europese centrale autoriteiten dat in 2010 plaatsvond in Amsterdam en aan de bijeenkomsten van de pilootgroep in Parijs en Rome.

Vanuit het Haags Bureau werd een 'special commission' opgericht om een bijkomende 'guide to good practice' uit te werken, specifiek rond de erkenning van diensten en personen die tussenkomen in het interlandelijk adoptieproces. De VCA nam hieraan deel samen met tientallen herkomst- en/of ontvangende landen van over de hele wereld.

3.5 ADOPTIEBEMIDDELING BEGELEIDEN EN VERBETEREN

De VCA begeleidt erkende adoptiediensten bij het tot stand brengen van een samenwerkingsverband in het buitenland, bij het ontwikkelen van concrete bemiddelingsprocedures en bij het evalueren en verbeteren van de concrete adoptiebemiddeling.

De VCA organiseert bovendien op geregelde tijdstippen structureel overleg met en tussen de partners uit het adoptiewerkveld, met name de voorbereidingscentra, de diensten voor maatschappelijk onderzoek inzake interlandelijke adoptie, de adoptiediensten en het Steunpunt Nazorg Adoptie.

3.6 ERKENNING EN SUBSIDIERING VAN VOORZIENINGEN

De verlenging, intrekking of schorsing van de erkenning en de subsidiëring van een voorbereidingscentrum, een dienst voor maatschappelijk onderzoek of een adoptiedienst gebeurt op advies van de VCA. Ook de werking van het Zoekregister, VAG, Steunpunt Nazorg Adoptie en E.V.A.Vorming wordt gesubsidieerd. De VCA erkent ook de trefgroepen.

3.7 KWALITEIT BEVORDEREN

De kwaliteitsreglementering werd besproken en geëvalueerd samen met alle voorbereidingscentra, diensten voor maatschappelijk onderzoek, adoptiediensten voor binnenlandse kinderen en interlandelijke adoptiediensten. Dit als voorbereiding op de aanpassing van de reglementering van elke sector aan het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen.

3.8 AANVULLENDE TAKEN

De VCA informeert niet alleen kandidaat-adoptanten: aan de Vlaamse adoptieambtenaar werden ook een aantal taken toevertrouwd die erop gericht zijn geadopteerden toegang te geven tot hun eigen dossier. Concreet kreeg de VCA de opdracht alle dossiers over adoptie te bewaren, inzage in de adoptiedossiers te verschaffen en bijstand te verlenen aan geadopteerden die op zoek zijn naar gegevens over hun adoptiedossier. In het kader hiervan had VCA overleg met een vereniging van geadopteerden, nl. 'www.geadopteerd.be'.

Project in de kijker

Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie

Een belangrijke realisatie van 2010 is de afronding van de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie waarbij niet alleen de organisaties uit de adoptiesector maar ook de adoptieouders, de partners uit de andere gemeenschappen en de geadopteerden betrokken werden.

Na een openingscolloquium in december 2009 kwamen 4 werkgroepen, elk rond een specifiek thema, meerdere keren samen onder leiding van prof. dr. Nicole Vliegen, prof. dr. Frederik Swennen, prof. dr. Michel Vandenbroeck en prof. dr. Wouter Vandenhole.

Zij formuleerden niet alleen de knelpunten en moeilijkheden waarmee de sector van de interlandelijke adoptie zich geconfronteerd zag, maar deden ook aanbevelingen om hieraan het hoofd te bieden.

Op het slotcolloquium van 27 mei 2010 werden deze bevindingen door de voorzitters voorgesteld. De uitdaging voor de VCA lag erin om vanuit deze conclusies en binnen de budgettaire marges en mogelijkheden beleidsvoorstellen te formuleren.

Het resultaat was een geheel van 7 acties die door minister Vandeurzen aan de Vlaamse Regering werden overgemaakt met het oog op een wijziging van het decreet Interlandelijke Adoptie:

- installeren van instroomregulering/beheer;
- bundelen van voorbereiding, vorming en nazorg;
- voeren van een gericht beleid voor de adoptie van kinderen met speciale noden;
- optimaliseren van het maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid van kandidaat-adoptieouders;
- uitwerken van een kwaliteitskader als basis voor de subsidiëring van adoptiediensten;
- beheren van adoptiekanalen;
- krachtiger positioneren van de VCA als regisseur inzake interlandelijke adoptie.

Dit ambitieuze plan werd voorgelegd aan de belangrijkste actoren van het werkveld en door hen gevalideerd. Nu ligt de bal even in het politieke kamp om daarna opnieuw bij de VCA te belanden voor de concretisering van het nieuw adoptiebeleid.

HOOFDSTUK 5

SOCIAAL VERSLAG

1. Trends en realisaties

Vaststellingen en trends

- Met 91% vrouwelijke personeelsleden blijft Kind en Gezin een heel vrouwelijke organisatie. Kind en Gezin kent deze verhouding man-vrouw al verschillende jaren. Dit typeert het agentschap sterk in zijn cultuur en gebruiken: deeltijds werk, onbezoldigd verlof, thuiswerk en decentraal werken worden veelvuldig gebruikt in het streven naar een goede werk-privébalans. Kind en Gezin is een van de weinige organisaties die ook op managementniveau een sterke vertegenwoordiging van vrouwen kent. Acht van de twaalf top- en middenkaderfuncties worden namelijk door vrouwen ingevuld.
- De 666 regioverpleegkundigen vormen bijna de helft (48%) van alle personeelsleden binnen Kind en Gezin.
- Kind en Gezin kent een loyale personeelsgroep. Slechts 124 collega's hebben de organisatie verlaten omwille van vrijwillig vertrek, pensionering, einde contract of ontslag. 110 nieuwe collega's gingen van start bij Kind en Gezin. Uit de personeels-enquête blijkt dat vooral de unieke missie van Kind en Gezin deze loyaliteit verklaart.
- De evolutie naar meer deeltijds werken is sinds 2009 gestopt. Het aandeel deeltijds werkenden bleef in 2010 ongeveer even hoog als tijdens de vorige twee jaren. 40% van de personeelsleden werkt voltijds. Vermoedelijk is de economische crisis hiervoor nog steeds een verklarende factor. De deeltijdse personeelsleden kiezen overwegend voor een werkfractie van 80% en in tweede instantie 50%. Daarnaast hebben 7% van de personeelsleden een niet-actief statuut: ze zijn in loopbaanonderbreking, met onbezoldigd verlof, gedetacheerd, met ziekte- of zwangerschapsverlof. De 1383 personeelsleden in 2010 vertegenwoordigen een voltijds equivalent van 1026. Hierdoor blijft de activiteitsratio op bijna hetzelfde niveau met 74%.

Realisaties in 2010

- In 2010 realiseerde de dienst HRM een deel van het personeelsplan, zoals afgesproken met het management en de vakbonden.
- De dienst HRM lanceerde het oriënterings-traject voor statutaire personeelsleden in het kader van duurzaam personeelsbeleid.
- Personeelsleden van niveau A/B en C/D werden respectievelijk voorbereid op de 1ste en 2de generieke proef. Voor de gezinsondersteuners werd een specifieke opleiding georganiseerd.
- In aanloop van het installeren van e-recruitment werden in 2010 de functionele noden gedefinieerd en de rekruterings- en selectieprocessen in detail uitgeschreven. De eerste testen daarvan werden al uitgevoerd.
- In 2010 ging e-opleidingen in productie. Alle personeelsleden kunnen sindsdien het actuele opleidingsaanbod consulteren en zichzelf inschrijven voor geplande sessies. Leidinggevenden hebben zo zicht op de opleidingsaanvragen van hun teamleden.
- De resultaten van de personeelspeiling van 2008 leidden tot de opzet van verschillende verbeteracties die in 2009 werden voorbereid en in 2010 grotendeels werden ingevoerd:
 - Het concept 'Gezond werken aan de toekomst', waarbij de zelfsturende dynamiek en het welzijn van teams werden versterkt, zag het licht.
 - De afdelingshoofden en regioteamverantwoordelijken werkten aan een actualisering van het afsprakenkader.
 - De bestaande informatiekkanalen werden op hun efficiëntie onderzocht.
 - De introductiedagen kregen een andere inhoud en werden per kwartaal i.p.v. jaarlijks georganiseerd.

- Het leidinggevend opleidingsprogramma werd verder vormgegeven. De programma's 'Essentiële vaardigheden' en 'Kind en Gezinstrategie' werden uitgewerkt en georganiseerd. De verplichte opleiding voor evaluatoren werd gegeven.
- De dienst HRM bracht de eigen taken en het minimale kwaliteitsniveau in kaart via het formuleren van SLA's (service level agreements). In 2010 werden de SLA's van HRM voor de eerste keer geëvalueerd en bijgesteld. Deze kwaliteitsaanpak hielp bij het opvolgen en bijsturen van de courante dienstverlening. In 2009 behaalde HRM op 27 van de 37 SLA's een score van 100%. Voor 4 SLA's werden procedures bijgesteld. Dit leidde o.a. tot het verlenen van prioriteit aan e-recruitment, het aanscherpen van de afspraak met 'onderaannemers' en het opnieuw definiëren van prioriteiten binnen HR-processen, zoals bij verzekeringen.

Vorming en ontwikkeling

In 2010 nam 90% van de personeelsleden van Kind en Gezin deel aan één of meerdere opleidingen. Deze 1242 personen zorgden voor 3631 deelnames aan opleidingen, goed voor 51 887 vormingsuren of 6827 dagen. In vergelijking met het voorgaande jaar was er opnieuw een (kleine) stijging van het aantal personeelsleden dat deelnam aan vorming en van het aantal vormingsuren. Een deelnemer volgde gemiddeld 5 opleidingsdagen. Mannelijke personeelsleden participeerden evenveel als hun vrouwelijke collega's aan opleidingsactiviteiten, maar ze volgden wel minder opleidingsdagen: 3,4 tegenover 5,1.

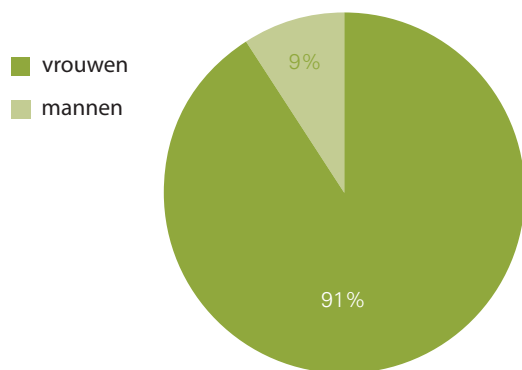
2. Kerncijfers

Geslacht, statuut en niveau

	Statutair		Niet-statutair		Totaal		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	totaal
Niveau A	30	88	21	55	51	143	194
Niveau B	25	496	6	320	31	816	847
Niveau C	8	51	16	102	24	153	177
Niveau D	11	55	4	95	15	150	165
Totaal	74	690	47	572	121	1 262	1 383

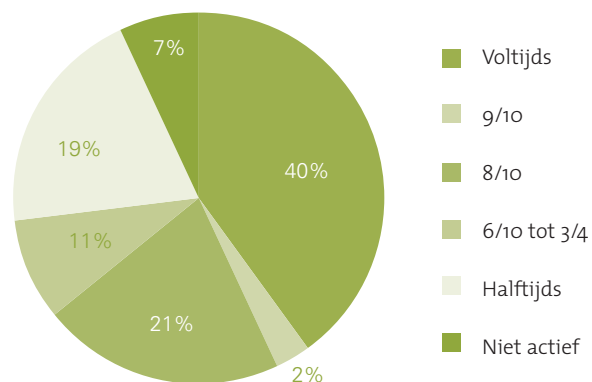
5.1 Personeelssamenstelling volgens geslacht, statuut en niveau op 31 december 2010

Verdeling man/vrouw

5.2 Personeelsbestand volgens geslacht

Arbeidsstelsels

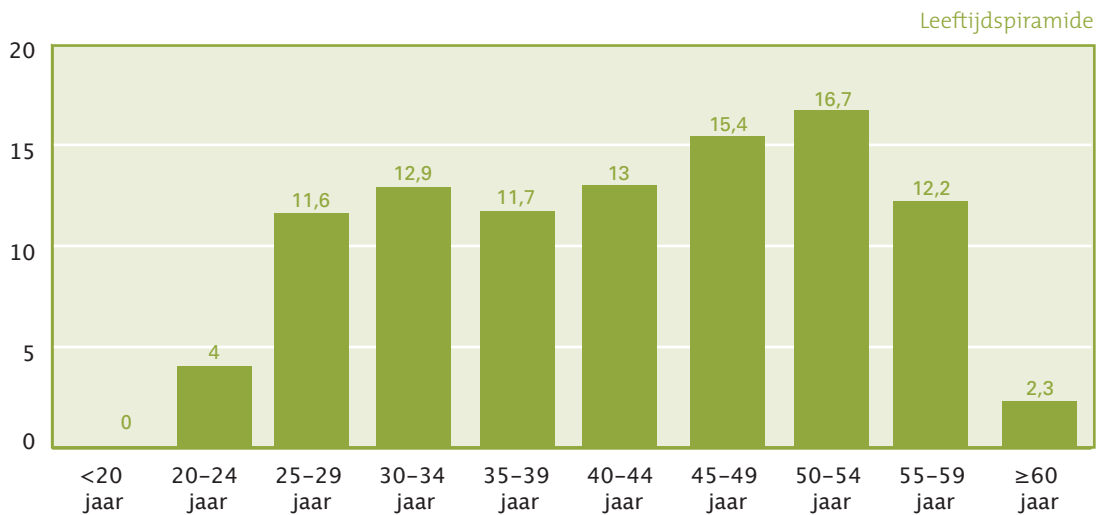

5.3 Verdeling van het personeel volgens werkfractie

Verdeling personeel over de afdelingen

	VTE's	Effectieven	Percentage VTE's
Antwerpen	220,2	318	21,5
Limburg	102,5	143	10,0
Oost-Vlaanderen	155,9	219	15,2
West-Vlaanderen	113,9	150	11,1
Vlaams-Brabant	137,7	196	13,4
Centrale administratie	295,9	357	28,8
Totaal	1 026,1	1 383	100,0

5.4 Verdeling van het personeelsbestand van Kind en Gezin over de afdelingen, in VTE's en effectieven op 31 december 2010

5.5 Leeftijdsverdeling als aandeel van de effectieven in procenten

HOOFDSTUK 6

FINANCIËEL VERSLAG

1. De begrotingscyclus

De begroting wordt jaarlijks opgesteld en heeft betrekking op de periode van één jaar. De begrotingscyclus, het tijdsbestek waarin aan een begroting van een bepaald jaar wordt gewerkt, duurt uiteraard langer dan één jaar en kan in drie grote fasen worden opgedeeld: de totstandkoming van de begroting, de uitvoering ervan en het opstellen van de eindafrekening.

De begrotingscyclus van een specifiek begrotingsjaar start met het ontwerp van initiële begroting, dat wordt opgesteld in de eerste helft van het voorafgaande jaar. Tegen het einde van dat jaar, en na goedkeuring door het Vlaams Parlement, worden de begrotingsdecreten bekrachtigd door de Vlaamse Regering en kan de begrotingsuitvoering in het nieuwe begrotingsjaar van start gaan.

In het eerste trimester van het nieuwe begrotingsjaar wordt een begrotingscontrole uitgevoerd om de initiële begroting te actualiseren. De begrotingscontrole moet tegen eind juni van het begrotingsjaar voltooid zijn.

De initiële begroting en de begrotingscontrole trekken de krijtlijnen voor de uitvoering van de begroting in het betreffende begrotingsjaar. Na afloop van het begrotingsjaar wordt een eindafrekening opgemaakt waarin de entiteit aangeeft hoe de uitvoering van de begroting zich verhoudt tot de goedgekeurde begroting. Deze eindafrekening moet uiterlijk op 31 oktober van het jaar volgend op het begrotingsjaar bij het Vlaams Parlement worden ingediend.

Overeenkomstig de Vlaamse regelgeving voert Kind en Gezin zijn budgettaire boekhouding op basis van de ESR-classificatie (Europees Stelsel van Rekeningen). Deze classificatie stelt de overheid in staat om de begroting en de uitvoeringscijfers van verschillende overheidsentiteiten te vergelijken en te consolideren in Europees perspectief.

2. De initiële begroting en de begrotingscontrole - evolutie van de dotatie

De begroting is naast een zuiver ontwerp of zuivere prognose van de vermoedelijke ontvangsten en uitgaven voor een bepaald begrotingsjaar ook een beleidsinstrument. Het is het financieel-economisch huishoudplan van de regering voor het komende begrotingsjaar. Bij de invulling van de begroting worden de beleidsvoornemens, de beleidsacties en de prioriteiten geuit en geconcretiseerd in budgettaire euro's.

Voor de uitvoering van bestaand en van nieuw beleid is Kind en Gezin in belangrijke mate afhankelijk van de dotatie die het van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt.

In vergelijking met 2009 daalde de dotatie van Kind en Gezin in 2010 naar aanleiding van de initiële begroting, de begrotingscontrole en de overhevelingsbesluiten met 6,3 mio EUR.

De eenmalige besparing uit 2009 werd teruggedraaid en omgezet in een recurrente besparing. Het netto-effect van deze operatie bedroeg een toename van de dotatie met 2165 duizend EUR. Ook de eenmalige budgetoverheveling in 2009 ten bedrage van 8,1 mio EUR in het kader van de beleidskeuze van de minister werd teruggedraaid. Deze 8,1 mio EUR werd bijgevolg opnieuw toegevoegd aan de dotatie. Het onbelast saldo van het begrotingsjaar 2009 ten bedrage van 24,1 mio EUR werd in mindering gebracht van de dotatie.

Binnen de beleidsdomeinen Kinderopvang en Preventieve Gezinsondersteuning werden bijkomende middelen aan de dotatie toegevoegd om de beleidsvoornemens te realiseren.

Binnen het domein Kinderopvang werden er bijkomende middelen vrijgemaakt ten bedrage van 8,3 mio EUR. Deze middelen werden aangewend voor het creëren van bijkomende plaatsen in de kinderdagverblijven, bij de diensten voor onthaalouders en in de initiatieven voor buitenschoolse opvang.

Binnen het domein Preventieve Gezinsondersteuning werden bijkomende middelen toegekend ten bedrage van 1,8 mio EUR.

Deze middelen werden toegekend voor:

- de uitbreiding van het aantal plaatsen bij de centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's);
- het organiseren van extra zittingen in de consultatiebureaus;
- het opvangen van het effect van de weddedrift op de subsidiëring van de CKG's en van de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's).

Vervolgens vonden ook de nodige overhevelingen plaats met betrekking tot de verschuivingen binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in het kader van crisishulp.

Er werd 50 duizend EUR overgeheveld vanuit het Fonds Jongerenwelzijn voor de werking van het Vlaams Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning (EXPOO).

Daarnaast werden aan de dotatie van Kind en Gezin de middelen toegevoegd voor de uitvoering van de maatregelen die opgenomen zijn in het Vlaams Sectoraal Akkoord 2006-2011. Deze middelen zijn bestemd voor de verschillende door Kind en Gezin gesubsidieerde sectoren.

Ook de middelen die noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de verhoogde pensioenverplichtingen van het statutair personeel, werden toegekend. Tot slot werden de noodzakelijke middelen aan de dotatie van Kind en Gezin bijgevoegd, om zo de CAO Ambtenarenzaken te kunnen uitvoeren.

Om de begrotingsnorm van de Vlaamse overheid mee te helpen realiseren, werd er 5 mio EUR geblokkeerd op de dotatie van Kind en Gezin in 2010.

3. Evolutie van de ontvangsten

De totale ontvangsten van Kind en Gezin bedroegen 570,3 mio EUR in 2010. Kind en Gezin deed in 2010 voor de financiering van zijn uitgaven ook nog een beroep op een deel van zijn reservefondsmiddelen (5,3 mio EUR).

De uitgaven van Kind en Gezin worden gefinancierd door een aantal verschillende ontvangsten. De belangrijkste financieringsbronnen zijn de inkomsten vanuit de sector overheid (73,6%) en de ouderbijdragen uit de gesubsidieerde kinderopvangsector (21,1%). Ook het begrotingsresultaat van 2009 t.b.v. 24,1 mio EUR (4,2%) wordt ingezet voor het realiseren van de uitgaven. Slechts een zeer beperkt deel van de uitgaven wordt gefinancierd met reservefondsmiddelen (0,9%) of met de overige ontvangsten (0,2%).

Inkomsten vanuit de sector overheid

De inkomsten vanuit de sector overheid daalden met 9,9 mio EUR of 2,3% in vergelijking met 2009. Het leeuwenaandeel van deze inkomsten wordt gevormd door de dotatie die Kind en Gezin ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap. Deze daalde met 6,3 mio EUR of 1,5%.

In 2010 werden de renteopbrengsten met betrekking tot 2009 ontvangen. Omdat de rente in 2009 zeer laag was, bedroegen deze opbrengsten slechts 0,2 mio EUR. In 2009 werden daarentegen zowel de renteopbrengsten met betrekking tot 2007 als die met betrekking tot 2008 ontvangen voor een totaal bedrag van 4,1 mio EUR. Dit had een negatieve impact van 3,9 mio EUR op de inkomsten vanuit de sector overheid.

Voorts zijn de ontvangsten van een aantal andere overheidsinstanties (RSZ, federale overheid, Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling) toegenomen met 0,4 mio EUR tegenover 2009. De reden hiervoor is dat in 2010 de tussenkomst van de federale overheid voor de afgehandelde adoptiedossiers door de diensten voor maatschappelijk onderzoek voor zowel 2008 als 2009 werd ontvangen. Ook de ontvangsten in het kader van de Sociale Maribel werden verhoogd in 2010.

Ouderbijdragen

De ouderbijdragen voor de kinderdagverblijven en voor de diensten voor onthaalouders daalden met 5,2 mio EUR of 4,8% in vergelijking met 2009. Deze daling is toe te schrijven aan het feit dat de prestaties in 2009 lager waren dan vooraf geraamd, waardoor de betaalde voorschotten voor de ouderbijdragen in 2009 te hoog lagen. Deze moesten in 2010 verrekend worden.

De ouderbijdragen die ontvangen werden in het kader van de inkomensgerelateerde kinderopvang in de zelfstandige sector en deze van de lokale diensten namen toe met een bedrag van 11,8 mio EUR in vergelijking met 2009. Dit komt door het in 2010 op kruissnelheid komen van de realisatie van plaatsen in deze sectoren.

4. Evolutie van de uitgaven

De totale uitgaven van Kind en Gezin bedroegen 547,8 mio EUR in 2010. Het overgrote deel van de uitgaven wordt vertegenwoordigd door de subsidiëringsuitgaven (85,2%). De personeelsuitgaven maken 10,8% uit van het totaal van de uitgaven, terwijl werkingsuitgaven, investeringsuitgaven en uitgaven verbonden aan aangegane leningen 4% vertegenwoordigen.

Subsidiëringsuitgaven

De subsidiëringsuitgaven binnen de sector van de kinderopvang stegen met 25,8 mio EUR of 6,9% in vergelijking met 2009. De subsidiëringsuitgaven binnen de sector van de gezinsondersteunende pleegzorg stegen met 0,1 mio EUR of 0,1% tegenover 2009.

Deze gestegen subsidiëringsuitgaven zijn in hoofdzaak toe te schrijven aan de volgende elementen:

- bijkomende subsidiëringsuitgaven ten gevolge van het op kruissnelheid komen van initiatieven gefinancierd met middelen die al vóór 2010 aan de dotatie werden toegevoegd;
- bijkomende subsidiëringsuitgaven ten gevolge van de bijkomende middelen die in 2010 toegevoegd werden aan de dotatie (zie hierboven).

Personeelsuitgaven

De personeelsuitgaven zijn in vergelijking met 2009 met 2,7% gestegen. Deze stijging is in hoofdzaak toe te schrijven aan de volgende elementen:

- de spilindexoverschrijding van augustus 2010;
- het op kruissnelheid komen van de loonstijging van 2% die van toepassing is vanaf 1 januari 2009;
- het op kruissnelheid komen van de verhoging van het werkgeversaandeel in de maaltijdcheques;
- de extra middelen voor loopbaanpaden;
- het beter invullen van de contingenten regio-verpleegkundigen en gezinsondersteuners;
- de stijging van het bijdragepercentage van 29,5% naar 30% van de loonlast van de statutairen aan de pool van de 'parastatalen' als aandeel in de financiering van de pensioenen.

Bovendien werden er ook besparingen doorgevoerd op de personeelsuitgaven die niet rechtstreeks gekoppeld zijn aan de dienstverlening aan de gezinnen.

Werkingsuitgaven

De werkingsuitgaven zijn tegenover 2009 gedaald met 0,9 mio EUR of 5,1%. Deze daling vindt quasi volledig haar oorsprong in de besparingen die werden opgelegd door de Vlaamse Regering m.b.t. de werkingsuitgaven.

Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven zijn in vergelijking met 2009 gestegen met 1,3 mio EUR of 62,4%.

Deze toename is een resultaat van twee tegen-gestelde bewegingen.

Eenzijds vond er een daling plaats met betrekking tot de investeringen in hard- en software, veroorzaakt door een investeringsproject in 2009 voor de aankoop van notebooks voor de personeelsleden van de centrale administratie. Deze investeringskost deed zich niet voor in 2010.

Anderzijds was er een stijging door twee nieuwe investeringsprojecten: de aankoop van 31 visus-screenings- en de kantoorinnovatie (zowel investeringswerken aan het gebouw als de aankoop van meubilair).

5. Resultaat van de begrotings- uitvoering - reservefonds

Aangezien de ontvangsten in 2010 de uitgaven overstegen, realiseerde Kind en Gezin in 2010 een budgettair resultaat van 22,5 mio EUR. Dit budgettair resultaat werd gerealiseerd door de onderaanwending van de in 2010 recurrent en eenmalig toegekende middelen. De ermee te financieren uitgaven konden in 2010 slechts gedeeltelijk of helemaal niet worden uitgevoerd.

Eind 2010 bedroeg de stand van het reservefonds van Kind en Gezin 53,2 mio EUR.

in duizend EUR	Begrotingsresultaat	
	2009	2010
Algemeen totaal inkomsten	567 735	570 333
Algemeen totaal uitgaven	543 645	547 832
Begrotingsresultaat	24 090	22 501

6.1 Vergelijking begrotingsresultaat 2009-2010

in duizend EUR	2009	%	2010	%
Inkomsten vanuit de sector overheid				
Dotatie 'Kind en Gezin'	422 293		415 999	
Dotatie 'Nationale Loterij'	561		449	
Renteontvangsten	4 103		210	
Premies gesco's	141		97	
Van de sociale verzekeringsinstellingen (Sociale Maribel)	2 291		2 305	
Premies Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling	393		412	
Van regionale en lokale overheden	0		394	
Totaal inkomsten vanuit de sector overheid	429 782	75,7	419 867	73,6
Functionele ontvangsten				
Ouderbijdragen met betrekking tot:				
Kinderdagverblijven	42 898		42 534	
Diensten voor onthaalouders	65 472		60 656	
Inkomensgerelateerde kinderopvang bij zelfstandige opvangvoorzieningen	5 034		16 485	
Lokale diensten	72		417	
Bijdragen adoptie	14		15	
Totaal functionele ontvangsten	113 490	20,0	120 107	21,1
Desinvesteringen	2	-	12	-
Varia				
Recuperatie van kosten en variaontvangsten	643		938	
Schenken en legaten	0		0	
Renteontvangsten	0		1	
Totaal varia	643	0,2	939	0,2
Totaal ontvangsten	543 918	95,8	540 926	94,8
Reservefonds	6 170	1,1	5 317	0,9
Overgedragen resultaat	17 647	3,1	24 090	4,2
Algemeen totaal inkomsten	567 735	100,0	570 333	100,0

6.2 Vergelijking ontvangsten 2009-2010

in duizend EUR	2009	%	2010	%
Uitgaven aan personen verbonden aan de instelling				
Lonen en sociale lasten	55 363		56 891	
Representatie- en reiskosten	1 782		1 894	
Vorming	515		411	
Totaal uitgaven aan personen verbonden aan de instelling	57 661	11,1	59 196	10,8
Functioneringsuitgaven				
Huur gebouwen	1 504		1 111	
Huisvestingskosten	969		851	
Bureaunkosten	675		547	
IT- uitrusting en ondersteuning (excl. investeringen)	5 562		5 316	
Documentatie voor ouders en voorzieningen	1 524		1 454	
Betalingen aan derden voor geleverde prestatie	2 474		2 355	
Door derden ter beschikking gesteld personeel	3 211		3 218	
Leveringen aan voorzieningen en voor huisbezoeken	440		861	
Overige	1 650		1 387	
Totaal functioneringsuitgaven	18 009	3,5	17 098	3,1
Subsidiëring				
Kinderopvang				
Kinderdagverblijven	189 620		197 496	
Diensten voor onthaalouders	131 462		123 747	
Initiatieven buitenschoolse opvang	12 899		12 794	
Vorming kinderopvang	347		344	
Projecten kinderopvang	1 460		1 616	
Projecten Derde Arbeidscircuit	3 357		3 513	
Financiële ondersteuning zelfstandige kinderopvang	26 448		49 484	
Verzekeringen	26		24	
Startpremie	350		329	
Specifieke zorgbehoefte	1 162		1 418	
Lokale diensten	3 431		5 333	
Gemandateerde voorzieningen	1 227		1 471	
Totaal subsidiëring Kinderopvang	371 789	71,5	397 570	72,6

Preventieve Gezinsondersteuning				
Inloopteams	1 779		1 857	
Consultatiebureaus	11 657		11 784	
Infovergaderingen 'Kind op komst'	36		33	
Prenatale steunpunten	121		101	
Expertisecentra kraamzorg	603		605	
Vertrouwenscentra kindermishandeling	4 346		4 441	
Adoptie	2 247		1 764	
Centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning	44 919		45 718	
Diensten voor private gezinsplaatsing	1 230		1 130	
Projecten	1 867		1 478	
Opvoedingsondersteuning	412		391	
Sociale bijdragen aan gezinnen	22		19	
Totaal subsidiëring Preventieve Gezinsondersteuning	69 240	13,3	69 320	12,7
Totaal subsidiëring	441 028	84,8	466 890	85,2
Investerings				
Vervoermateriaal	58		17	
Installaties, kantoormachines en uitrusting	55		419	
Meubilair	78		214	
Informatica: hard- en software	1 941		495	
Verbouwing van bestaand gebouw			2 316	
Totaal investeringen	2 131	0,4	3 460	0,6
Rentebetalingen en kapitaalaflossingen leningen				
Totaal rentebetalingen en kapitaalaflossingen leningen	1 189	0,2	1 187	0,2
Totaal uitgaven	520 018	95,7	547 832	100,0
Spijziging fondsen	23 627		0	
Algemeen totaal uitgaven	543 645	100,0	547 832	100,0

6.3 Vergelijking uitgaven 2009-2010

Het Raadgevend Comité dat in 2009 werd vernieuwd, verloor in 2010 niets van zijn jonge dynamiek. De leden voerden levendige en diepgaande discussies over belangrijke concepten en regelgevingen, en dachten constructief mee over het formuleren van unaniem gedragen adviezen. Een steeds weer terugkomend agendapunt in 2010 betrof de visienota rond het nieuwe decreet Kinderopvang. De leden van het Raadgevend Comité hebben op basis van de voorstellen van de afdeling Kinderopvang mee vorm gegeven aan de inhoudelijke input van dit uiterst belangrijke decreet.

Andere grote thema's waarover formele inhoudelijke adviezen werden verstrekt waren onder meer: het stroomlijnen van de regels inzake ouderbijdrage in de kinderopvang, een evaluatie van het decreet Opvoedingsondersteuning, de voorbereiding van de nieuwe regelgeving voor centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) en het uittekenen van de krijtlijnen voor een toekomstige preventieve zorg.

Het in 2009 opgestarte initiatief om af en toe een soort van brainstorm en verdiepend denkmoment te organiseren, de zogenaamde denkdagen, met de bedoeling om proactief mee te werken aan nieuwe en vernieuwende ontwikkelingen binnen de bevoegdheidsdomeinen van Kind en Gezin, bleek een succes en werd dan ook voortgezet.

Er werd nogmaals een denkdag georganiseerd in het kader van het nieuwe decreet over de kinderopvang, om in de loop van het lange proces van visienota naar decreet de belangrijke knelpunten te bespreken en de gevoeligheden van de betrokken sectoren af te tasten en te toetsen. Op eenzelfde dynamische manier werden de voorlopige beleidsconclusies van minister Vandeuren naar aanleiding van de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie aangepakt. Het Raadgevend Comité kon op die manier in een vroeg stadium van de ontwikkeling van het decreet inhoudelijk input geven. Ook de evaluatie van het Triple P-project stond op het programma.

Zoals gewoonlijk kwam Kind en Gezin ook in 2010 regelmatig in de pers. Hieruit blijkt duidelijk de maatschappelijke relevantie van de opdrachten van Kind en Gezin. Het Raadgevend Comité blijft dan ook een belangrijk orgaan dat het agentschap verbindt met de vele partners: Kind en Gezin houdt via het Raadgevend Comité permanent voeling met het middenveld en de betrokken actoren en kan de concrete maatschappelijke implicaties van zijn beleidsuitvoering via dit kanaal aftoetsen. Hopelijk kunnen we dankzij de gedrevenheid en betrokkenheid van de leden van het Raadgevend Comité ook volgend jaar het beleid mee richting geven.

*Martine Lemonnier
Voorzitter Raadgevend Comité
Kind en Gezin*

Samenstelling Raadgevend Comité werkjaar 2010

Het Raadgevend Comité bestaat uit 20 leden die voor een periode van 4 jaar door de Vlaamse Regering benoemd worden. In het Raadgevend Comité zetelen vertegenwoordigers van de kinderen en de gezinnen, de voorzieningen en de werknemers van de voorzieningen, aangevuld met een aantal onafhankelijke deskundigen. Het Raadgevend Comité verstrekt op verzoek van de leidend ambtenaar advies over concrete dossiers.

RAADGEVEND COMITÉ

Voorzitter

Martine Lemonnier

Ondervoorzitters

Jan Bosmans, Erwin Devriendt

Leden

Henk Callewaert, Fatiha Dahmani, Fons De Neve, Regine Desmet, Dimitri Govers, dr. Stijn Gryp, dr. Karel Hoppenbrouwers, Magda Linthout, Ann Lobijn, Lut Maertens, Anne-Marie Raymaeckers, Monique Swinnen, Gert Van Hees, Wim Van Esch, dr. Michel Vandebroek, Françoise Vermeersch, Sarah Willockx

Administratie

Katrien Verhegge
Inge Kinnaer

Secretaris

Sofie Leurs (vanaf april 2010)

BUREAU VAN HET RAADGEVEND COMITÉ

Voorzitter

Martine Lemonnier

Ondervoorzitters

Jan Bosmans, Erwin Devriendt

Administratie

Katrien Verhegge

Secretaris

Sofie Leurs (vanaf april 2010)

WERKING VAN HET RAADGEVEND COMITÉ: ACTIVITEITENVERSLAG 2010

Aantal vergaderingen van het Raadgevend Comité en aanwezigheden

Overzicht aanwezigheden Raadgevend Comité 2010

Datum vergadering Raadgevend Comité	Aantal aanwezigheden op een totaal van 20
Afscheidnemend RC	
20/01/2010	16
24/02/2010	15
24/03/2010	14
28/04/2010	16
05/05/2010	17
23/06/2010	11
29/09/2010	14
27/10/2010	15
24/11/2010	14

Advies-nummer	Onderwerp	Op verzoek van	Datum advies	Datum naar minister	Advies
2010	Afscheidnemend Raadgevend Comité				ja
001	Decreet Kinderopvang	Hoofd agentschap	20/01/2010	04/02/2010	X
002-006 bestaan niet					
007	Voorschoolse kinderopvang: stroomlijning van de regels inzake berekening van de inkomensafhankelijke financiële bijdrage van het gezin. Voorstellen uit de werkgroep en ontwerp van wijzigingsbesluit	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
008	Opvolging van de realisatie van de toegekende principiële akkoorden aan erkende kinderdagverblijven en diensten voor onthaalouders en bij de toekomstige uitbreidingsrondes	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
009	Ministerieel besluit tot bepaling van de kwalificatiebewijzen voor medewerkers en verantwoordelijken van kinderopvangvoorzieningen	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
010	Besluit van de Vlaamse Regering houdende de toekenning van een subsidie voor de realisatie van de opdrachten uit de overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
011	Besluit van de Vlaamse Regering houdende de toekenning van een subsidie voor de realisatie van de opdrachten uit het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de expertisecentra kraamzorg	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
012	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie voor het project 'De Tuimel' aan het Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning 'Het Open Poortje'	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
013	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie aan de vertrouwenscentra kindermishandeling	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X

Overzicht van de uitgebrachte adviezen in 2010

gevolgd of niet	Extra opmerkingen gevolgd of niet		Opvolging
	ja	nee	
X			Het advies van januari 2010 ging over de zgn. Green Paper, een voorbereidend document ter zake. Deze Green Paper was de basis voor een eerste visienota van de Vlaamse Regering in april 2010, en een definitieve visienota op 23 juli 2010. Het advies van januari 2010 werd hierin deels wel gevolgd, deels niet.
	X (deels gevolgd)		RC/2010/0324/DOC.027 De voorstellen werden opgenomen in een wijzigings-MB, m.u.v. het voorstel 7: het sociaal tarief werd nog niet mogelijk voor IKG.
	X		RC/2010/0324/DOC.020
			RC/2010/0324/DOC.021
	X wordt meegenomen in decreet Pleegzorg		
		X	
		X	
	X		

Advies-nummer	Onderwerp	Op verzoek van	Datum advies	Datum naar minister	Advies
2010	Afscheidnemend Raadgevend Comité				ja
014	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie aan een aantal centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning met het oog op de realisatie van het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
015	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie met het oog op de realisatie van het project STOP4-7	Hoofd agentschap	24/02/2010	18/03/2010	X
016	Besluit van de Vlaamse Regering houdende subsidiëring van initiatieven voor buitenschoolse opvang en van buitenschoolse opvang in aparte lokalen in het kader van het Generatiepact	Hoofd agentschap	24/03/2010	15/04/2010	X
017	IVArp Kind en Gezin – Jaarrekening 2009 en uitvoering van de begroting 2009	Hoofd agentschap	28/04/2010	20/05/2010	X
018	Jaarverslag Raadgevend Comité 2009	Hoofd agentschap	28/04/2010	20/05/2010	X
019	'Visienota decreet Kinderopvang' – principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op vrijdag 30 april 2010	Hoofd agentschap	28/04/2010 05/05/2010	06/05/2010	X
020	Opmaak van de nieuwe beheersovereenkomst	Hoofd agentschap	23/06/2010	22/09/2010	X
021	Ministerieel besluit tot bepaling van het percentage van de anciënniteitsontwikkeling voor de wijziging van de subsidie voor de centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning	Hoofd agentschap	23/06/2010	22/09/2010	X
022	Proeftuinen dienstencheques voor opvang aan huis	Op eigen initiatief RC	23/06/2010	22/09/2010	X
023	Besluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen, wat betreft de erkende kinderopvangvoorzieningen	Hoofd agentschap	29/09/2010	14/10/2010	X
024	Werken in de kinderopvang: prioriteiten en concrete acties	Hoofd agentschap	29/09/2010	14/10/2010	X
025	Voorstellen wijziging regelgeving flexibele urenpakketten	Hoofd agentschap	29/09/2010	14/10/2010	X
026	Rapport over het 7e specialisatiejaar kinderopvang	Hoofd agentschap	27/10/2010	17/11/2010	X

gevolgd of niet	Extra opmerkingen gevolgd of niet		Opvolging
	ja	nee	
		X	
		X	
			RC/2010/0428/DOC.028
		X	
X			De Vlaamse Regering hield slechts ten dele rekening met het advies van het RC in de aangepaste versie van de visienota van 23 juli 2010.
	X		
		X	
			RC/2010/0929/DOC.047
X			RC/2011/0126/DOC.001 We zijn dit advies nog altijd aan het uitvoeren.
	X		RC/2010/0929/DOC.061

Advies-nummer	Onderwerp	Op verzoek van	Datum advies	Datum naar minister	Advies
2010	Afscheidnemend Raadgevend Comité				ja
027	Evaluatie van het decreet opvoedingsondersteuning	Hoofd agentschap	27/10/2010	17/11/2010	X
028	Voorlopige beleidsconclusies van minister Vandeurzen naar aanleiding van de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie	Hoofd agentschap	27/10/2010	17/11/2010	X
029	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende de erkenning en subsidiëring van de centra voor kindercare en gezinsondersteuning – uitbreiding capaciteit	Hoofd agentschap	27/10/2010	17/11/2010	X
030	Krijtlijnen voor een toekomstige preventieve zorg	Hoofd agentschap	27/10/2010	17/11/2010	X
031	Dienstencheques: evaluatie en beleidsvoorstellen	Hoofd agentschap	27/10/2010	17/11/2010	X
032	Initiële begroting 2011	Hoofd agentschap	24/11/2010	20/01/2011	X
033	Nieuwe regelgeving voor de CKG's	Hoofd agentschap	24/11/2010	20/01/2011	X
034	Evaluatierapport van 3 van de 4 testcentra over het ervaringsbewijs 'begeleider buitenschoolse opvang'	Op eigen initiatief RC	24/11/2010	20/01/2011	X

gevolgd of niet	Extra opmerkingen gevolgd of niet		Opvolging
	nee	ja	
		X Meegenomen in aanbevelingen	
		X	
		X	RC/2010/1124/DOC.074
		X	
			RC/2011/0126/MED.005
		X Meegenomen in aanbevelingen	

Kind en Gezin wil, samen met zijn partners,
voor elk kind, waar en hoe het ook geboren is
en opgroeit, zoveel mogelijk kansen creëren.

Kind en Gezin
Hallepoortlaan 27
1060 BRUSSEL

Kind en Gezin-Lijn: 078 150 100 (nationaal tarief)
www.kindengezin.be

